

HIF-Rapport

2006:5

Stor hall i liten kommune

En studie av beslutningsprosesser, bygging og bruk av innendørshall i Kvalsund kommune

Øivind Granerud

Høgskolen i Finnmark

	PUBLIKASJON: HiF-Rapport 2006:5 ISBN: 82-7938-129-5 ISSN: 0805-1062
Publikasjonens tittel: Stor hall i liten kommune. En studie av beslutningsprosesser, bygging og bruk av innendørshall i Kvalsund kommune	Antall sider: 124 inkl vedlegg Dato: 19. mai 2006 Pris: kr 205,-
Forfatter: Cand. polit. Øivind Granerud	Avdeling: Avdeling for pedagogiske og humanistiske fag
Godkjent av: 1.amanuensis Kolbjørn Rafoss, Høgskolen i Finnmark 1.amanuensis Haldis Valestrand, Universitetet i Tromsø	
Oppdragsgiver: Norges forskningsråd Forskningsprogrammet: "Idrett, samfunn og frivillig organisering".	Prosjekt: Haller i nord
Utdrag: <u>Om undersøkelsen:</u> Denne hovedfagsoppgaven ved Universitetet i Tromsø beskriver og analyserer beslutningsprosesser som førte til realisering av en idrettshall. Hallen eies og drives av Kvalsund kommune i Finnmark, en av landets minste kommuner med ca. 1100 innbyggere. Ved siden av å rette søkelyset mot beslutningsprosessene belyses også anleggsbruken, inkludert økonomiske forhold knyttet til denne. Nærmere bestemt tok undersøkelsen sikte på å belyse: <i>(1) hvilke aktører som var sentrale i beslutningsprosessene, og hvilke tanker og verdier som la grunnlaget for vedtakene</i> <i>(2) hvilke utøvere som brukte anlegget, hvilke aktiviteter anlegget ble brukt til, og hvor mye anlegget ble utnyttet</i> <u>Metode:</u> I undersøkelsen gjør jeg bruk av både kvalitative og kvantitative data. Beslutningsprosessene er belyst ved hjelp av offentlige dokumenter og samtaler med informanter i lokalmiljøet. Jeg har intervjuet syv nøkkelinformanter. Disse har jeg valgt ut fordi de representerer ulike syn på realisering	

og bruk av Kvalsundhallen. Anleggsbruk belyses på bakgrunn av observasjoner. Videre har jeg systematisert oversikt over hvem som bruker hallen, hvor mye den brukes, hva den brukes den til, og over halløkonomi.

Funn:

- Det var uenighet i lokalmiljøet om hallen skulle bygges, om valg av halltype og om det var mulig med samlokalisering med skole. Selv om diskusjonene foregikk blant folk flest, var det på det politiske felt uenigheten kom sterkest til uttrykk. Uenighet i hallprosessen medvirket til at kommunens rådmann gikk fra stillingen. Den politiske uenigheten var også en direkte årsak til etablering av et nytt politisk parti; Kvalsund og omegn bygdaliste.
- Hallen har en viktig distriktpolitisk betydning. Den fremstår som et symbol for en kommune som har tro på seg selv og egne krefter, og som har satset store ressurser for å gi stedets innbyggere gode vilkår for kultur og idrett. I den distriktpolitiske diskursen var det viktig å bygge hallen for å trekke folk til kommunen. Samtidig finnes det en uttalt frykt for at sentrale myndigheter skal presse fram en kommunesammenslåing mellom Kvalsund og Hammerfest. Hvis dette skjer har de som bor i Kvalsund et idretts - og kulturanlegg som ingen kan ta fra dem. Et anlegg som aldri ville ha blitt lokalisert på samme sted etter en eventuell kommunesammenslåing.
- Hallen ble i 2004-2005 brukt av vel 100 utøvere til regelmessig trening etter skoletid. Dette utgjør ca. 10 prosent av kommunens befolkning, noe som viser at hallen fyller et behov. Samtidig står hallen mye ledig både på dag- og kveldstid, og i helgene er det minimal bruk. En utnyttingsgrad på ca. 20 prosent av det som kan betraktes som potensiell brukstid i hallen, underbygger dette.
- Det er store økonomiske utfordringer knyttet til bygging og drift av hallen. Byggekostnadene for hallen var på 25 millioner kroner. Av disse var ca. 15 millioner kroner kommunale midler. Det var avgjørende for muligheten til å bygge hall at kommunen kunne bevilge 5 millioner kroner av egne fondsmidler. Det var forventet at hallen ville gå med årlige driftsunderskudd. I 2004 hadde hallen kun 27 000 kroner i leieinntekter, noe som medførte et driftsunderskudd på ca. 500 000 kroner. Rentene på lån var på ca. 1 million kroner, og avskrivning på lån utgjorde ca. 500 000, slik at underskuddet ble på ca. 2 millioner kroner.
- Et fokus var å se på makt og kjønn i beslutningsprosesser. Jeg har brukt begrepet hegemonisk makt for å forklare hvorfor hallen i stor grad var et mannsprosjekt.

Kvalsundhallen ville ikke vært bygd uten engasjementet fra noen få, visjonære og handlekraftige menn, som hadde kunnskap og oppfatninger om samfunnspolitiske mål for lokalsamfunnet. I kommunen var det økonomisk grunnlag for å realisere målet, og gjennom politiske posisjoner påvirket de sentrale aktørene sine omgivelser. Verdier knyttet til ungdom, helse og fysisk aktivitet stod sterkt i den idrettspolitiske diskursen. Disse verdiene hadde en sterk forankring i idrettstradisjonene i Kvalsund, verdier som initiativtagerne ønsket å gjenreise og videreutvikle, selv om noen mente at hallen ble bygd 20 år for sent.

- En annen konklusjon det er mulig å trekke, er at hallen har stor symbolsk betydning. Kvalsund hadde allerede før hallen ble bygd en brukbar anleggsdekning. Slik sett kunne idrettslivet i bygda ha klart seg med å restaurere eksisterende anlegg, eller ved å bygge en mindre hall. Imidlertid har kommunen og innbyggerne fått et samlingssted som fremstår som et symbol på optimisme, tro på egne krefter og på en lysere framtid. Forventningene til den distriktpolitiske effekten hallen har for Kvalsund, overgår langt den reelle bruken av hallen. Hallen gir en lokal "look-to-Norway"-effekt: "Se til Kvalsund". Når ordføreren på forsida av Finnmark Dagblad lokker med etableringsstøtte til de som bygger hus i Kvalsund, er det en annen side av samme sak.¹ Både anleggsbygging og støtte til husbygging er viktige incitament i kampen for å øke folketallet. Det signaliserer at det er mulig å satse i og på små lokalsamfunn i distriktene.

Vi bestiller ____stk av publikasjonen:

Navn: _____

Adresse/postnr: _____

¹ På forsida av Finnmark Dagblad., fredag 28. oktober 2005 kan man under et stort bilde lese at: "Ordfører Ragnar Olsen åpner pengeofferten og låner rente- og avdragsfritt 100.000 kroner til de som bygger hus i Kvalsund".

STOR HALL I LITEN KOMMUNE

En studie av beslutningsprosesser, bygging og bruk av
innendørshall i Kvalsund kommune

Øivind Granerud

Våren 2006

INNHold

FORORD	7
1 INNLEDNING	8
1.1 Fra åpninga av hallen.....	8
1.2 Problemområde.....	9
1.3 Bakgrunn – min interesse for problemområdet.....	10
1.4 Idrettsanlegg i Nord-Norge	11
1.5 Idrettsanlegg som kultiveringsprosjekt i distriktene.....	12
1.6 Anleggsforskning	13
1.7 Oppbygning av oppgaven	15
2 METODISKE TILNÆRMINGER	16
2.1 Teoretiske perspektiv.....	16
2.1.1 Bidrag fra hermeneutikken	16
2.1.2 Et aktørperspektiv	18
2.1.3 Diskursanalyse	19
2.1.4 Å forske i eget fagfelt.....	20
2.1.5 Et kjønnsperspektiv på beslutningsprosesser og anleggsbruk.....	22
2.1.6 Metodetriangulering	24
2.2 Kilder	25
2.2.1 Dokumentanalyse	26
2.2.2 Feltarbeidet	26
2.2.3 Det kvalitative forskningsintervju.....	27
2.2.4 Nøkkelinformanter	27
3 STEDET OG MENNESKENE	30
3.1 Visjoner og målsettinger	30
3.2 Beliggenhet og folketall.....	30
3.3 Skolekretsene – bosettingsmønster og beliggenhet	32
3.4 Alders- og kjønnsfordeling.....	33
3.5 Flytting.....	33
3.6 Næringsliv.....	34
3.7 Lag og foreninger.....	35
3.8 Idrettslig infrastruktur.....	35
4 GLIMT FRA FELTARBEIDET	37
4.1 Mitt første feltbesøk.....	37
4.2 Feltarbeid med fotballtrening.....	39
5 BESLUTNINGSPROSESSEN – FRA PLAN TIL REALITET	42
5.1 De første hallplanene.....	42
5.2 De politiske beslutningene som fører til hallrealisering.....	45
5.3 Byggeperioden.....	47
6 ANLEGGSDATA – BRUK OG BRUKERE	50
6.1 Begrepsoperasjonalisering.....	50
6.1.1 Anleggsdekning.....	50
6.1.2 Anleggsbruk	
6.1.3 Dekningsgrad.....	51
6.1.4 Anleggslokalisering og reiseavstand.....	51

6.1.5 Anleggsøkonomi.....	52
6.2 Anleggsdekning	52
6.2.1 Forholdet mellom innbyggertall og antall anlegg.....	52
6.2.2 Forholdet mellom idrettslagsmedlemmer og antall anlegg.....	54
6.2.3 Forholdet mellom antall aktive og antall anlegg.....	55
6.3 Anleggsbruk i hallen	56
6.3.1 Aktiviteter.....	56
6.3.2 Skytebanen.....	57
6.3.3 Ulike aldersgrupper sin bruk av hallen.....	58
6.3.4 Anleggsbruk fordelt på kjønn.....	59
6.4 Dekningsgrad.....	60
6.4.1 Dekningsgrad på hverdager i 2004-2005	60
6.4.2 Dekningsgrad i helgene i 2004-2005	62
6.5 Anleggslokalisering, boavstand og transport til anlegget.....	62
6.6 Anleggsøkonomi og driftskostnader.....	62
6.6.1 Byggekostnader.....	63
6.6.2 Driftsinntekter og driftsutgifter.....	63
6.6.3 Organisering av halldrift.....	64
7 INFORMANTUTSAGN.....	66
7.1 Den kommunale beslutningsprosessen	67
7.2 De distriktpolitiske vurderingene	69
7.3 De idrettslige forventningene	73
7.4 Hallen i et kjønnsperspektiv.....	80
7.5 Økonomi	81
7.6 Samlokalisering hall – skole.....	83
8 DISKURSANALYSE	86
8.1 Den kommunale beslutningsdiskursen.....	86
8.1.1 Ulike syn.....	86
8.1.2 Beslutningsprosessen i et kjønnsperspektiv.....	88
8.2 Den distriktpolitiske diskursen.....	90
8.2.1 Distriktpolitiske argumenter for og imot hall.....	90
8.2.2 Lokaliseringsdebatten.....	94
8.3 Den idrettslige diskursen	94
8.3.1 Idrettslige forventninger og erfaringer med bruken av hallen.....	94
8.3.2 Reiseavstand.....	96
8.3.3 Hallen i et kjønnsperspektiv.....	97
8.3.4 Den økonomiske situasjonen for Kvalsundhallen.....	98
9 MAKT, KJØNN OG SYMBOLER.....	101
9.1 Makt i beslutningsprosesser.....	101
9.2 Hallen som symbol og objekt i en lokal kontekst	105

PRIMÆRKILDER

KILDER OG LITTERATUR

FIGUR- OG TABELLOVERSIKT

VEDLEGG

Forord

Helt fra jeg begynte å studere innenfor fagområdene idrett og sosiologi for over 25 år siden har jeg planlagt å skrive en hovedfagsoppgave. Etter hvert som ulike arbeidsoppdrag og arbeidsplasser har krevd sitt har det stadig blitt utsatt. Gjennom et engasjement ved Høgskolen i Finnmark ble det igjen aktuelt å tenke på hovedfagsoppgave. Jeg har siden 2002 vært knyttet til forskningsprosjektet ”Haller i Nord”, hvor jeg har vært med på å samle inn og bearbeide data, og har kommet med innspill ved utarbeidelse av rapporter. Prosjektet tar sikte på å fremskaffe kunnskap om anleggsbruk og beslutningsprosesser knyttet til etablering av store idrettsanlegg. Hensikten med prosjektet er å undersøke hvordan etableringen av innendørshaller som ble bygget i Nord-Norge midt på 90-tallet påvirker idrettsdeltagelsen i ulike lokalsamfunn. Ved siden av anleggsbruk og anleggsbrukere fokuseres det på idrettspolitiske beslutningsprosesser. Prosjektet er i regi av Høgskolen i Finnmark og ledes av førsteamanuensis Kolbjørn Rafoss. Det er utarbeidet fire rapporter. Jeg skylder Kolbjørn en stor takk for alle kaffekopper og nyttige samtaler om bygging og bruk av idrettsanlegg i vår landsdel.

I hovedfagsoppgaven velger jeg å sette søkelyset på en spesiell idrettshall i Kvalsund kommune i Finnmark, og de beslutningsprosesser som er knyttet til bygging og bruk av denne hallen. Denne oppgaven hadde ikke vært mulig uten velvillige informanter. Tusen takk for interessante og konstruktive samtaler. Studiestedet har vært Institutt for planlegging og lokalsamfunnsforskning ved Universitetet i Tromsø. Takk for engasjement og hjelpsomhet som dere har vist mot oss desentraliserte studenter. I startfasen var kontakten med Siri Gerrard av stor betydning. En spesiell takk går til veileder Haldis Valestrand som med sine verdifulle innspill har bidratt til å drive prosessen videre mot et endelig resultat.

Allan Klo har tatt det flotte oversiktsbildet på forsida. Takk også til andre som har bidratt med bilder.

Til slutt en spesiell takk til Mette Marit. Du har like mange jern i ilden som jeg har, og likevel klarte du også å være interessert og engasjert i mitt arbeid for å bli ferdig med denne oppgaven.

Alta, desember 2005

Øivind Granerud

KAPITTEL 1

INNLEDNING

1.1 Fra åpninga av hallen

Det er store begivenheter når veier, bruer, tunneler eller viktige bygninger åpnes. Den offisielle åpninga av Kvalsundhallen 28. januar 2004 var ikke noe unntak. Lokalavisa beskriver åpninga som en folkefest for Kvalsund. Tribuneanlegget i hallen var tett besatt av folk fra lokalsamfunnet og reporteren spår hallen en lys framtid:

Det var stor ståhei og alle var der. Befolkningen i Kvalsund var ikke tungbedt da kommunen inviterte til folkefest for å markere åpninga av kommunens nye storstue, flerbrukshallen. Hvis noen skulle tvile på om hallen ville bli brukt i framtida, så gir iallfall oppslutningen om arrangementet lørdag formiddag ikke grunn til tvil.²

Ordføreren holder tale ved åpninga av hallen 28. januar 2004.

Foto: Svein Jørstad

Det vanket selvfølgelig gode ord fra representanter fra Norges Idrettsforbund og fra representanter fra nabokommunene. Ordførerens tale med etterfølgende snorklipping markerte selve åpninga av hallen. Talen fokuserer på forventningene til hallen:

Det er en stor dag og en stor begivenhet for Kvalsund kommune, mange vil si; endelig har vi fått den så altfor etterlengtede hallen. Noen vil si at den kom nok noen år for sent, mens andre vil si at nu kan vi gå framtida trygt i møte – også i Kvalsund.³

1.2 Problemområde

Denne oppgaven handler om beslutningsprosesser, bygging og bruk av et idrettsanlegg. Jeg ønsker å undersøke hvilke tanker, forventninger og visjoner som lå til grunn for å bygge en stor idrettshall i Kvalsund, en av landets minste kommuner. Dette er en kommune med ca. 1100 innbyggere, og bare litt over halvparten av dem bor i kommunesentret hvor hallen er lokalisert. *Hvilke prosesser førte fram til realiseringa av hallen, og hvem deltok i prosessen? Stod innbyggerne sammen om prioriteringene som ble gjort, eller fantes det andre meninger?* Informanter har bidratt med opplysninger og synspunkter. En viktig del av undersøkelsen bygger på kvalitative data som sier noe om Kvalsundhallen sett gjennom brillene til informantene. Målet er å bidra med kunnskap om Kvalsundhallen, og gjennom dette gi innspill i debatten om etableringer av idrettsanlegg i distriktsnorge.

Byggeprosessen er en avsluttet historie som det er mulig å fortelle. Hva hallen fører til av idrettslig og kulturell aktivitet i bygda beskriver jeg gjennom erfaringene som er gjort i den første driftsperioden. *Hvordan har aktiviteter og driftsgrunnlag vært det første året? Hvem bruker hallen, hvor mye brukes den, og hva brukes den til? Er det mulig å si noe om framtidsutsiktene med utgangspunkt i en drøfting av det første driftsåret? Hva betyr hallen for Kvalsund kommune etter at den er realisert, og hvordan går det med hallen økonomisk sett?* Dette dreier seg om forholdet mellom forventninger og realiteter.

For lesere som ikke er kjent i Finnmark vil kartet på neste side være til hjelp for å plassere Kvalsund i forhold til omliggende steder.⁴

² Finnmark Dagblad. Mandag 1. mars 2004:20.

³ Fra ordfører Ragnar Olsen sin åpningstale. Lokalisert 7. desember 2004 på verdensveven: http://www.kvalsund.kommune.no/nyheter/aapning_kvalsundhallen.htm

⁴ Kartet er lokalisert på internett 5. desember 2005: <http://search.kvasir.no>.

1.3 Bakgrunn – min interesse for problemområdet

Jeg kommer tilbake til utfordringer knyttet til det å forske i eget fagfelt i metodekapitlet, men vil innledningsvis gi leseren et lite innblikk i min interesse for fagfeltet. Min bakgrunn som aktiv fotball- og håndballspiller har gjort at jeg har brukt mye tid i idrettsanlegg generelt og idrettshaller spesielt. Min interesse for idrett førte også til at jeg tok utdanning innen fagfeltet, både ved Norges idrettshøgskole og i idretts sosiologi ved Universitetet i Oslo.

I tillegg til at jeg har undervist i idrettsfag, har jeg over 25 års erfaring som fotballtrener, det meste av tida for ulike lag i Alta kommune. Alta har en meget god anleggsdekning for innendørs ballspill; tre håndballhaller og en innendørs storhall for fotball.

De siste tre årene har jeg vært knyttet til et forskningsprosjekt ”Haller i Nord” i regi av Høgskolen i Finnmark. Der har jeg vært med på å fremskaffe og analysere data om anleggsbrukere og anleggsbruk. I denne oppgaven ønsker jeg å ha et annet utgangspunkt for anleggsforskning. Spørsmålene om idrettsanlegg handler denne gang ikke så mye om hvem som bruker det og hva det brukes til, men om hvorfor og

hvordan et anlegg ble realisert. Det har vært med stor interesse og undring jeg som utenforstående har fulgt prosessen som endte med realisering av hall i ei lita bygd i Finnmark. Hallen står fram som et slags soriatoria-slott i et område hvor en ikke forventer noe slikt. *Hvordan var det mulig å få dette til?* Ønsket om å få vite mer om dette har vært selve drivkraften for arbeidet med denne oppgaven, en oppgave som kan plasseres i møtet mellom idrettssosiologi og distriktsforskning.

1.4 Idrettsanlegg i Nord-Norge

Hva er det som muliggjør bygging av store kostnadskrevende idrettsanlegg i distriktsnorge? En nærliggende forklaring er at spillemidler fra Norsk Tipping AS kan brukes til delfinansiering. Historisk sett er prioritering av distriktene en styrt prosess som har preget anleggsutviklinga i hele etterkrigstida. Rolf Hofmo, som ledet Statens ungdoms- og idrettskontor (STUI) fra 1946 til 1966, hadde som sin kongstanke å sørge for at ungdom i distriktene kunne drive idrett på like vilkår som ungdom i byene (Goksøyr 1996). Spesielt for Nord-Norge fikk dette stor betydning. På seksti- og syttitallet var det en enestående satsing på bygging av svømmebasseng i landsdelen. Utgangspunktet for utbyggingen var tanken om at barn og unge i kystområder med et kaldt klima og fiskeri som hovednæring måtte lære å svømme. På nittitallet har det vært en spesiell satsing på idrettshaller, som på mange steder erstattet eller kom i tillegg til den tradisjonelle gymnastikksalen. Idrettshallene førte i første omgang til en spesiell tilrettelegging for håndball. Norges Fotballforbund ønsket imidlertid en regional utbyggingsmodell for storhaller spesielt beregnet for fotballbruk. Gjennom prosjektet "Hall i Nord" var de en aktiv pådriver for en utvikling som førte til at det i Nord-Norge på midten av nittitallet ble bygd ti treningshaller og en storhall, alle med kunstgressdekke. I boka om fotballens historie i Norge gjennom hundre år skriver Goksøyr og Olstad (2002:201) følgende:

... det var den nordligste landsdelen som ledet an og ga inspirasjon til resten av Fotball-Norge, blant annet gjennom forbundets prosjekt "Hall i Nord" (1992-1998) som ble gjennomført med betydelige statstilskudd...⁵
... Fotball var i ferd med å bli vinteridrett og innendørsidrett...

Begrunnelsen for satsinga har mye til felles med begrunnelsen for svømmehaller. Også fotballhallene skulle muliggjøre opplæring og trening i en aktivitet som trenger spesiell

⁵ I følge Stortingsmelding nr. 14 (1999-2000:29) mottok fotballhallene i perioden 1999-98 på landsbasis 60,2 millioner 98-kroner i spillemidler. I tillegg ble det bevilget 17,3 millioner 98-kroner til "Hall i Nord"-prosjektet. I følge Rafoss (2005:4, s,21) kostet disse 11 hallene samlet 209 millioner 2004-kroner i byggekostnader.

tilrettelegging på grunn av klimatiske forhold. Dårlige baner og kort sesong på grunn av is, kulde og snø begrenser ikke lenger fotballaktiviteten i en rekke lokalsamfunn i Nord-Norge. Mange nordnorske klubber har treningsforhold som kan være et fortrinn i forhold til andre steder i landet.

1.5 Idrettsanlegg som kultiveringsprosjekt i distriktene

Utfordringene som dagens distriktsnorge står overfor kjennetegnes ved befolkningsreduksjon og en flyttestrøm fra bygd til by. Dette fører i verste fall til avfolkning av bygdesamfunn. Både menn og kvinner deltar i flyttestrømmen, men kvinnene forlater distriktene i større grad enn menn. Det er politisk enighet i Norge om at det er viktig å bevare livskraftige bygdesamfunn. I Stortingsmelding nr. 34 (2000-2001) "Om distrikts- og regionalpolitikken" sies det at hovedmålet er å "oppretholde hovedtrekkene i bosetningsmønsteret og ha likeverdige levekår i hele landet". Derfor er det ikke bare snakk om å bevare, men også om å kultivere og nyskape. Stortingsmeldinga bruker begrepet "robuste samfunn" om steder med stabilt velferdstilbud, lønnsomt og omstillingsdyktig næringsliv med tilgang på kompetanse og varierte arbeidsmarkeds-, bolig- og servicetilbud. Å bevare og opprette arbeidsplasser med særlig fokus på å øke antall kvinnearbeidsplasser er et viktig virkemiddel i all distriktpolitikk. Et stadig mer regulert og velorganisert arbeidsliv gir også mer fritid som det blir viktig å utnytte på en god måte. Livskvalitet betyr for mange å kunne delta i sosiale, kulturelle og fysisk utfordrende fellesskap i lokalsamfunnet.

Idrett og idrettsanlegg har tradisjonelt vært sett på som bærebjelker i livskraftige bygdesamfunn. I jubileumsboka til Norges Fotballforbunds hundreårsfeiring beskrives det hvordan fotball- og friidrettsbanen ved siden av kirken og kanskje et postkontor utviklet seg til å bli selve kjennetegnet på et tettsted og et samfunn. Stadion ble møteplass og sivilisasjonstegn, også ute i distriktene.

Kombinasjonsanlegg for fotball og friidrett var noe av det den første, legendariske STUI-sjefen Rolf Hofmo prioriterte i tråd med ideologien idrett for alle. Idrettsstøtten var også distriktpolitisk – og for Hofmo en spredning av idrettens folkehelse- og folkedannelsesbudskap; fotballen i bygdene og i utkantene fikk nyte godt av det. (Goksøyr og Olstad 2002:197)

Nord-Norge hang lenge etter det øvrige Norge når det gjaldt anleggsbygging, men ved hjelp av STUI-midler ble det i etterkrigsårene etablert mange nye anlegg. I Stortingsmelding nr. 14 (1999-2002:37) "Idrettslivet i endring", er det et overordnet mål at det skal være noenlunde lik tilgang på anlegg for befolkningen uavhengig av bosted:

Den statlige idrettspolitikken skal bidra til at befolkningen har et bredt spekter av lokalt forankrede aktivitetstilbud, både i regi av den frivillige medlemsbaserte idretten og gjennom mulighet for egenorganisert aktivitet.

Nord-Norge-tillegget, som medfører at anlegg i kommunene Namdalen og Nordland får et ekstra tilskudd på 20 prosent, og anlegg i kommunene i Troms og Finnmark får 25 prosent utover nasjonale satser, er et virkemiddel for å oppnå dette (s. 42).

Målet for anleggsutbygging er i følge stortingsmeldingen (s. 9) å gi flest mulig anledning til å drive idrett og fysisk aktivitet. Spesielt vil en prioritere:

- Anleggstyper som harmonerer med aktivitetsprofilen til barn og ungdom.
- Anleggstyper som kan brukes av mange og som gir mulighet for egenorganisert fysisk aktivitet

Nærmiljøanlegg er en prioritert søknadsgruppe innenfor spillemiddelordningen. Eksisterende nærmiljøanlegg skal videreutvikles, og en ønsker å fokusere på utvikling av nærmiljøanlegg i tilknytning til skolenes uterom.

1.6 Anleggsforskning

Selv om det er gjort en del forskning på idrettsanlegg er det fortsatt behov for kunnskap om forholdet mellom idrettsanlegg og idrettsutøvelse. *Er det slik at flere og større idrettsanlegg alltid fører til økt aktivitet? Hvilke andre forhold påvirker aktivitetsutbredelse?*

I følge Norsk forskningsråd (1997:18-19) er det:

interessant med forskning som kan belyse i hvilken grad forekomst av idrettsanlegg er bestemmende for samlet omfang av idrettsutøvelse og i hvilken grad idrettsanlegg styrer aktivitetene i retning av idrettsutfoldelse i befolkningen og i hvilken grad idrettsanlegg styrer aktiviteten i retning av idretter som tilgodesees med anlegg. Det er interessant å se på disse spørsmålene for ulike grupper i befolkningen som barn, ungdom, voksne, og om det er forskjeller mellom kvinner og menn i "avhengighet" av tilrettelagte idrettsanlegg. Slik forskning vil kunne gi viktig kunnskap som grunnlag for beslutninger om framtidige investeringer, både med hensyn til typer idrettsanlegg og geografisk lokalisering av anleggene.

Det er gjort undersøkelser på anleggsbruk og anleggsbrukere. I denne sammenheng viser jeg til "Hallbruksundersøkelsen" i perioden 1992-94 som var et resultat av et samarbeid mellom daværende Kirke- og kulturdepartementet og Norges idrettshøgskole om oppdragsforskning med idrettsanleggenes samfunnsmessige betydning som tema (Olsen og Giske 1994). Høsten 2002 gjennomførte Kultur- og kirke departementet en nasjonal spørreundersøkelse om bruk av

flerbrukshaller og svømmehaller. Resultatene fra denne undersøkelsen er beskrevet i fagtidsskriftet om idrettsanlegg og idrettspolitik "Idrett og anlegg" (Lange 2003). Gunnar Breivik og Kolbjørn Rafoss arbeider for tiden med å kartlegge og analysere anleggsbruk i den norske befolkning (Rafoss og Breivik 2005). Atlaset "Idrett" (Lankaas, red. 1997) gir en meget god oversikt over ulikheter mellom fylker og kommuner i anleggsdekning og idrettsaktivitet.

På regionalt nivå har jeg selv deltatt i prosjektet "Haller i Nord" som gjennom fire rapporter foretar en kartlegging og analyse av anleggsbruk, anleggsbrukere, aktive, arrangement og aktivitet, og organisering drift og utleie i 11 nordnorske innendørshaller (Rafoss 2004/2005). I denne oppgaven om Kvalsundhallen ser jeg på beslutningsprosesser som førte til realisering, på bruk og på brukere av en hall i en liten kommune. Relevant i denne sammenheng er Frode Thomassen sin analyse av prosessen mot realisering av idrettshall i tre kommuner i Nordland (Thomassen 1994).

Selv om det har vært en stor satsing på bygging av idrettsanlegg de siste årene, betyr ikke det at samfunnet har bygd seg opp til et "passende" anleggsnivå. Det er snarere tvert om. Gjennom satsing på idrettsanlegg profesjonaliseres idretten, og det blir behov for stadig mer moderne og tidsriktige anlegg. Behov for anlegg, og konkurranse mellom ulike idrettsmiljø om å bygge spesielle typer anlegg vil forsterkes ytterligere i framtida. Sentrale problemstillinger vil være om en skal prioritere anlegg for eliteidrett eller breddeidrett, anlegg for tradisjonelle idrettsgrener eller for nyere idretter, og om det offentlige skal engasjere seg i bygging og tilrettelegging av anlegg for mosjon, helsestudioer og lignende. Den geografiske fordelinga av anlegg er også et sentralt tema. Skal anleggsutbygging fortsatt ha en distriktsprofil, eller er det nødvendig med en økt satsing i byer og store befolkningssentra nå? Prioriteringer i forhold til alder og kjønn er spesielt viktige. Diskusjonen om en skal satse på barn og ungdom eller voksne står ofte sentralt i anleggsdiskusjoner. Det er mer sjeldent at anlegg diskuteres i et kjønnsperspektiv. Stortingsmelding nr. 14 (1999-2000) problematiserer for eksempel ikke det faktum at kvinner og menn i dag velger forskjellig anlegg for trening og fysisk aktivitet. Private helsestudio er den treningsarenaen på landsbasis hvor kvinner er i flertall. Svømmehaller og turstier er andre anlegg som i stor grad brukes av kvinner (Rafoss og Breivik 2005). Kunnskap om beslutningsprosesser som fører til anleggsbygging, og kunnskap om bruk av idrettsanlegg er en nødvendig basis for anleggsplanlegging.

1.7 Oppbygningen av oppgaven

I de metodiske tilnærmingene i kapittel 2 drøfter jeg først ulike teoretiske perspektiv som har hatt betydning for arbeidet. Jeg går også gjennom en del forhold knyttet til kilder og feltarbeid. I kapittel 3 får leserne nødvendig bakgrunnskunnskap om stedet Kvalsund, og i kapittel 4 tar jeg leserne med på to av feltbesøkene jeg gjorde i lokalsamfunnet.

Fra kapittel 5 presenteres de funn som oppgaven bygger på. Kapittel 5 handler om planleggings-, beslutnings- og byggeprosessen. Kapittel 6 tar for seg anleggsbruk. Siden oppgaven er tilknyttet forskningsprosjektet "Haller i Nord", inneholder dette kapitlet også en operasjonalisering av viktige begreper innen anleggsforskning som er brukt i forskningsprosjektet og som også brukes i denne oppgaven. Deretter presenteres de datafunnene jeg har gjort om bruk og brukere av Kvalsundhallen. I kapittel 7 får leserne møte informantutsagn knyttet til halltemaer. I kapittel 8 beskrives og analyseres ulike diskurser med hovedvekt på den kommunale beslutningsdiskursen, den distriktpolitiske diskursen og den idrettslige diskursen. Avslutningsvis redegjør jeg i kapittel 9 for min tolkning av sentrale funn knyttet til makt, kjønn og symboler som kan være med på å gi en økt forståelse for Kvalsundhallen og dens betydning i lokalsamfunnet.

KAPITTEL 2

METODISKE TILNÆRMINGER

I dette kapitlet ser jeg først på den metodiske tilnærmingen som brukes i oppgaven. *Hvilke briller bruker jeg i analysen av Kvalsundhallen? Hvilken posisjon har forskeren i forhold til fagfeltet? Og hva slags data trengs for å belyse feltet?* Deretter ser jeg på de kildene som er brukt for å skaffe kunnskap til veie.

2.1 Teoretiske perspektiv

2.1.1 Bidrag fra hermeneutikken

I Kvalsund er det bygd en stor og moderne idrettshall til beste for kommunen og dens innbyggere. Bak denne beslutningen ligger det en mening som må fortolkes og forstås. Hva betyr dette anlegget for de som bor i Kvalsund?

Hermeneutikk er en vitenskapsfilosofisk metode for å bidra til forståelse av et fenomen. Opprinnelig er begrepet knyttet til fortolkning av religiøse og historiske tekster. Det dreier seg om å tolke tekster som er skrevet i en bestemt historisk kontekst, slik at en får med seg meningsinnholdet i en ny og annen tid? I dag brukes hermeneutisk fortolkning også når fenomener ikke er skrevet ned, men fremstilles muntlig eller gjennom sosial handling. Slik sett driver vi som sosiale aktører hele tiden en fortolkning av det vi leser eller samtaler om. Dette er noe vi må gjøre for å samhandle med andre mennesker. Som oftest byr ikke dette på problemer, fordi vi deler felles kulturelle og sosiale forutsetninger. I andre sammenhenger kan et fenomen være vanskelig å forstå fordi vi ikke deler eller forstår konteksten eller kulturen som teksten eller handlingen skjer innenfor (Gilje og Grimen 1993). Som vitenskapelig metode er hermeneutikken et redskap for å gi forståelse og mening om fenomener som vi ønsker økt kunnskap om. Evnen til å lytte for å få tak i hva den personen en samtaler med virkelig prøver å formidle, er en viktig egenskap i så måte. I følge Steinar Kvåle (1997) er hermeneutikken dobbelt relevant ved bruk av forskningsintervju, som nettopp er en samtale om den menneskelige livsverden. For det første er intervjuet en dialog mellom to personer der og da. Sammen fremskaffer disse en tekst gjennom transkribering av intervjuet. Denne teksten må deretter fortolkes. Ståstedet til de to personene som deltar i forskningsintervjuet er ulikt, og de bidrar forskjellig. Forskeren leder intervjuet og avgjør gjennom intervjumetode og spørsmål innenfor hvilke rammer informanten skal få lov til å fortelle. Informanten bidrar med åpenhet om sine opplevelser og erfaringer, men har også

mulighet og rett til å sette grenser for hva han eller hun vil fortelle eller ikke. Denne beskrivelsen ligger veldig nært opp til det jeg opplevde i intervjusituasjonen med mine informanter i denne oppgaven.

Den hermeneutiske metode kan forklares gjennom en del viktige grunnbegreper. Begrepet ”den dobbelte hermeneutikk” knyttes til den engelske sosiologen Anthony Giddens (1984) som påpeker at utgangspunktet for tolkningen må være den sosiale aktørens selvforståelse av sine handlinger. Før forskeren kommer inn i bildet har det allerede skjedd en fortolkning av aktøren selv. Aktørens fortolkning er vedkommendes selvforståelse, men utgjør ikke uten videre den eneste mulige eller rette fortolkning. Samfunnsforskeren må foreta sine egne fortolkninger som går ut over aktørens selvoppfatning.

Verken aktørens eller forskerens tolkning skjer i et vakuum. Vi har alle med oss et bakteppe av tidligere erfaringer som vil prege våre tolkninger. I følge Hans-Georg Gadamer er det umulig å ha objektivitet som ideal i samfunnsvitenskap (Guneriusen 1996). Enhver tolkning er situasjonsbetinget, det vil si at den preges av den kontekst som fortolkningen skjer i. Enhver ny forståelse preges av tidligere kunnskap om fenomenet. Gadamer bruker begrepet ”fordom”, i en nøytral, ikke-nedsettende betydning. Fordommer er den historie, kontekst og kunnskap forskeren har med seg i møte med det fenomen en vil studere. For meg er det å se inn i et idrettsanlegg fra et forskerståsted en ny kontekst hvor jeg tar med meg mine tidligere erfaringer som idrettsutøver, trener og lærer.⁶ Det er viktig å være seg bevisst sine fordommer i søken etter ny viten. Enhver søken etter ny viten skjer slik sett i en ”hermeneutisk sirkel”. Gilje og Grimen (1993:153) beskriver denne som:

det forhold at all fortolkning består i stadige bevegelser mellom helhet og del, mellom det vi skal fortolke, og den kontekst det fortolkes i, eller mellom det vi skal fortolke og vår egen forståelse

Når vi skal forstå enkeltutsagn i en tekst eller i et intervju, må vi forstå dem i lys av det vi vet om det totale fenomenet vi ønsker å utforske, samtidig som vår helhetlige kunnskap utgjøres av delkunnskaper og delerfaringer. All ny kunnskap henger også sammen med den kontekst den utvikles i, og med vår tidligere tilegnede kunnskap (fordommer). Det finnes ingen mulighet for å tilegne seg ny kunnskap ved å finne et slags objektivt ståsted utenfor denne sirkelen. Dette er imidlertid ingen ond sirkel som vi ønsker å bryte ut av, men en god sirkel, snarere som en spiral som gjør det mulig å frembringe økt kunnskap og mening (Kvåle 1997).

⁶ Det er en vanlig forståelse blant trenere at bygging av anlegg gir utbredelse av idrett og øker aktivitet. Dette er et generelt utsagn som mange vil slutte seg til. Min forkunnskap samsvarer med dette. Som forsker er det en utfordring å stille seg spørrende til etablerte sannheter, og gjennom dette få en økt forståelse av feltet.

2.1.2 Et aktørperspektiv

Svært forenklet kan en si at sosiologisk teori kan deles inn i to hovedgrupper, den ene med et aktørperspektiv og den andre med et strukturperspektiv (Kaspersen (2000)). Mye av denne oppgaven baserer seg på et aktørperspektiv. I denne sammenheng betyr det at aktørers egne formidlinger av formålet ved sine handlingsvalg forventes å bidra til økt kunnskap om fagfeltet. Aktørene er først og fremst informantene som har bidratt med synspunkter på beslutningsprosessene som førte til realisering, bygginga og bruken av hallen. Det er viktig å sette seg inn i hvordan ulike aktører fortolker sitt eget ståsted og hvordan de forstår formålet med sine handlinger. Det innebærer at jeg ønsker å få ulike aktørers synspunkter på spørsmål som: *Hvem har drevet igjennom prosessene for å få bygget hallen i Kvalsund? Hvilke visjoner lå til grunn, og hvordan forløp prosessen? Hvilke argumenter ble brukt av de som var kritiske til hallbygging? Hvem er brukerne av hallen? Hvordan er bruken av hallen i forhold til forventningene?*

Økt forståelse kan oppnås gjennom to typer forklaringer; formålsforklaringer og årsaksforklaringer. For å kunne gi en formålsforklaring av en aktørs handling må vi vite hva han eller hun vet og tenker, slik vedkommende selv subjektivt beskriver det. Denne oppgaven bygger i stor grad på formålsforklaringer.

Noen samfunnsforskere står i en tradisjon med røtter tilbake til Emile Durkheim som hevdet at samfunnsvitenskaplige forklaringer aldri måtte ta utgangspunkt i beskrivelser fra enkeltindividet. Det ville bare tilsløre eksisterende strukturer utenfor individet som utøver en kraft eller tvang ovenfor individene (Gilje og Grimen 1993). I en slik tradisjon vil en aldri kunne bruke aktørers formålsforklaringer til å utlede årsaksforklaringer. Aktørperspektivet forutsetter imidlertid troen på en rasjonelt handlende aktør som gjør sine bevisste valg ut fra en bestemt individuell eller kollektiv hensikt eller målsetting. Dette betyr ikke at det ikke finnes strukturer utenfor aktøren som påvirkes vedkommendes valg. Max Weber er kanskje den av de klassiske sosiologene som er aller mest opptatt av hvilke forhold som styrer en aktørs handlinger.

Det bærende element i Webers sosiologi er det handlende individ. Å forstå hvordan et samfunn endres, forutsetter at man forstår hvordan individer handler, hvilke ressurser de har og hvilke mål de stiller opp for seg selv (Engelstad 2005:16)

I følge Weber er det ikke noen direkte motsetning mellom en fortolkende forståelse av sosiale aktørers handlinger og årsaksforklaring av handlingenes forløp (Gilje og Grimen 1993). I

denne oppgaven forsøker vi å få økt kunnskap om årsaker som førte til realisering av et anlegg gjennom å fortolke ulike aktørers synspunkter på dette.

2.1.3 Diskursanalyse

Begrepet diskurs brukes forskjellig innenfor ulike fagområder. Innenfor denne oppgavens ramme ser jeg det ikke som formålstjenlig å gå dypt inn i forskjellige teorier om diskurs og diskursanalyse. I oppgaven er imidlertid samtalen med mine nøkkelinformanter sentral for å forstå de meningsbrytningene som fant sted i prosessen som førte til realisering av Kvalsundhallen. Derfor er det viktig med en viss forståelse av hva diskursanalyse er. Begrepet diskurs kan brukes både om samtaler slik de utvikler seg mellom personer i et feltarbeid, og om samtaler mellom intervjuer og informant i en intervjusituasjon. Thagaard (2002:10) sier at:

Analyser av samtaler om sentrale temaer gir et særlig interessant utgangspunkt for å studere forhold mellom samfunn og individ. Måter personer snakker om temaer på, og hvordan de presenterer seg selv i forhold til disse temaene, kan knyttes til etablerte mønstre som kulturen representerer

En diskurs kan beskrives som en bestemt måte å tale om og forstå verden (eller et utsnitt av verden) på (Jørgensen og Phillips 1999). Språket spiller en avgjørende rolle for den virkeligheten som konstrueres i samtalen mellom informant og intervjuer. Analysen er imidlertid ikke knyttet til de lingvistiske aspektene i samtalen, men til forståelsen av det fenomenet som samtalen dreier seg om. Analysens hensikt er ikke å ende opp med en formening om det en person sier er en objektivt korrekt beskrivelse av virkeligheten eller ikke. Utsagnene er alltid "sanne" i den forstand at de formidler informantens opplevelse av feltet. Denne virkeligheten blir til i møtet mellom forsker og informant. Derfor er forskeren også med på å konstruere denne virkeligheten, noe jeg tar for meg i det neste kapitlet om det å forske i eget fagfelt.

Begrepet diskurs brukes i denne oppgaven om de samtalene jeg hadde med de ulike informantene og den analysen jeg har gjort av disse samtalene for å øke forståelsen av Kvalsundhallens betydning i lokalsamfunnet. Andre samtaler som oppstod mer spontant i feltet er imidlertid også en del av diskursen. Min analyse dreier seg ikke om selve språket, men om å forstå meningen og innholdet i informantutsagnene og gjennom dette få en bredere forståelse av halldebatten i lokalsamfunnet. Ved transkriberingen av intervjuene fra muntlig til skriftlig form støtte jeg på mange utfordringer når det gjaldt dialektuttrykk som ikke er så

vanlige i skriftlig sammenheng. Stort sett skrev jeg ned intervjuene ord for ord, med fare for at ikke alle dialektuttrykk er rett skrevet (noe en av informantene påpekte ved gjennomlesning). I kapittel 7 har jeg gjengitt sentrale deler av de transkriberte intervjuene og satt dem inn i ulike underkapitler etter temaene for diskursen. I kapittel 8 har jeg forsøkt å identifisere temaer for tre hoveddiskurser som etter mitt syn var sentrale i samtalene med informantene.

2.1.4 Å forske i eget fagfelt

Tradisjonelt sett har antropologisk forskning verdsatt avstand og objektivitet i forhold til feltet en forsker i (Altern og Holtedahl 1995). Nyere forskningstradisjoner ser ikke på objektivitet verken som en reell mulighet eller som noe ønskelig. Ut fra en konstruktivistisk tankegang oppfattes kunnskap som konstruert av dem som deltar i bestemte sosiale sammenhenger og representerer dermed et klart brudd med positivistisk orientert forskning. (Thagaard 2003). At jeg i denne oppgaven trekker veksler på konstruktivistisk kunnskap må ikke sees på som et forsøk på å harmonisere ulike vitenskapelige forskningsposisjoner. Etter min mening bør det imidlertid være mulig å ta med seg kunnskap fra en tradisjon inn i en annen. I et konstruktivistisk perspektiv vil det å problematisere det personlige ofte bli vektlagt. Altern og Hoftedahl (1995) argumenterer for at vi bør repersonalisere forskningen. Med det mener de at forskerne i sine analyser må vie større oppmerksomhet til egne relasjoner, både i forhold til sine informanter og til mottakerne av den kunnskap de produserer. I en intervjusituasjon vil intervjueren i utgangspunktet sitte med en verdifull forståelse av fagfeltet. Antropologen Unni Vikan (1992) sier dette på en annen måte når hun vektlegger at emosjonell innlevelse er nødvendig for å forstå andre kulturer. Metodene jeg har brukt for å skaffe meg nødvendig bakgrunnskunnskap for å forstå Kvalsundsamfunnet er et eksempel på dette. Jeg har fått mye informasjon gjennom lesning av offentlige dokumenter, blant annet kommuneplanen for Kvalsund. Denne informasjonen tolker jeg både bevisst og ubevisst i lys av mitt feltarbeid i Kvalsund. Jeg har skaffet meg erfaringer som ble konstruert både i intervjusituasjoner og gjennom tilfeldige møter med personer i lokalmiljøet.

Min interesse for idrettsanlegg og for den aktiviteten som finner sted i disse, er knyttet til at anleggene på flere områder er viktige for meg og det jeg til daglig er opptatt med. Finnmarkshallen i Alta har de siste årene vært en viktig arbeidsarena for meg siden jeg er fotballtrener på A-lagsnivå. Jeg er også opptatt av hallens daglige drift som styremedlem for Finnmarkshallen siden hallen ble bygd i 1995. I denne forbindelse representerer jeg Alta kommune som er hovedaksjonær. Som kommunestyrerepresentant for Alta Kristelig Folkeparti deltok jeg i den politiske prosessen som førte fram til vedtak om hallbygging. Det

er kanskje unødvendig å tilføye at jeg argumenterte for hallbygging. Partiets to andre representanter stemte for øvrig mot bygging. Det var et stort flertall i Alta kommunestyre for å bygge hall, mens nødvendig driftsstøtte til hallen bare ble vedtatt med en stemmes overvekt i fylkestinget. Noen av informantene i Kvalsund kjente min bakgrunn, noe som naturlig nok påvirket møtene og samtalen mellom oss.

Det ligger en utfordring i å forske i eget fagfelt, nemlig det å problematisere fortolkerens egne forutsetninger. Den dobbelte hermeneutikk vektlegger nettopp forholdet mellom det aktøren egentlig ønsker å formidle og det filteret av forskerens egne erfaringer og holdninger som aktørbudskapet må trenge igjennom. Også forskerens evne til å formulere hypoteser og problemstillinger begrenses av vedkommendes forutforståelse (Rudie 1984).

Min bakgrunn kan sees på både som en fordel og en hemsko i forhold til å forske på bruken av idrettsanlegg. På den ene side har jeg både forkunnskap om, og en personlig innlevelse i forhold som kan være av betydning for prosesser rundt etablering av idrettshaller. I dette ligger også hemskoen. I hvor stor grad vil jeg klare å nedtone mine egne opplevelser og erfaringer knyttet til idrettshaller, slik at jeg kan se og forstå mine informanternes opplevelser og synspunkter? Innen sosialantropologien har en vært opptatt av forskerens forhold til de samfunn og kulturer en ønsker å undersøke. Det store dilemmaet er knyttet til nærhet og distanse. På den ene siden er det viktig å ha en analytisk avstand som gjør at en kan bevare en viss objektivitet i sin forskning. På den andre siden er en nødt til å være innenfor en kultur for å forstå hva som skjer. Det tradisjonelle feltarbeidet var en reise til et ukjent sted og en ukjent kultur. Den fremmede kulturen ble utforsket gjennom en sammenligning med forskerens egen kulturbakgrunn. Utfordringen besto i å skape nærhet gjennom å oppdage, fortolke og forstå samhandling mellom mennesker, sett utenfra. Når en forsker på "kulturell hjemmebane" er nærheten så sterk at en analyse av kulturell endring vil skje gjennom et filter av egne etablerte holdninger og standarder for handling.

Spradley og McCurdy (1988:18) beskriver utfordringen som ligger i det å få tak i informantens meninger og erfaringer slik:

The ethnographer seeks to describe a culture using those criteria that his informants employ as they observe, interpret and describe their own experience during the course of life. In making observations he asks his informants what to look for. When he sees someone gesture to another, he asks him what he is doing and what the action means

Det er viktig å få tak i informantenes egne erfaringer og fortolkninger. Dette er spesielt viktig når en møter informanter av det motsatte kjønn. Min identitet som mannlig idrettsutøver og

trener medfører at jeg må være bevisst på å spørre kvinnelige informanter hvordan de opplever og fortolker sine egne erfaringer når det gjelder idrett og bruk av idrettsanlegg. Deres erfaringer kan være svært forskjellige fra mine egne. I følge Hovden(2000:57) er:

*forskarkjønnen ein grunnleggande dimensjon ved forskarens situering...
og ulikt situerte personar vil mest sannsynleg tolke kontekster, relasjonar og
fenomen forskjellig.*

Dette må ikke trekkes så langt at det ikke er mulig å sette seg inn i andre personers opplevelser og erfaringer, heller ikke når det gjelder det motsatte kjønn. En må imidlertid ikke ta for gitt at en har det samme utgangspunktet og deler de samme erfaringene.

2.1.5 Et kjønnsperspektiv på beslutningsprosesser og anleggsbruk

I denne oppgaven består kjønnsperspektivet i å undersøke om kvinner deltar i beslutningsprosesser som avgjør hva slags velferdstilbud og fritidsaktiviteter det tilrettelegges for i en kommune. Kjønn er viktig i distriktspolitisk sammenheng. Det har over lengre tid vært fokus på forholdet mellom kjønn og fraflytting. Tradisjonelt har distriktene mistet flere kvinner enn menn gjennom flytting til byer eller tettsteder. Mannsdominerte bygder er mange steder et problem i forhold til å bevare robuste distriktssamfunn. En av de viktigste årsakene til flytting fra bygdene er ønske om utdanning. Dette gjelder begge kjønn, men veksten av antall kvinner som tar høyere utdanning er spesielt sterk. Mangel på relevante arbeidsplasser generelt, og kvinnearbeidsplasser spesielt, medfører at utflytting på grunn av utdanning ofte blir til permanent flytting. På større steder er det ikke bare lettere for kvinner å få arbeid, de får også tilgang på et bredt spekter av aktiviteter i fritiden. Bedre regulert arbeidstid og økt fritid medfører at velferdstilbud og meningsfylte fritidsaktiviteter blir stadig viktigere i ønsket om å finne "det gode liv". Derfor er det viktig at kvinner deltar i de fora hvor tilrettelegging av fritidstilbud drøftes.

Et anlegg skal fylle behov for ulike grupper som kan inndeles i forhold til kjønn, alder og interesser. *Det er viktig å undersøke hvem som bruker hallen og om kvinner og menn bruker hallen til de samme aktivitetene. Det er også viktig å se på kjønn i forhold til alder for å avdekke om det er aldersgrupper av gutter/menn eller jenter/kvinner som bruker hallen mye i forhold til andre?* Forskning viser at menn og kvinner ofte velger ulike arenaer for idrett som fritidsaktivitet (Rafoss og Breivik 2005). Et tydelig trekk er at mens jenter har vært overrepresentert i flerbrukshaller hvor det har vært hovedvekt på håndball, så er gutter overrepresentert i store innendørshaller hvor det spilles mest fotball. Et idrettsanlegg kan med utgangspunkt i kjønn avdekke ulike sosiale praksiser. I denne oppgaven ønsker vi å belyse eventuelle sammenhenger mellom kjønn og de aktiviteter som drives i Kvalsundhallen.

Kjønnsperspektivet går imidlertid langt utover spørsmålene om det var kvinner med i beslutningsprosessen og om det er flest mannlige eller kvinnelige brukere av hallen. Et idrettsanlegg gir forskjellige assosiasjoner fra person til person. *"Det samme rommet vil tale ulikt til personer med ulik erfaringsbakgrunn og forskjellige fysiske forutsetninger"* (Augestad 2000). Et anlegg som oppleves åpent og inkluderende av noen, vil oppleves som lukket for andre. Mer eller mindre skjulte og ofte ulogiske strukturer gjør at vi reagerer ulikt. Mange jenter opplever fortsatt hoppbakken som en uaktuell arena, mens alpinbakken på en helt annen måte inkluderer begge kjønn. For noen er det den naturligste ting av verden å ikle seg treningstøy for ei trimøkt i idrettshall. For andre oppleves dette som fremmed, ja, kanskje utenkelig.

Kvinneforskning og kjønnforskning har de siste årene satt begrepet kjønn på dagsorden på en helt ny måte.⁷ Kjønn dreier seg ikke bare om biologiske likheter og forskjeller, men om sosiale forventninger til hva som er riktig atferd for menn og kvinner. En ønsket seg et kjønnsbegrep som ikke reproduserte mannlige hegemoni og kvinnelig undertrykking, men som isteden avdekket den ofte usynlige fordelte kjønnsmakten. Med dette som bakgrunn utviklet kjønnsbegrepet seg fra å være en fellesbetegnelse for biologisk mann og kvinne til å bli en sosial kategori. Hva er det i begrepene kvinnelighet og mannlighet som konstituerer begrepet kjønn? Nyere kjønnforskning legger vekt på at kjønn ikke bare er iboende personlige kjennetegn knyttet til individets biologiske natur. Kjønn er ikke en betegnelse på statiske grunnleggende biologiske eller kjemiske egenskaper, men betegnelsen på en sosial konstruksjon med utgangspunkt i kroppen (Connell 2005). Kjønn er også noe som kontinuerlig formes som en relasjon mellom individer. Sosialt kjønn er et system av relasjoner mellom mannlighet og kvinnelighet.

Kjønn formes både av strukturelle, kulturelle og personlige betingelser, som bearbejdes hos den enkelte av oss i samhandling med våre omgivelser
(Holter 1996:62)

Slik sett er ikke kjønn noe en er, men noe som læres og utvikles. Kjønn relateres ikke til natur og til egenskaper som er medfødte, men til noe en utvikler i en sosial kontekst. Kjønnsbegrepet gis ikke lenger et biologisk, men et sosialt innhold. Ellingsæter og Solheim (2002:36) påpeker det samme når de skriver:

... kjønn oppfattes ikke lenger som ett sett av iboende "egenskaper", men som et system av ideer og forestillinger som produseres og reproduseres

⁷ Se Annfelt, Ellingsæter og Solheim, Holter, Hovden.

gjennom sosial praksis. Men et slikt perspektiv betyr også at disse kulturelle kjønnskonstruksjoner får et bredere nedslagsfelt, og ikke bare viser til sosiale relasjoner mellom kvinner og menn. Både ting, hendelser og abstrakte forestillinger kan tilskrives kjønn i den forstand at de antar et "kjønnet" betydningsinnhold gjennom ulike metaforiske forbindelser og assosiasjoner.

Ut fra en slik forståelse kan så og si alt "kjønnes" eller sees i et kjønnsperspektiv. Også et idrettsanlegg kan gis et kjønnets betydningsinnhold. Det er vanskelig å fjerne seg fra inngrodde standarder for hva som er mannlige og hva som er kvinnelige posisjoner og egenskaper. Når en leser litteratur skrevet av kjønnsforskere og kvinneforskere, slår det en at "kjønn" forsøkes forklart på en måte som ikke alltid gjør begrepet lett tilgjengelig. Ellingsæter og Solheim (2002:32) ser det da også som et problem at "kjønnets konstruksjon ofte framsettes som en generell påstand og sjelden framsettes som en analytisk og empirisk påvist mekanisme."

Trine Anfeldt (2000) påpeker at dette dreier seg om kamp om makt til å bestemme hva ting skal bety, herunder kamp om meningsinnholdet i kategorier som kvinner, menn og kjønn. Siden meningsinnholdet er under stadig bearbeidelse, og begrepet kjønn tidligere har blitt preget av en mannlig dominans, så vil det være en vedvarende diskusjon om retten til å definere kjønnsbegrepets innhold.

2.1.6 Metodetriangulering

Kombinasjonen av kvalitative og kvantitative data kalles for metodetriangulering. Kvalitative metoder brukes for å gå i dybden og vektlegger betydning, mens kvantitative metoder legger vekten på utbredelse og antall. Thagaard (2003:17) oppsummer de viktigste forskjellene mellom kvantitative og kvalitative metoder slik:

Kvantitative metoder:

- utbredelse og antall
- analyse av tall
- avstand til informantene
- store utvalg

Kvalitative metoder:

- prosess og mening
- analyse av tekst
- nærhet til informantene
- små utvalg

I kvalitativ forskning er det få informanter som formidler sin opplevelse og sin livssituasjon knyttet til det feltområdet som forskeren ønsker å få kunnskap om. Nærheten til informantene blir større enn ved kvantitativ forskning der en bruker større utvalg og andre metoder for å tilegne seg kunnskap. Forskjellen mellom de to metodene er ikke absolutt. Iblant vil det være en glidende overgang mellom hva som kan sies å være kvalitative og kvantitative data.

I mitt feltarbeid benyttet jeg meg av både kvalitative og kvantitative metoder for å samle inn data. Jeg har møtt og snakket med folk i lokalsamfunnet, og jeg har hatt formelle, halvstrukturerte intervjuer med syv nøkkelinformanter. Jeg har deltatt i aktivitet i hallen og jeg har observert treninger for å finne ut hvem og hvor mange som deltar i ulike aktiviteter. Rådmann, kulturkonsulent og ulike idrettsledere har hjulpet meg med data angående hallens økonomiske situasjon, om anleggsbruk og anleggsbrukere.

Gjennom de syv nøkkelinformantene har jeg fått tilgang på kvalitative data om hvordan noen få, sentrale personer som på ulike måter er knyttet til Kvalsundhallen opplever og vurderer hallen. Intervjuene ble stort sett tatt opp på bånd og skrevet ut etterpå, men jeg gjorde også intervjuer hvor jeg noterte undervegs. Intervjuene ble til tekster som inneholder ulike fortellinger som kan leses og analyseres og dermed bidra til en bredere forståelse av halldiskursene knyttet til realisering og bruk.

De kvantitative dataene gir oversikt over hvem som bruker hallen, hvor mye den brukes og hva den blir brukt til. Dette gir kunnskap om brukerne, hvilke aktiviteter hallen brukes til, og om drifta av hallen. Tall som viser den økonomiske situasjonen for hallen hører med til de kvantitative dataene. Dette er viktig materiale som sier noe om resultatene av hallen når det gjelder bruk og drift.

I en metodetriangulering er det viktig at data hentet fra ulike metodiske innfallsvinkler kaster lys over hverandre. I denne oppgaven er det viktig å la informantene sine opplevelser og vurderinger knyttet til hallen belyse den reelle bruken og den betydningen hallen har fått i lokalmiljøet.

2.2 Kilder

De viktigste kildene til informasjon om bygging og bruk av Kvalsundhallen har jeg fått gjennom dokumentanalyse og feltarbeid. I tillegg til offentlige dokumenter har også lokalavisa Finnmark Dagblad vært en viktig kilde gjennom beskrivelser av viktige begivenheter i byggeperioden og det første driftsåret. I feltarbeidet har et kvalitativt intervju av syv nøkkelinformanter hatt stor betydning i studiet av beslutningsprosessene. Data om økonomiske forhold og om anleggsbruk og anleggsbrukere har jeg fått gjennom intervju og observasjon. Jeg har også deltatt i idrettsaktivitet i hallen.

2.2.1 Dokumentanalyse

Faktakunnskap om Kvalsund og Kvalsundhallen har jeg fått gjennom kommunale dokumenter. Følgende dokumenter har vært av særlig stor betydning:

- Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av Kvalsund kommunestyre i desember 2003 og inneholder en detaljert beskrivelse av folketall, innbyggerne, kommunal organisasjon, areal, miljø, infrastruktur og kommunens forventninger og målsettinger for framtida.
- Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet for 2004-2007 er et kommunalt handlingsprogram for anlegg og områder for idrett og friluftsliv i Kvalsund.
- Dokumentet fra kommunens arbeidsgruppe (1996/97) om *"Flerbrukshall. Et samfunnsøkonomisk tiltak i forhold til næringsutvikling, befolkningsutvikling, generell velferdsutvikling, kulturell og idrettslig utvikling"* gir viktig innblikk i vurderinger og forventninger knyttet til hall i Kvalsund.
- Hallkomiteens forslag til idrettshall i Kvalsund fra august 2001 bereder grunnen for den hallen som til slutt ble realisert.

Jeg har også hentet inn opplysninger fra Statistisk sentralbyrå om folketall, alders- og kjønnsfordeling i Kvalsund. Når det gjelder idrettsanlegg gir Kulturdepartementets register for idrettsanlegg, KRISS, god oversikt over idrettsanleggene i Kvalsund kommune. I tillegg kommer kildemateriale som det er vist til i fotnoter og litteraturliste.

2.2.2 Feltarbeidet

Jeg har i kapitlet "Å forske i eget fagfelt" sett på noen av de utfordringene som oppstår når en studerer noe som er kjent og nært. Cato Wadel har skrevet en bok med tittelen "Feltarbeid i egen kultur". Der sier han at: *"Å gjøre feltarbeid innen egen kulturkrets innebærer at en studerer en del av sin egen virkelighet"* (Wadel 1992). Mitt feltarbeid i Kvalsund er knyttet til observasjon og intervju. En avstand på 12,5 mil mellom mitt bosted i Alta og Kvalsund gjorde det enkelt å kjøre til feltarbeid. I tillegg kjente jeg idrettsmiljøet fra før, gjennom mitt mangeårige engasjement som fotballtrener i Finnmark. Observasjonen kan ikke kalles deltagende i den forstand at jeg engasjerte meg i det idrettslige og sosiale liv i bygda. Gjennom besøkene i Kvalsund brukte jeg tid både på å observere det daglige livet i Kvalsund tettsted, og ikke minst på å observere den aktiviteten som fant sted i hallen.

2.2.3 Det kvalitative forskningsintervju

Intervjuundersøkelser er en særlig velegnet metode for å få informasjon om hvordan en informant opplever seg selv og sin rolle i en bestemt situasjon (Thagaard 2003). Gjennom intervjuer av ulike aktører i prosessen som førte til hallrealisering i Kvalsund forsøker jeg å avdekke synspunkter på og forventninger til hallen. Thagaard peker på to ytterliggående perspektiver som intervjudata kan si noe om. Det ene er et positivistisk synspunkt som fremhever at informanten faktisk kan gi en selvstendig og reell beskrivelse av hva han eller hun har opplevd. Det andre perspektivet er et konstruktivistisk ståsted som vektlegger at erfaringer om et konkret saksforhold utenfor intervjusituasjonen ikke kan formidles uavhengig av konteksten som oppstår i møtet mellom intervjuer og informant. *”Informantens beskrivelser skapes der og da. De er kontekstbundne i den forstand at de utformes i forhold til den relasjonen som utvikles mellom informant og forsker.”* (Thagaard 2003:83). Det er mulig å gjøre som Thagaard og innta en mellomposisjon i forhold til disse to ytterliggående ståstedene. På den ene siden mener jeg at den informasjonen jeg trenger vedrørende Kvalsundhallen er av en såpass generell og nøktern karakter at det er mulig for mine informanter å gi en selvstendig beskrivelse av sine opplevelser og vurderinger. Dette gjør at jeg vil tilnærme meg oppgaven ut fra en hermeneutisk forståelse. Jeg vil prøve å forstå tilblivelsen av Kvalsundhallen ut fra hvordan ulike sentrale aktører selv vurderer denne. Samtidig må jeg være meg bevisst at jeg går inn i feltet med erfaringer fra langvarig arbeid i og med idrettshaller. Dette er positiv bakgrunnskunnskap som også vil sette sitt preg på intervjusituasjonen. Jeg opplevde at min nærhet til fagfeltet og det at min bakgrunn var kjent for informantene satte sitt preg på intervjuene. I dette samspillet mellom intervjuer og informant forsøkte jeg å være bevisst på at det var informantenes opplevelser og synspunkter som i størst mulig grad skulle komme frem.

2.2.4 Nøkkelinformanter

Mine nøkkelinformanter er i stor grad med på å prege denne oppgaven. Jeg ønsket å høre fortellingene til personer som deltok aktivt i beslutningsprosessen som førte til hallrealisering og til personer som hadde kunnskap om bruken av hallen. Jeg ønsket å lytte både til personer som argumenterte sterkt for hall og til andre som var mer skeptiske. Jeg ønsket bredde blant informantene både når det gjelder alder og kjønn. Nøkkelinformantene ble delvis valgt ut med bakgrunn i kunnskap jeg hadde om lokalsamfunnet fra tidligere, og dels ved at jeg tidlig i feltarbeidet møtte personer som hadde kunnskap om feltet. Jeg valgte ut syv nøkkelinformanter. Av disse var tre politikere som var sentrale i beslutningsprosessen som førte til hallrealisering. To var for hall, mens en var skeptisk til at det ble bygget hall på daværende tidspunkt. En av politikerne hadde på flere ”hatter” ved også å være lokal idrettsleder. En av informantene var en profilert idrettsleder fra et av lokalsamfunnene utenfor

Kvalsund sentrum. Vedkommende så ikke bare positivt på hallen. To av informantene var kommunalt ansatte innen oppvekst- og kultursektoren. Jeg valgte også ut en pensjonist som informant, siden jeg ønsket å høre fortellingen til en av de mange eldre i kommunen. Kjønnsmessig fordelte informantene seg på tre menn og fire kvinner. Det var bevisst at kvinnene var i flertall, da jeg var spesielt interessert å høre kvinner fortelle om sine synspunkter om hallen. Jeg vurderte også å ha med en informant rekruttert fra unge brukere. Jeg gikk imidlertid bort fra dette fordi denne gruppa ikke var direkte involvert i beslutningsprosessen, noe som er en veldig vesentlig del av oppgaven.

Jeg har gitt informantene følgende navn som brukes i kapittel 7 hvor ulike informantutsagn gjengis.

:

1. Den politiske hallforkjemperen (hovedintervju 16. juni 2004)
2. Den politiske skeptikeren (hovedintervju 23. november 2004)
3. Den politiske idrettslederen (hovedintervju 23. november 2004)
4. Idrettslederen fra distriktet (hovedintervju 14. september 2004)
5. Skolebyråkraten (hovedintervju 3. mai 2004)
6. Oppvekstbyråkraten (hovedintervju 3. mai 2004)
7. Pensjonisten (hovedintervju 14. september 2004)

Hovedintervjuene tok fra en til en og en halv time. Jeg hadde flere samtaler med informantene i tillegg til hovedintervjuet, enten per telefon eller gjennom personlig møte. Skolebyråkraten og oppvekstbyråkraten har også bidratt med kunnskap om bruken av hallen i kapittel 6.

Det er viktig å tenke igjennom etiske sider ved et forskningsintervju.

En intervjuundersøkelse er et moralsk foretagende. Den personlige interaksjonen som skjer i intervjusituasjonen påvirker den intervjuede, og kunnskapen som produseres i intervjuet påvirker vårt syn på menneskets situasjon. (Kvåle 1997:65)

Det å delta i en intervjuundersøkelse er selvfølgelig en frivillig sak. Etter at jeg hadde tatt den første kontakten med de kommende informantene (de fleste per telefon), sendte jeg dem en e-post med presentasjon av meg selv og hovedfagsoppgaven jeg

arbeidet med. Alle de syv jeg spurte sa ja til å delta i undersøkelsen. De fikk utlevert intervjuguiden noen dager før intervjuet, slik at de kunne forberede seg hvis de ønsket det. Alle informantene fikk beskjed om at de ville få de delene av intervjuene som ville bli brukt i oppgaven til gjennomlesning, og at de kunne korrigere eventuelle misforståelser og eventuelt stryke ting de ikke kunne stå inne for. Jeg oversendte det jeg har brukt av intervjuene til hver enkelt informant på e-post, og de som ikke selv besvarte mailen, tok jeg kontakt med. Det ble gjort noen mindre endringer som følge av denne oppfølgingen. Informasjon om prosjektet i sin helhet er sendt til Norsk samfunnsvitenskaplig datatjeneste (NSD). Deres kvittering på melding om behandling av personopplysninger er vedlagt (vedlegg 4).

Kapittel 3

STEDET OG MENNESKENE

3.1 Visjoner og målsettinger

Kvalsund er en av de minste kommunene i Finnmark, men skiller seg ikke ut i forhold til en rekke andre kommuner i fylket i forhold til folketall og areal. Små kommuner frykter for sitt eksistensgrunnlag og for konsekvensene av Rattsutvalgets innstilling (NOU 1997:8) om å sentralisere og effektivisere kommune-Norge. Kommunesammenslåinger vil gi bedre rammevilkår til byer og regionale sentre på bekostning av småkommuner i distriktene. At Kvalsund kommune arbeider aktivt mot en slik utvikling viser følgende offensive hovedmålsetting som er vedtatt av kommunestyret:

Kvalsund kommune skal i år 2014 fortsatt være en egen kommune med om lag 1200 innbyggere som er en attraktiv bo- og bosettingskommune. I næringsøyemed skal kommunen ha en positiv og aktiv holdning for utvikling av lønnsomt næringsliv. I tillegg til å nyttiggjøre kommunens naturlige fortrinn må også regionale muligheter vies stor oppmerksomhet. Den kommunale planlegging skal skje i et ungdoms- og kvinneperspektiv (Kvalsund kommune 2003:4)

3.2 Beliggenhet og folketall

Kvalsund kommune utgjør et areal på 1844 km² og omfatter kysten mellom kommunene Alta og Måsøy på fastlandet, samt den sørøstlige delen av Seiland og den sørlige delen av Kvaløya, hvor Kvalsund grenser til Hammerfest kommune. I øst deles grensen med Porsanger kommune. Kommunen rommer både kystområder og store fastlandsområder.

Folketallet i Kvalsund kommune har de siste årene stabilisert seg på ca 1100 innbyggere.⁸ Kommunen har en svært lav folketetthet med under 0.6 personer pr km². Kvalsund er en av landets minste kommuner når det gjelder folketall. I hele Norge var det pr. 1.1.1999 bare 36 kommuner i landet hvor det bodde færre enn 1200 innbyggere.⁹

⁸ I januar 2003 var folketallet på 1097 personer i følge Statistisk Sentralbyrå. Lokalisert 28. januar 2004 på Verdensveven: http://www.ssb.no/kommuner/hoyre_side.cgi?region=2017

⁹ Tallene er hentet fra Kommuneplan Kvalsund kommune 2003-2014

Kartet nedenfor rammer inn Kvalsund kommune med stiplede streker. Kommunesentret med Kvalsundhallen er merket av med flagg.¹⁰

Mot Alta

Mot Lakselv

Folketallet i kommunen har vært jevnt synkende på hele 90-tallet. Nedgangen i folketallet i perioden 1989 til 1999 var på 288 personer. Kvalsund rangeres blant de 20 kommuner i Norge som hadde sterkest befolkningsnedgang på 1990-tallet. Statistisk sentralbyrå sin framskriving av folketallet viser en forventet befolkning på i underkant av 900 personer i 2009 (Sørli 2001:53) Dette står i kontrast til forventningene om økt folketall i kommuneplanen for Kvalsund, der målsettingen er å øke innbyggertallet til 1200 personer innen 2014. Optimismen bygger først og fremst på antagelsen om at Snøhvitprosjektet i Hammerfest vil sikre jobb for pendlere fra Kvalsund og at folk vil bosette seg i kommunen som en effekt av bygging av gasskraftverket. Avstanden til Hammerfest er 40 kilometer. Veiforbindelsen fra kommunesentret til Hammerfest ble betraktelig forbedret etter at tunnelen gjennom Stallogargoflågane åpnet høsten 2002. Dette har særlig stor betydning vinterstid, siden bilistene unngår et rasfarlig område. Det er også knyttet optimisme til turistbasert næring. Et annet forhold som trekkes fram i kommuneplanen er en forventet tilflytning av utenlandske borgere. Dette fordi kommunen hadde eget flyktningmottak på Skaidi. Mottaket ble imidlertid avviklet 31. juni 2004.

¹⁰ Kartet er lokalisert mandag 5. desember 2005 på verdensveven: <http://www.gulesider.no/gsi/map>.

3.3 Skolekretsene – bosettingsmønster og beliggenhet

Bosettingen i kommunen fordeler seg på fire skolekretser. Kommunesentret ligger i Kvalsund skolekrets som har 592 innbyggere. Klubbukt som også innebefatter Skaidi og Repparfjord har 173 innbyggere. Denne skolekretsen er midlertidig innlemmet i Kvalsund skolekrets. Vargsund, som omfatter Neverfjord, Porsa og Saraby har 143 innbyggere. Kokelv/Revsnes skolekrets har 174 innbyggere.¹¹ Kvalsundhallen (markert med flagg på kartet nedenfor) ligger i Kvalsund skolekrets. Riksvei 94 fortsetter over Kvalsundbrua og videre til Hammerfest. Neverfjord med Neverfjord skole ligger ved bukta i kartets venstre hjørne, 16 kilometer fra Kvalsund sentrum. Utenfor ligger Vargsundet. Skal en til Neverfjord må en ta fylkesvei 132 til venstre rett før Kvalsundbrua mot Saraby. Klubbukt (eller Klubben på folkemunne) ser vi i kartets høyre hjørne. For å komme dit må en kjøre riksvei 94 langs Repparfjorden mot Skaidi og ta av fylkesvei 134 mot Klubben, ca 30 kilometer fra Kvalsund sentrum. Skal en til Kokelv, må en kjøre til Skaidi. Riksvei 889 til Kokelv går via Porsanger kommune. Kokelv sees ikke på kartet nedenfor.¹² Stedet ligger 90 kilometer fra kommunesentret.

Neverfjord

I januar 2002 hadde kommunen 115 grunnskoleelever, fordelt på 75 elever på Kvalsund skole, 25 elever på Kokelv skole, og 15 elever på Neverfjord skole. Elevene fra Klubbukt skolekrets går på Kvalsund skole og skolekretsen er midlertidig lagt under Kvalsund

¹¹ Tallene er hentet fra: Kommuneplan for Kvalsund kommune 2003-2014

¹² Kartet er lokalisert mandag 5. desember 2005 på verdensveven: <http://www.gulesider.no/gsi/map>.

skolekrets. Befolkningsnedgangen i kommunen viser ulikt mønster. De siste 20 siste årene har Kvalsund hatt størst nedgang i folketallet, mens i Neverfjord og Kokelv har nedgangen flatet ut etter en stor fraflytting fram til midten av 90-tallet.

3.4 Alders – og kjønnsfordeling

Kvalsund har en befolkning med mange voksne og til dels eldre innbyggere. Av tabell 1 går det fram at bare 19 prosent av befolkningen er under 20 år, 57 prosent er over 40 år. Dette viser at Kvalsund har en befolkning med prosentvis mange eldre innbyggere. For Finnmark med en befolkning på 73514 personer (i 2004) er de tilsvarende tall 44 prosent over 40 år og 27 prosent under 30 år.¹³ Kvalsund kommune regnes blant 15 kommuner på landsbasis som kjennetegnes med stor befolkningsmessig tilbakegang på 90-tallet kombinert med sterke nedgangsutsikter for de unge framover (Sørli 2001:30).

Tabell 1: Folkemengden i Kvalsund etter kjønn og alder, pr. 1. januar 2003.

Alder	0-5	6-12	13-15	16-19	20-39	40-54	55-66	67-79	80-	Totalt
Menn	38	47	13	17	143	110	118	72	16	574
Kvinner	35	39	13	28	117	96	89	69	37	523
Sum	72	86	26	45	260	206	207	141	530	1097

Kommunen har 574 mannlige og 523 kvinnelige innbyggere. Dette utgjør en kvinneandel på 48 prosent. Ser en på den yrkesaktive delen av befolkningen mellom 20 og 66 år forsterkes kvinneunderskuddet til 45 prosent.

3.5 Flytting

Kvalsund har en befolkning som flytter mye. På landsbasis flytter nær tre av fire minst en gang over kommunegrensene i alderen mellom 15 og 35 år. I Kvalsund flyttet ifølge kommuneplanen mer enn ti av elleve i samme aldersgruppe. Av disse flytter 76 prosent permanent fra kommunen, mens 24 prosent flytter tilbake igjen.¹⁴ Det høye tallet for utflytting skyldes at en må ut av kommunen for å få videregående utdanning etter grunnskole.

¹³ Tallene er hentet fra Statistisk Sentralbyrå. Folkemengde etter kjønn og alder i kommunene. 1. jan. 2003. Lokalisert 28. januar 2004 på verdensveven:
<http://www.ssb.no/emner/02/01/10/folkemengde/tab-2003-03-17-23.html>

¹⁴ Tallene er hentet fra "Kommuneplan Kvalsund kommune 2003-2014" og refererer til førstegangsutflytting av bofaste som ble født fra 1957 tom. 1962

De fleste flytter til Hammerfest, men fra Hammerfest kommer også den største tilflyttingen. Alta nevnes også i kommuneplanen som et populært sted å flytte til, på grunn av sine mange utdanningstilbud.

Kystundersøkelsen i Finnmark har med bakgrunn i en rundspørring satt opp en fordeling av årsaker til fraflytting, tilflytting og til å bli boende i fylket.¹⁵ De som flytter oppgir mangel på arbeid i kommunen som klart viktigste årsak. Mulighet for jobb er også hovedgrunnen til å flytte til et sted. Klima og utdanning oppgis som to andre viktige flytteårsaker. En av fire oppgir mangel på fritidstilbud som en viktig årsak for flytting.

3.6 Næringsliv

Landbruk, fiskeri, reiseliv og reindrift er hovednæringer i kommunen. I følge kommuneplanen finnes det ellers foretak innen følgende sektorer:

- Dagligvarehandel
- Post/kiosk
- Caravanverksted/salg
- Bensinstasjon
- Sand/grusleverandør
- Taxi
- Maskinentreprenør
- Kafé/kro
- Snøscooterverksted/salg

Kvalsund mangler en rekke servicetilbud som kunne vært attraktive med tanke på å beholde folk i kommunen. Årsaken til at mange ikke etablerer nærings- og servicetilbud der, er trolig den korte avstanden til Hammerfest. Mange kvalsundværingene ser ut til å foretrekke en bytur når de skal handle eller bruke offentlige tjenester.

Det finnes planer om turistbasert næringsliv i kommunen. Det er knyttet store forventninger til bygging av alpinanlegg ved Skaidi og de ringvirkninger dette vil få for turisme og friluftsliv. Miljøverndepartementet har godkjent reguleringsplan for en slik utbygging. De som satser på å realisere alpinanlegget argumenterer med at dette vil kunne gi store ringvirkninger i form av reiseliv og servicenæring. Det er dannet et selskap ”Skaidi Utvikling AS”. I en avisartikkel signaliserer de stor tro på anleggsåpning av Finnmarks største alpinanlegg allerede i desember 2005.¹⁶ Denne målsettingen har ikke blitt innfridd.

¹⁵ Det er henvist til undersøkelsen i ”Kommuneplan Kvalsund kommune 2003-2014”, : 8-9).

¹⁶ Finnmark Dagblad 30. november 2004:6

3.7 Lag og foreninger

I Kvalsund var det i 2004 registrert 51 lag og foreninger.¹⁷ Dette må sies å være et høyt antall i en kommune med 1100 innbyggere. Av de 51 lagene er det 8 registrerte idrettslag. Disse er Kvalsund idrettslag, Neverfjord Idrettslag, Neverfjord og Kvalsund fotballklubb, Kokelv sportsklubb, Idrettslaget Norsia i Klubbukt, Hammerfest og Kvalsund golfklubb, BIL vegvesenet og Futt helsesportslag. Kokelv sportsklubb har vært ute av drift i mange år, men ble på nytt registrert som eget idrettslag i 2003. De andre foreningene er bygde- og grendelag, politiske partier, kommunale råd, arbeidstaker/næringsforeninger, religiøse lag, sanitetsforeninger, jeger- og fiskeforeninger, fritidsforeninger, historielag og barne- og ungdomslag. Aktivitetene i de ulike lagene varierer naturlig nok sterkt. De fleste har aktiviteter som er perifere i forhold til bruk av en idrettshall.

3.8 Idrettslig infrastruktur

Kommuneplanen beskriver et rikt kulturliv knyttet til ulike lag og foreninger. For barn og ungdom er kulturskole og ulike ungdomsklubber viktige tilbud i tillegg til idrettstilbudene. Idrettslagene og idrettsaktivitet har tradisjonelt sett stått sterkt i Kvalsund, men for tiden er det liten konkurranseaktivitet og få aktive drettsutøvere.

Tabell 2: Anleggstyper og lokalisering innen Kvalsund kommune¹⁸

Anleggstype	Flerbruks- hall	Skole/ Gymsal	Svømme- basseng	Fotball- bane	Ball- binge	Lys- løype	O- kart	Golf- bane	Totalt
Kvalsund	1	1	1	1	1	1	1		7
Vargsund/Neverfjord		1		1	1	1	2		6
Klubbukt		1		1		1	1	1	5
Kokelv		1	1		1				3
Sum	1	4	2	3	3	3	4	1	21

I forhold til innbyggertallet må Kvalsund sies å ha en god anleggsdekning for idrett allerede før bygging av flerbrukshallen. I kommunen er det registrert over 20 idrettsanlegg.

¹⁷ Hentet fra oversikt over lag og foreninger i Kvalsund kommune fra oppvekst- og kulturretaten 6. januar 2004.

¹⁸ Opplysningene er hentet fra Kvalsund kommune sin delplan for idrett og fysisk aktivitet 2004-2007. Tilsvarende opplysninger finnes også i KRISS (Kultur- og kirkedepartementets register over idrettsanlegg)

Svømmebassengene er på henholdsvis 12.5x 6.5 meter og 9.5x4 meter. I følge kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet, må begge svømmeanleggene oppgraderes i henhold til gjeldende forskrifter for badeanlegg. Dette er nå utført. Det påpekes også at de tre grusbanene i fotball er i relativt dårlig forfatning. Kunstgressbane står på kommunedelplanen over langsiktige behov både i Kvalsund og Neverfjord. Fotballbanen i Kvalsund er også registrert som friidrettsanlegg.

KAPITTEL 4

GLIMT FRA FELTARBEIDET

En viktig del av feltarbeidet besto i å intervjuer nøkkelinformanter. Hovedinnholdet av disse intervjuene er gjengitt i kapittel 7. Disse samtalen fant sted enten på arbeidsplassen eller hjemme hos informantene. Den hyggelige atmosfæren som preget disse samtalen sitter igjen som noen av de beste minnene fra feltarbeidet.

For øvrig besto feltarbeidet i samtaler med andre informanter, og observasjon av relevant aktivitet i tilknytning til oppgaven. I dette kapitlet gjengir jeg mine opplevelser ved to dagsbesøk i Kvalsund.

4.1 Mitt første feltbesøk

Det første av en rekke feltbesøk i Kvalsund skjedde i mai 2004. Tettstedet ligger langs Riksvei 94 som går til Hammerfest. Jeg har kjørt der utallige ganger før, men aldri vært på besøk i selve kommunesentret eller på rådhuset, som nå har fått Kvalsundhallen som nærmeste nabo.

Formålet med besøket var å få et førsteinntrykk av hallen, få et overblikk over beliggenhet og skaffe meg oversikt over aktiviteter og brukergrupper. Bilturen fra Alta til Kvalsund tok ca. 90 minutter i det nydelige vårværet. Mye av veien går gjennom viddelandskap. Sennalandet er et flott område som jeg har hatt glede av i friluftslivssammenheng. En stopp på Skaidi, nøyaktig 10 mil fra Alta, hører med. Det er kanskje ikke så vanlig for reisende å stoppe i Kvalsund tettsted, men ved Skaidi, knutepunktet i Vest-Finnmark, stopper de fleste for å ta en kopp kaffe. Etter en kort kaffepause gikk veien videre til Kvalsund skole. Den ligger ved hovedveien, 2,5 kilometer før selve tettstedet. Da jeg ankom skolen var det friminutt. Elevene drev med lek- og ballaktivitet. Skolen er av eldre årgang og ble sist utbygd på 1960-tallet. Siden den gang har elevtallet gått ned. Elevtallet ligger for tida på mellom 80 og 90. I likhet med mange andre finnmarksskoler har skolen både gymnastikksal og svømmebasseng (12x7.5 meter). Da jeg kom inn, kjente jeg igjen klasserommene og de lange korridorene fra min egen barneskoletid på Østlandet.

Etter en omvisning på skolen og en prat med rektor og noen av lærerne kjørte jeg til det som må kunne kalles sentrum med postkontor, samvirkelag, hall og rådhus. Stoppet ved Coop

Kvalsund. Vegg i vegg i det enetasjes forretningsbygget ligger også Randis Post og Kiosk som reklamerte med pølser, kaffe, vafler og video og Molokanten Kafé og Pub som ikke var åpent så tidlig på dagen. Kiosken ble forøvrig ranet av en væpnet mann med håndvåpen en måned senere. Utenfor et av lokalene hang det et slitt reklameskilt for Eltel Network. Jeg var usikker på om det var aktivitet der eller ikke. På parkeringsplassen stod det to biler i tillegg til min, og omlag femten sykler i et sykkelskur. Jeg kjøpte lokalavisa av kassadama på samvirkelaget. Hun viste seg å være fra Kosovo. Jeg nikket og smilte til et par eldre kunder. Åpningstida var fra 9 til 16 på vanlige hverdager, så jeg handlet det jeg trenger for dagen. Jeg tok meg en liten rusletur i nærmiljøet. I løpet av et kvarters tid så jeg i underkant av femten personer. Noen av disse brukte et godt tilrettelagt returanlegg for søppel med seks ulike returpunkter. Av andre iøynefallende bygg å se var kirka og sykehjemmet. Det var formiddag, og folk var på skole eller jobb. Stillheten var dermed helt naturlig, men likevel slående.

Jeg satte meg i bilen og kjørte noen hundre meter fra samvirkelaget og riksvegen til Storjorda der Kvalsundhallen og rådhuset ligger ved siden av hverandre. På parkeringsplassen mellom dem sto det tolv biler. Foran hallen er det en fotballbinge, men det var ingen aktivitet der.

Kvalsundhallen ligger ved siden av rådhus og miljøbygg. Foran hallen er det bygd en fotballbinge.

Foto: Ivar Sørnes

Jeg gikk en runde rundt hallen, den var låst og folketom. Rådhuset er en toetasjes bygning som huser administrasjonen og den politiske ledelsen i kommunen. I samme bygg er det folkebibliotek og miljøbygg med kino, kjøkken og rom for andre kulturelle arrangement. Det første jeg møtte på vei inn i rådhuset var serviceskranken. En ansatt tok straks imot meg og viste meg videre til oppvekst- og kulturretaten. Der hadde jeg har avtalt å møte etatslederen. Feltarbeidet i Kvalsund var i full gang.

4.2 Feltarbeid med fotballtrening

Blant flere turer til Kvalsund velger jeg å fortelle om et litt spesielt besøk i april 2005. Beskrivelsen er hentet direkte fra notater fra feltarbeidet som jeg gjorde undervegs. Dette kapitlet har jeg valgt å skrive i nåtid og i en litt mer muntlig form.

Jeg starter om morgenen med bil fra Alta. Kjøreturen på en og en halv time gir god tid til å tenke igjennom det forestående feltarbeidet. Jeg har gjort fire ulike avtaler og gledet meg. Kjøreturen går greit. Det er grått vær og slapselføre. Jeg stopper ikke før bilen står på parkeringsplassen mellom rådhuset og hallen. I følge timeplanen for hallen skal det være aktivitet der, men jeg vet at barnehagen som står oppført som brukere på onsdag formiddag ikke alltid bruker den. Det er masse vann og snø. På de få meterne til hallen klarer jeg å bli våt på beina, bare for å registrere at den er låst. Jeg går inn på rådhuset hvor jeg har en avtale med pedagogisk konsulent på oppvekst- og kulturretaten. Vi snakker om hallen, hvem som bruker den, hvor mye den brukes og om framtidige utfordringer.

Siden jeg har satt av god tid til neste møte har jeg mulighet til å kjøre en tur til tettstedet/bygda Neverfjord. Der har jeg bare vært en gang før, som trener for et aldersbestemt fotball-lag midt på nittitallet. Da kom vi sjøveien. Nå tar jeg til venstre like før Kvalsundbrua. Der er det er skiltet med 25 kilometer til Saraby. Neverfjord ligger nøyaktig 15 kilometer fra Kvalsund sentrum. Skolen ligger ved veien. En ny fotballbinge med vegger og kunstgress er plassert i skolegården. Det er ikke friminutt, så det er ingen aktivitet ute. Jeg har ikke tid til å vente, og har ikke gjort noen avtaler, så jeg går ikke inn. Den eneste aktiviteten jeg observerer på kjøreturen gjennom bygda er landpostbudet, og ei ung jente som henter posten. Det er fortsatt disig og dårlig sikt ut over fjorden. Litt dumt, for det er et nydelig landskap. På tilbaketuren kjører jeg forbi Kvalsund sentrum og oppom Kvalsund skole. Også her er det undervisning og ingen aktivitet ute. Skolegården består av lekeapparater, ball-løkke og en åpen tumleplass. Også i Kvalsund er det ballbinge, men den ligger ved siden av rådhuset og Kvalsundhallen. Dette viser litt av dilemmaet. Et anlegg plassert ved rådhuset kan ikke brukes av elevene i skoletida. Hadde en derimot plassert

ballbingen ved skolen, ville det blitt lengre vei for mange av brukerne på ettermiddagstid, men større aktivitet på dagtid.

Jeg stopper ved Randis post og kiosk og kjøper avis og frimerker. I tillegg til den kvinnelige ekspeditøren sitter det en mann i kafédelen av kiosken og leser avisa. Tenkte jeg skulle holdt han med selskap, men oppdager at tida blir for knapp i forhold til neste avtale. På rådhuset venter rådmannen. Han har funnet fram tall som beskriver den økonomiske sida ved Kvalsundhallen, både når det gjelder byggekostnader og drift. Jeg får innføring i de økonomiske utfordringene hallen står ovenfor. Får også hjelp av formannskapssekretæren. Er takknemlig og glad for den velvilligheten som de viser meg.

Ved middagstid handler jeg på samvirkelaget Har allerede registrert at dette er det naturlige møtestedet i Kvalsund. Treffer to personer som jeg kjenner fra før gjennom mitt virke som fotballtrener. Det er rart hvor mye det betyr å slå av en prat med noen en kjenner på et sted hvor en i utgangspunktet er ukjent. Plukker opp noen synspunkter og kommentarer på aktivitetene i Kvalsundhallen i løpet av samtalen.

Jeg kjører opp til hallen i god tid før klokka seks. Fire gutter i tiårsalderen sykler rundt omkring. Jeg har avtalt med treneren for ”guttelaget” at jeg skal lede treninga som er fra seks til sju. Laget består av fjorten gutter i alderen elleve til femten år. De kan imidlertid ikke stille lag i kretsserien fordi de tilhører forskjellige årsklasser. Nå er jeg i mitt rette element og kjører en halv times økt med teknisk trening med vekt på å innøve finter og vendinger. Deretter spiller vi på to lag. Vi voksne er også med. Jeg får god kontakt med mange av guttene, og praten fortsetter etter treninga. De fleste blir værende i hallen for å se på og eventuelt få spille litt når de voksne skal trene. Det sitter også en fire-fem jenter og ser på. På fotballtreninga for voksne er det femten stykker i alderen 20 til 50 år. Det deles inn i tre lag og det er ikke nei i min munn når jeg blir invitert med. Opplever dette som feltarbeid på sitt beste, til tross for at det medfører en kraftig lårhøne og en forstuet ankel. Fortsetter uten særlig problem. Smertene kommer først etter treninga når jeg blir kald. Gleder meg over at vi vant, og velger å ikke ta inn over meg debatten om old-boys fotball er sunt eller ikke.

I garderoben blir jeg sittende igjen å prate med en av spillerne. Vi snakker om ungdom og unge familier i Kvalsund og dilemmaet mange av dem opplever: Skal de bosette seg i bygda eller flytte ut? Jeg får høre at i 2005 bygges det privathus i Kvalsund for første gang på snart 20 år. Det fins tomter, men de er ikke uten videre byggeklare. Det oppleves for dyrt å bygge i forhold til risikoen. Samtidig er det mange som trives i Kvalsund og ønsker å bo der.

Det er blitt onsdag kveld og storkampen i Champions League er mellom Chelsea og Bayern München. Det begynner å bli sent, men jeg tar likevel turen innom Molokanten Kafé og Pub. Vi er femten godt voksne "herrer". Jeg har faktisk ikke sett noen voksne kvinner hele ettermiddagen. Jeg møter igjen fem av spillerne fra treninga. Stemninga er god, selv om entusiasmen ikke er særlig høy. Veggen med de ulike draktene fra engelske fotballklubber viser med tydelighet at her er det Liverpool som styrer. I pausen tar jeg en prat med en av fotballspillerne fra "storhetstida" for Kvalsund sitt fotball-lag. Han gir uttrykk for at ingen ting er som i gamle dager. Da var det en helt annen aktivitet. Hallen kom 20 år for sent. Dette er en setning jeg har hørt utallige ganger siden jeg begynte å interessere meg for Kvalsundhallen. Jeg reiser hjem før kampen er slutt. Dagen har vært lang og jeg er ikke i seng før klokka er godt over ett. Det blir nok en tung start på morgendagen.

KAPITTEL 5

BESLUTNINGSPROSESSEN – FRA PLAN TIL REALITET

5.1 De første hallplanene

De første hallplanene i Kvalsund kommune kan spores helt tilbake til 60-tallet. Allerede tidlig på 70-tallet ble det fremmet forslag i kommunestyret om hallbygging. Saken har jevnlig blitt drøftet i kommunens øverste organ. Ordføreren beskriver de første planene i sin tale ved åpninga av Kvalsundhallen slik:

Allerede så tidlig som på 60 tallet ble tanken om en hall i Kvalsund lufta, uten at det ble noe av. Men såkornet var plantet. Først på 70- tallet ble "hallfrøet" planta i kommunestyret gjennom forslag fra Klaus Hellstad Krf. I en sammenheng som det her bør en kanskje være forsiktig med å trekke fram enkeltpersoner, men jeg kan ikke la være å nevne Ole Harald Fredriksen, som er den som har forsøkt å tilføre næring til "hallfrøet" gjennom forslag i kommunestyret¹⁹

Det var et regionalt konsept for utbygging av store idrettslag som for alvor satte fart i hallplanene i Kvalsund. Klimatiske forhold har alltid satt sitt preg på fotballen i Nord-Norge i forhold til lenger sør i landet. En kort og ustabil sommer gjorde gode gressbaner til mangelvare. Gjennom en lang vinter var det vanlig at lagene trente på snø og is. Gjennom prosjektet "Hall i Nord" ønsket Norges Fotballforbund (NFF) å bedre forholdene for fotball i Nord-Norge. I 1995 ble det inngått en intensjonsavtale mellom NFF og Lønnheim Entreprenører AS,²⁰ som gikk ut på å bygge haller med kunstgressdekke i Nord-Norge. Ni haller skulle være treningshaller på 40x60 meter og i tillegg skulle det bygges en storhall på 90x60 meter. Den spesielle buekonstruksjonen gjør at det i liten grad samler seg snø på taket. I tillegg til at hallene utløste spillemidler, kunne NFF gjennom samarbeidet med Lønnheim tilby haller med en gunstigere finansiering enn det som ellers var vanlig for tilsvarende haller. Da dette ble kjent ble det en drakamp mellom mange kommuner i de tre nordligste fylkene som ønsket å bygge hall. Kvalsund var en av kommunene som deltok i prosessen om å få tildelt en av buehallene. Hallene i Nord-Norge ble bygd i perioden 1995 til 1998. Øst-

¹⁹ Fra ordfører Ragnar Olsen sin åpningstale 28. februar 2004. Lokalisert 7. desember 2004 på Verdensveven: http://www.kvalsund.kommune.no/nyheter/aapning_kvalsundhallen.htm

²⁰ Hentet fra rapport om trenings- /fotball- og flerbrukshaller utarbeidet 07.11.2003 av Michael Blumlein ved Statens bygningstekniske etat. Intensjonsavtalen mellom Norges Fotballforbund og Lønnheim om Hall i Nord av 1995 ble senere utvidet til å gjelde samarbeid om treningshaller over hele landet. Lokalisert 15. april 2005 på Verdensveven: <http://www.be.no/beweb/info/andre/hallrapp0311.html>. Lønnheim Entreprenører AS har sitt hovedkontor i Kristiansand, men har også kontor ved Ullevål stadion.

Finnmark fikk sin treningshall i Vadsø, mens Vest-Finnmark fikk treningshall i Porsanger. I tillegg ble storhallen lagt til Alta. At den ble lokalisert til Alta og Finnmark hang trolig sammen med at det allerede fantes storhaller i Tromsø og Bodø, og at Alta hadde et fotball-lag som hadde spilt i 1 divisjon.

I Kvalsund fortsatte en imidlertid å drøfte mulighetene for å bygge treningshall med kunstgressdekke også etter at lokaliseringene av "Hall i Nord"-prosjektet var avklart. Det ble vedtatt å opprette ei arbeidsgruppe på tre personer som skulle vurdere muligheten for å realisere en slik hall.²¹ Denne komiteen startet sommeren 1996 med å utrede om det fantes et regionalt marked for et slikt anlegg. I tillegg ville en se på andre bruksmuligheter enn de rent idrettslige. Gruppen innhentet høringsuttalelser fra idretten i Kvalsund, Indrefjord og Hammerfest, fra Hammerfest Idrettsråd og Finnmark Fotballkrets. Alle idrettens organer var positivt innstilt til hall. Dette gjaldt særlig friidrettsmiljøet i Hammerfest, som lanserte tanken om en hall med en rundbane på 200 meter med 4 løpebaner som kunne brukes til å arrangere innendørsstevner på internasjonalt nivå. Brevet fra HIF/Stein friidrett (Kvalsund kommune 1997) viser hvor ambisiøst noen tenkte om en eventuell hall. I en uttalelse fra Hammerfest kommune (vedlagt i samme rapport) het det at bygging av hall i Hammerfest ikke var tatt med i økonomi- og handlingsprogram for 1996-1999, og at det fra etatens side heller ikke ville være aktuelt å foreslå bygging av hall i neste økonomiperiode. Dette var av stor betydning for eventuell bruk av hall i Kvalsund.²² I sine beregninger anslår komiteen en brukstid på mellom 42 og 50 timer i uka gjennom 30 bruksuker. En beregning som var basert på anmeldte behov fra lag og foreninger i Kvalsund og Hammerfest. I tillegg regnet en med at en hall ville få positive ringvirkninger for kulturelle aktiviteter, salgsmesser, konferanser, seminarer og møter. Arbeidsgruppa konkluderte med å anbefale å godkjenne planene for bygging av en flerbrukshall innenfor en kostnadsramme på 17 millioner kroner.

Kommunen fortsatte å holde kontakten med NFF og deres samarbeidspartner, entreprenørfirmaet Lønnheim, med tanke på å realisere en hall. NFF bekreftet at Kvalsund kommune kunne få bygge en hall til samme betingelser og prisnivå som "Hall i Nord"-konseptet (Kvalsund kommune 1997). Saken ble drøftet i kommunestyret i 1997. Kommunestyret var positiv til hallbygging under forutsetning av at en fikk det samme tilskuddet på tre millioner kroner fra Finnmark fylkeskommune som de to andre treningshallene i prosjektet hadde fått. Disse midlene kom aldri på plass. Realiseringa av innendørshall med kunstgress strandet dermed på at en ikke fikk garanti for tre millioner

²¹ Kommunestyresak 31/96. Videre opplysninger er hentet fra arbeidsgruppas notat av 1996/1997: Kvalsund Kommune. Flerbrukshall. Et samfunnsøkonomisk tiltak i forhold til næringsutvikling, befolkningsutvikling, generell velferdsutvikling, kulturell og idrettslig utvikling.

²² Hammerfest fikk en slik hall i 2004.

kroner fra fylket. En av informantene sier dette om Kvalsund sitt engasjement rundt ”Hall i Nord”-prosjektet:

Det var i 1996. Vi var to politikere invitert av Lønnheim til Oslo i forbindelse med cupfinalen. Vi var kommet så langt i prosessen da at det var bare det politiske vedtaket om å si ja til hall som manglet. Og da blei det med en eller to stemmers overvekt at det blei for dyrt, og da var prislappen 16.5 millioner kroner.

Hvorfor ble det nei i kommunestyret, etter at dere først hadde sagt ja?

Det var på grunn av at Fotballforbundet hadde sagt at så og så mange haller skulle bygges. En eventuell hall i Kvalsund kom egentlig utenom dette tallet, og det var da en støtte vi ikke fikk på 3.5 millioner. Den fikk ikke vi fordi vi ikke var med i de opprinnelige planene for hallen, selv om anleggskomiteen i fotballforbundet jobbet godt for at vi skulle få det. Så fikk vi tilbud om å få 1,5 av disse tre millionene, men fortsatt manglet det to millioner kroner. Vi søkte så fylket om å få de siste to millionene i støtte, men der fikk vi nei. Hadde vi fått denne støtten som de andre hallene i prosjektet fikk, så tror jeg at det hadde blitt ja til en slik hall i Kvalsund. (Den politiske idrettslederen)

Møtebøkene fra kommunestyret i Kvalsund viser at saken var oppe to ganger i 1996.²³ I junimøtet ble saken utsatt. Et flertall på ti representanter stemte for et forslag fra AP/SV om å utsette eventuell bygging av idrettshall til en hadde foretatt en inngående vurdering av rapporten fra arbeidsgruppa. Et mindretall på åtte stemte for et forslag fra SP/Krf om å starte opp prosjektering av fotballhall med flerbruksmuligheter. I desembermøtet fremmet AP forslag om å bygge flerbrukshall innenfor en øvre kostnadsramme på 17 millioner kroner. Dette forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtaket om utbygging førte imidlertid ikke til realisering i denne omgang. Til kommunestyret i oktober 1998 fremmet personal- og økonomiutvalget følgende innstilling:

Ut fra situasjonen som er oppstått ved manglende finansiering og de konsekvenser dette vil få for drifta av en flerbrukshall i Kvalsund anbefales det at arbeidet med flerbrukshall i Kvalsund kommune avsluttes. Dersom finansieringssituasjonen eller andre momenter endrer seg i positiv retning kan hallspørsmålet gjenopptas.²⁴

Innstillinga ble vedtatt med seksten mot to stemmer. Bakgrunnen for vedtaket går fram av notatet ”Flerbrukshall i Kvalsund av 01.10.98” av arbeidsgruppa for idrettshall. Der vises det til at søknaden fra Kvalsund kommune til Finnmark fylkeskommune på tre millioner kroner var blitt avslått til tross for at andre tilsvarende haller var blitt støttet med dette beløpet. Også søknader om støtte fra Statens nærings- og utviklingsfond, samisk utviklingsfond og Hammerfest kommune var blitt avslått.

²³ Møtebok. Kvalsund kommune. Kommunestyret 18.06.96. Saksnr. 0031/96

Møtebok. Kvalsund kommune. Kommunestyret 17.12.96. Saksnr. 0046/96

²⁴ Møtebok. Kvalsund kommune. Kommunestyret 13.10.98. Saksnr. 0050/98

5.2 De politiske beslutningene som fører til hallrealisering

I kommunestyreperioden 1999-2003 ble tanken om å realisere en idrettshall lansert på nytt. Debatten dreide seg både om en skulle bygge hall eller ikke, om hva slags hall en eventuelt skulle bygge, og om hvor den i så fall skulle lokaliseres. I august 2001 forelå følgende dokument fra Kvalsund kommune: "Idrettshall i Kvalsund. Hallkomiteens forslag til idrettshall i Kvalsund". I kapitlet om konklusjonen/vedtak (s.9) heter det blant annet:

Utgangspunktet har vært kommunestyrets vedtak om det er tilstrekkelig grunnlag for å arbeide videre med idrettshall i Kvalsund. Hallkomiteen har kommet fram til at infrastruktur i området er merkbart bedret og Snøhvitutbygginga som snart er forestående, gir et godt grunnlag for gjenopptak av hallsaken, selv om det er stor usikkerhet om Finnmark fylkeskommunale tilskudd på 1.5 mill

I vedtaket fra hallkomiteen sies det at fire av medlemmene går inn for en stor aktivitets/flerbrukshall (50x72 m), mens ett av medlemmene går inn for bygging av en liten flerbrukshall (45x35 m). Det går fram av driftsplanen i utredningen at det første alternativet er en treningshall i fotball, mens det andre er en ren flerbrukshall.

Den påfølgende halldebatten fulgte de politiske skillelinjene i Kvalsund kommune. Kommunestyret i perioden 1999-2003 bestod av 19 representanter som fordelte seg slik: 8 Ap, 1 SV, 2 SP, 1 KrF, 2 Kvalsund og omegn bygdeliste (KOBL), 5 Kvalsund sosialdemokratiske (KSL).²⁵ I følge en av informantene var uenighet om det skulle bygges idrettshall eller ikke den direkte årsaken til dannelsen av Kvalsund og omegn bygdeliste. Da senterpartiet besluttet å ikke arbeide for hallrealisering brøt halltilhengere i partiet ut og dannet ei egen bygdeliste.

*Jeg brøt med Kvalsund Senterparti i 1998 fordi senterpartiet ville legge saken helt på is, glemme hallen og overføre pengene til fond og bruke de på noe annet. Da sa jeg nei og meldte meg ut av partiet. Jeg meldte bare meg sjøl ut, men så kom de andre. De som sluttet seg til den bygdelista som du var med på å starte, kom de fra ulike partier?
Nei, det var stort sett tidligere senterpartitilhengere.
(Den politiske idrettslederen)*

²⁵ I neste periode ble kommunestyret redusert til 15 medlemmer.

Valgkommentator Skjalg Jensen i NRK i Finnmark hadde følgende politiske beskrivelse av Kvalsund foran kommunevalget i 2003:

*De politiske skillelinjene i Kvalsund går ikke etter politisk ideologi, men på personlige motsetninger. Motsetningene stikker dypt mellom Ap og Kvalsund sosialdemokratiske liste. Sistnevnte liste brøt før forrige valg med Ap fordi motsetningene mellom de to første kandidatene var for store. Hele perioden i Kvalsund kommunestyre var preget av store politiske motsetninger. Det sier vel litt i en kommune med litt over 800 stemmeberettigede så er det altså 6 lister som stiller til valg. Samtidig er Kvalsund en veldrevet kommune økonomisk.*²⁶

Til kommunestyret i november 2001 lå det ved en flertallsinnstilling fra personal- og økonomiutvalget på å bygge en aktivitetshall med flerbruksdel på 50x72 meter lokalisert til Storjorda (ved rådhuset). I møtet ble det lagt fram tre alternative hallforslag. Ap og Kvalsund og omegn bygdeliste fremmet forslag om en flerbrukshall med utvidelsesmuligheter plassert på Storjorda. Dette forslaget lå nært flertallsinnstillinga. SV og Kvalsund sosialdemokratiske liste fremmet forslag om bygging av en flerbrukshall på 45x35 meter på Storjorda. Dette forslaget lå nært en mindretallsinnstilling fra omsorgs- og oppvekstutvalget. SP som i 1996 hadde stemt for hall i to møter, viste nå til forverrede økonomiske rammebetingelser og fremmet et forslag som konkluderte med nei til hallbygging. Ap og Kvalsund og omegn bygdeliste sitt forslag ble sett på som et nødvendig kompromiss for å få et flertall. En flerbrukshall med utvidelsesmuligheter budsjettert til 21 millioner kroner samlet både de som syntes at en storhall til nærmere 30 millioner kroner ble for dyrt, og de som mente at en tradisjonell håndballhall ble for liten. I voteringa falt først SP sitt forslag mot to stemmer, deretter falt personal- og økonomiutvalgets innstilling enstemmig. Til slutt ble de to gjestående forslagene med to ulike hallalternativer satt opp mot hverandre. Ap og Kvalsund og omegn bygdeliste sitt forslag ble vedtatt med 10 mot 9 stemmer for SV og Kvalsund sosialdemokratiske liste sitt forslag.²⁷

At vedtaket var et kompromiss for å få tilslutning fra de som ønsket seg en enda større hall går fram av ordførerens åpningstale som også omhandler utvidelsesplaner:

*Og utvidelsesmuligheter er det. Dersom behovet en gang i framtida skulle melde seg og politikerne vil det, ja da kan vi utvide Kvalsundhallen oppover mot dalen. Så folkens det er opp til oss selv om vi vil ha større hall eller ikke – gjennom stor aktivitet, økt utvikling av kommunen*²⁸

²⁶ Lokalisert 7. desember 2004 på Verdensveven: NRK.no>Nyheter>Distrikt>NRK Finnmark>Valg 2003 Finnmark

²⁷ Møtebok. Kvalsund Kommune. Kommunestyret. 27.11.01. Saksnr. 0049/01

²⁸ Fra ordførerens åpningstale: [Http://www.kvalsund.kommune.no/nyheter/aapning_kvalsundhallen.htm](http://www.kvalsund.kommune.no/nyheter/aapning_kvalsundhallen.htm)

Kvalsundhallen er bygd som en buehall med utvidelsesmuligheter

Foto: Ivar Sørnes

I forkant av kommunestyremøtet i desember 2001 var det også arbeidet med planer om samlokalisering av skole og hall. Å flytte skolen til området ved siden av rådhuset var blitt kostnadsberegnet til ca. 40 millioner kroner. En liten hall ville koste mellom 10 og 15 millioner kroner i tillegg. Til kommunestyremøtet fremmet et flertall i omsorgs- og oppvekstutvalget forslag om at det skulle oppnevnes et bredt sammensatt utvalg som skulle få mandat til å utrede de økonomiske konsekvensene/utfordringene ved bygging av en flerbrukshall (45x34 meter) i tilknytning til bygging av ny skole.²⁹ Forkjemperne for en større flerbrukshall så på dette som et utsettelsesforslag som ville føre til nye usikre runder om hallrealisering eller ikke og gikk derfor i mot dette.

5.3 Byggeperioden

Byggekomiteen for flerbrukshallen bestod av to politikere som var leder og nestleder, oppvekst- og kultursjef, teknisk sjef, og en representant for idrettsrådet. Det var ingen kvinner i byggekomiteen. Kvalsund kommune valgte å ikke fortsette samarbeidet med Lønnheim som

²⁹ Møtebok. Kvalsund Kommune. Kommunestyret. 27.11.01. Saksnr. 0049/01

hovedentreprenør for bygging av hallen. Isteden fikk konsulentfirmaet Idrettsbygg Nord A/S ansvar for et forprosjekt. Idrettsbygg Nord var et firma fra Narvik som prosjekterte og bygde idrettshaller. Firmaet ble også antatt som hovedentreprenør. Kommunen ble siden sterkt kritisert for ikke å ha fulgt formelle anbudsregler. Dette var hovedoppslag på forsida i Finnmark Dagblad to dager på rad. I en ingress inne i avisa heter det:

Den største enkeltinvesteringen i Kvalsund, flerbrukshallen til 22 millioner kroner har ikke vært lyst ut på anbud. Kommunen risikerer store bøter for å ha brutt loven.³⁰

Kommunen valgte å oversende saken til næringsdepartementet for vurdering. Konklusjonene derfra falt i kommunens favør fordi hovedentreprenøren var antatt før dagens strengere regelverk om anbudsinnhenting var blitt vedtatt. Kommunen hadde således ikke gjort noe lovstridig.

Også innad i kommuneadministrasjonen skapte hallbygginga stor uenighet. Dette gjaldt særlig ulike syn på anbudsprosessen. Om at Kvalsund kommune ikke fulgte offentlige anbudsregler ved bygging av Kvalsundhallen skriver lokalavisa i et intervju med tidligere rådmann Asbjørn Pettersen:

*Brudd på regler.
Pettersen legger ikke skjul på at denne saken føyer seg inn i rekken av avgjørelser som bidro til at han sa opp sin stilling, og fikk en million kroner i kompensasjon for å slutte.³¹*

Diskusjonen vedrørende valget av hovedentreprenør ble ytterligere forsterket da Idrettsbygg Nord gikk konkurs på nyåret i 2003, noe som medførte at andre bedrifter som var engasjert i prosjektet også trakk seg ut. I en kort periode var det full byggestopp. En konkurs medfører alltid ekstra arbeid og kostnader for byggherren. Kvalsund kommune løste dette likevel tilfredsstillende gjennom å engasjere en av underentreprenørene som Idrettsbygg Nord hadde brukt, altafirmaet T. Johansen, som ny hovedentreprenør.³² Dette medførte at bygget ble ferdigstilt uten dramatiske konsekvenser verken økonomisk eller tidsmessig.

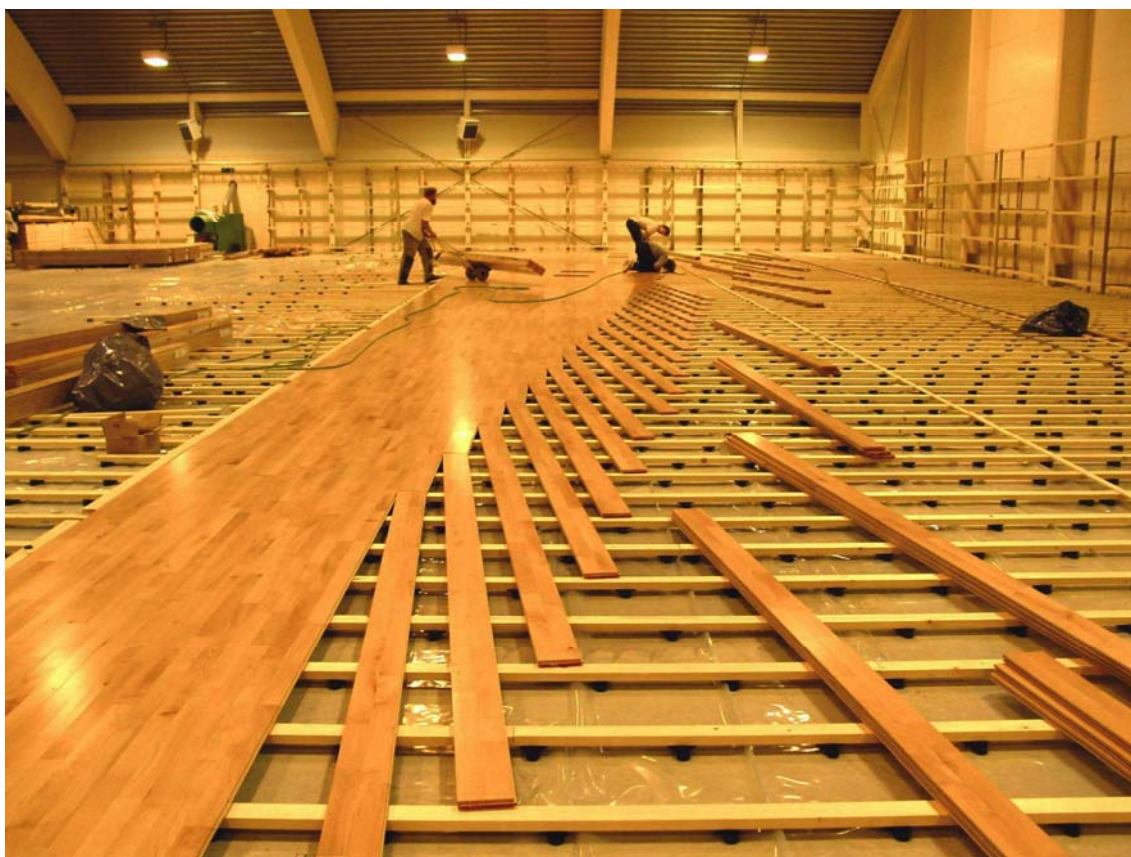
Kvalsundhallen ble bygd med den samme buekonstruksjonen som de andre treningshallene i ”Hall i Nord”-prosjektet. Hallkonstruksjonen gjør at anlegget kan utvides til samme størrelse som treningshallene med idrettsflate på 40x 60 meter. Siden anlegget skulle være en flerbrukshall, valgte man parkettgulv istedenfor kunstgress. Hallen ble utstyrt med

³⁰ Finnmark Dagblad 5. august 2002:5

³¹ Finnmark Dagblad 6. august 2002:6

³² Møtebok. Kvalsund kommune. Kommunestyret. 18.03.03. Saksnr. 0003/03

klatrevegg. Hallen har en treetasjes servicefløy med dusj, toaletter, lager, teknisk rom, kafé, skytebane og et til nå uinnredet aktivitetsrom.

Det ble valgt parkettgulv istedenfor kunstgress.

Foto: Ivar Sørnes

Det går både scooterløype og skiløype forbi hallen, så hallen kan også brukes i forbindelse med disse utendørsaktivitetene. Hallen er ikke samlokalisert med Kvalsund skole, men ligger vegg i vegg med rådhuset og miljøbygget. Dette var i tråd med anbefalingene fra den gamle arbeidsgruppa. Foran hallen er det også plassert en ballbinge.

Avstanden mellom hall og skole er 2.5 kilometer. Fra kommuneledelsens side er det et mål at skolen skal være en naturlig bruker av hallen. Dette krever egnede transportløsninger.

KAPITTEL 6

ANLEGGSDATA - BRUK OG BRUKERE

” En kan ikke vedta å fylle en hall med aktivitet”

En av informantene kom med denne treffende bemerkningen da jeg stilte spørsmål om hvor mye en kan forvente at Kvalsundhallen vil bli brukt.

I dette kapitlet vil jeg sette fokus på anleggsdekning, anleggsbruk, dekningsgrad, hall-lokalisering og halløkonomi. I forbindelse med planlegging av idrettsanlegg har mange idrettsledere forventninger om at nye og moderne anlegg vil føre til økt fysisk trening og nye aktiviteter. Vi trenger kunnskap om hvem som bruker et anlegg og hvor mye det brukes for å kunne si noe om realitetene. Kunnskap om anleggsbruk er viktig for de behovsvurderinger som skal ligge til grunn ved planlegging av nye anlegg. Jeg var derfor interessert i å få kunnskap om anleggsbruken, for å kunne belyse den faktiske bruken med de vurderingene som ble lagt til grunn i beslutningsprosessen.

6.1 Begrepsoperasjonalisering

Jeg har brukt ulike kilder for å få en oversikt over bruken og brukerne av Kvalsundhallen. Gjennom intervju av ledere og trenere for ulike aktiviteter har jeg fått en oversikt over alder og kjønn på brukerne og over hvilke aktiviteter som foregår i hallen. Samtaler med ansatte på oppvekst- og kulturkontoret i kommunen har også vært til stor hjelp.³³ I tillegg har jeg observert en del treninger på kveldstid. Til sammen har dette fremskaffet en god oversikt over antall brukere fordelt på kjønn og alder, og over de aktivitetene som hallen rommer. Etter min mening er dette pålitelige data som viser noe om bruken av hallen etter at den ble åpnet.

Når vi studerer aktiviteten i et idrettsanlegg over tid, trenger vi en eksakt beskrivelse av hva det er vi måler. I prosjektet ”Haller i nord”³⁴ opererte vi med følgende variabler:

Anleggsdekning, anleggsbruk, dekningsgrad, anleggslokalisering og anleggsøkonomi.

6.1.1 Anleggsdekning

Anleggsdekning er et mål på antall brukere av et anlegg i forhold til en større populasjon. Dette sier oss om det er god tilgang på anlegg i et område i forhold til andre undersøkte

³³ Samtalene med pedagogisk konsulent Toril Nilsen har vært spesielt nyttige i dette arbeidet.

³⁴ Et forskningsprosjekt i regi av Høgskolen i Finnmark som kartla og analyserte anleggsbruk i 11 nordnorske innendørshaller i 2002

områder. I ”Hall i Nord”-prosjektet så vi på tre forhold som kan være utgangspunkt for en sammenligning med anleggsdekning i Kvalsund:

- *Forholdet mellom innbyggertall og antall anlegg*
- *Forholdet mellom idrettslagsmedlemmer og antall anlegg*
- *Forholdet mellom antall aktive idrettsutøvere og antall anlegg*

6.1.2 Anleggsbruk

Anleggsbruk er et mål på antall aktive som bruker hallen som treningsarena. Vi er også interessert i utøvernes alder, kjønn, type aktivitet, og omfang av aktiviteten. I den grad det foregår idrettskonkurranser i hallen, regnes også dette med. Selv om det også er av interesse å registrere kommersiell virksomhet, som messer, konserter og lignende, så er ikke dette en del av den idrettslige anleggsbruken.

6.1.3 Dekningsgrad

Dekningsgraden sier noe om hvordan hallen utnyttes. Hvor mye er den i bruk, og hvor ofte står den tom? Begrepet brukes for å få fram hvor mye hallen brukes i forhold til om den var leid ut 100 prosent av åpningstida. Hva som er normal åpningstid kan være gjenstand for drøfting. I prosjektet ”Haller i nord” ble normal åpningstid stipulert til å være mellom kl. 08.00 og kl 23.00 på hverdager.

6.1.4 Anleggslokalisering og reiseavstand

Lokalisering av anlegg har naturlig nok stor betydning for hvor mye anlegget er i bruk. Anlegg plassert i store byer vil som oftest av befolkningsmessige årsaker ha en høyere dekningsgrad et anlegg på små plasser. Undersøkelser har vist at reiseavstand fra bosted til anlegg har stor betydning for bruken av idrettshall (Norges Idrettsforbund og Olympiske Komite 2002).³⁵

Høsten 2002 gjennomførte Kultur- og kirke departementet en nasjonal spørreundersøkelse om bruk av flerbruksanlegg og svømmehaller. Den viste at 85 prosent av flerbrukshallene og 87 prosent av svømmehallene er lokalisert i umiddelbar nærhet av en barne- og ungdomsskole. Kommunalt eide anlegg er oftere knyttet til skoler enn anlegg eid av stiftelser og aksjeselskap (Lange 2003:6-7)

³⁵ MMIs barne- og ungdomsundersøkelse fra 2000 spurte blant annet om hvordan barn og unge kom seg til trening, og om hvor lang vei de hadde. Kilde: MMI 2000b/Hansen2001a. Gjengitt i Norges Idrettsforbund og olympiske komite (2002)

6.1.5 Anleggsøkonomi

Anleggsøkonomi dreier seg både om kostnader og finansiering ved bygging av idrettsanlegg og om økonomiske forhold knyttet til drift og vedlikehold av anlegg. Eier og driftsmodellene i anleggene varierer mellom ulike anleggstyper og geografisk beliggenhet. Mindre kostnadskrevende anlegg eies i stor grad av lokale idrettslag, mens det offentlige er den dominerende aktøren i større, kostnadskrevende anlegg som for eksempel en flerbrukshall (Kultur- og kirkedepartementet, 2003).

Når det gjelder finansiering og drift av idrettsanlegg er det flere modeller i norske kommuner. Det regjeringsoppnevnte Sundbergutvalget³⁶ viser til at i noen tilfeller finansierer kommunene selv alle driftsutgiftene, mens det i andre tilfeller er idretten selv som må sørge for nødvendige inntekter for å dekke drift og vedlikehold. Rapporten sier videre at det foreligger begrenset kunnskap om drift og vedlikehold av idrettsanlegg. Utvalget mener det kan være interessant og fornuftig å utvikle en eksempelsamling som kan være til nytte både for kommuner og idrettslag.

Viktige spørsmål knyttet til anleggsdrift er:

- *Hva inngår i, og hvor store er de årlige driftsinntektene og driftsutgiftene?*
- *Hva betaler brukerne for en treningstime?*

6.2 Anleggsdekning

Anleggsdekning sier noe om tilgang på anlegg for befolkningen. Vi kan forstå anleggsdekning som forholdet mellom antall idrettsanlegg og innbyggertall i en populasjon, eller som det antall medlemmer/aktive anleggene står til rådighet for (Rafoss 2003).

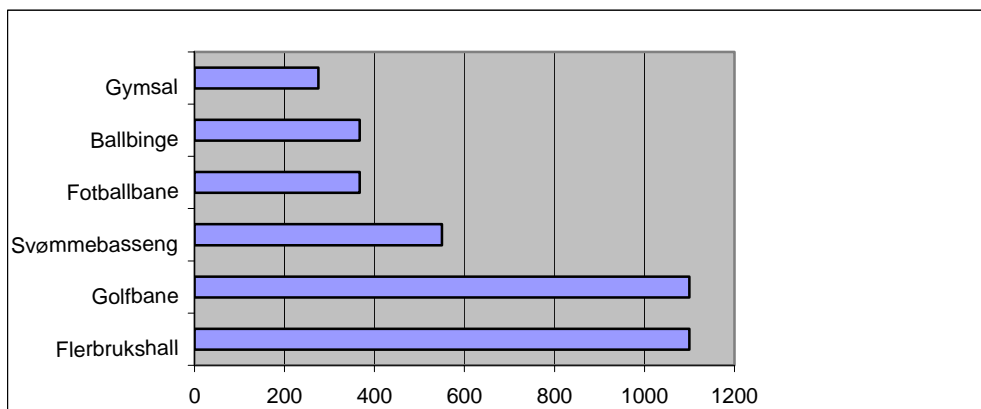
6.2.1 Forholdet mellom innbyggertall og antall anlegg

Antall innbyggere per anlegg blir ofte sett på som et uttrykk for god eller dårlig anleggsdekning. Antall innbyggere per anlegg gir en god indikasjon på den mulighet befolkningen har når det gjelder tilgang på anlegg i ulike deler av landet (potensiell anleggsdekning). Mindre steder har ofte en bedre anleggsdekning enn større steder. Det er grunn til å hevde at storbyene har underdekning av sentrale anleggstyper sammenlignet med resten av landet (Stortingsmelding nr. 14, 1999-2000).

³⁶ Regjeringen Stoltenberg oppnevnte ved kongelig resolusjon 4. oktober 2001 et utvalg for å vurdere finansieringen av den statlige idrettspolitikken. Utvalget la fram sin rapport 5. februar 2003.

Anleggsdekning kan også beskrives ved de utøverne som faktisk bruker anlegget (aktuell anleggsdekning). Den potensielle anleggsbruken i Kvalsund kommune med sine 1100 innbyggere viser at befolkningen har god tilgang på idrettsanlegg. Følgende figur viser dette.

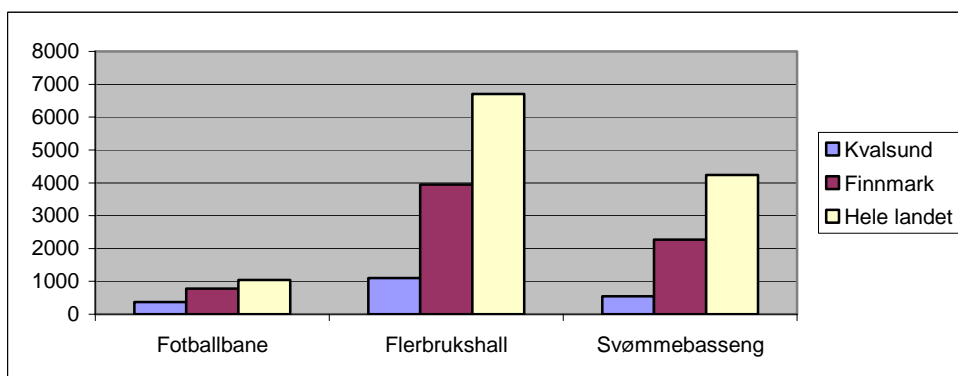
Figur1: Anleggsdekning pr. innbygger i Kvalsund kommune

Innbyggerne i Kvalsund kommune har god tilgang på anlegg innefor en rekke anleggstyper. I Kvalsund kommune er det en flerbrukshall per 1100 innbyggere og en golfbane per 1100 innbyggere. Det er fire gymnastikksaler, i Kvalsund, Neverfjord, Kokelv og Klubben, det vil si 275 innbyggere per gymnastikksal. Det er svømmebasseng i Kvalsund (12,5x6,5 m) og i Kokelv (9,5x4,5 m), det vil si 550 innbyggere pr. svømmehall. Det er også tre fotballbaner med grusdekke, i Kvalsund, Neverfjord og Klubben, 275 innbyggere pr. fotballbane.

Hvis en sammenligner anleggsdekningen i Kvalsund med resten av Finnmark og med landsgjennomsnittet, så har altså Kvalsund en svært god anleggsdekning.

Figur 2: Anleggsdekning per innbygger fordelt på ulike anleggs kategorier

Stortingsmelding nr. 14 (1999-2000:14) opererer med følgende landsgjennomsnitt for dekningsgraden for fotballbaner, flerbrukshaller og svømmebasseng: 1043 innbyggere per

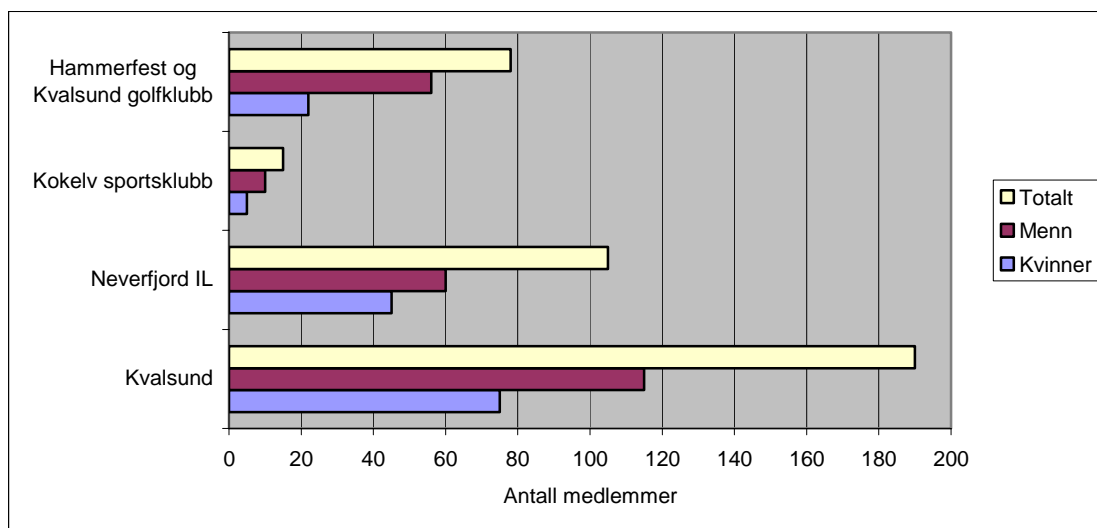
fotballanlegg, 6705 innbyggere per flerbrukshall og 4273 innbyggere per svømmebasseng. For Finnmark er tilsvarende tall 780 innbyggere per fotballbane, 3950 per idrettshall/flerbrukshall, og 2270 per svømmebasseng. Som vi ser har Kvalsund en god, potensiell anleggsdekning i forhold til resten av Finnmark. Finnmark på sin side har en god anleggsdekning i forhold til resten av landet.

Når det gjelder tilgang på gressbane eller kunstgressbane kommer innbyggerne i Kvalsund dårlig ut. Kvalsund er en av få kommuner i Finnmark som verken har gress- eller kunstgressbane. Derimot har Kvalsund kommune satset på ballbinger for barn og unge. Disse finnes i Kvalsund, Neverfjord og Kokelv.

6.2.2 Forholdet mellom idrettslagsmedlemmer og antall anlegg

De fleste som bruker tradisjonelle idrettsanlegg i Norge er fortsatt med i det lokale idrettslaget, selv om antallet medlemmer i idrettslag er synkende på landsbasis. Forholdet mellom antall medlemmer i idrettslagene og antall anlegg i et område sier noe om det er god tilgang på anlegg eller ikke. Alle idrettslag skal rapportere antall medlemmer fordelt på alder og kjønn inn til sin idrettskrets. Av rapporteringen for 2003 går det fram at det var registrert 388 medlemmer av idrettslag i Kvalsund kommune. Dette utgjør ca. 35 prosent av befolkningen. Tallene sier imidlertid ikke noe om medlemmene er aktive eller ikke. Følgende oversikt viser antall medlemmer fordelt på ulike idrettslag

Figur 3: Antall medlemmer fordelt på ulike idrettslag i Kvalsund kommune 2003

Kokelv sportsklubb ble opptatt som lag i Norges Idrettsforbund 22. september 2003.

Aktiviteten har hovedsakelig vært friidrett. Før dette lå aktiviteten i idrettslaget nede i en periode. De fleste medlemmene i golfklubben er bosatt i Hammerfest, men banen ligger i

Kvalsund kommune, mellom Kvalsund og Skaidi. Kvalsund IL hadde ikke sendt inn rapport for 2003, men tidligere års rapporter viser at medlemstallet var på ca 190, fordelt på 75 kvinner og 115 menn.

En anleggsdekning på 388 medlemmer fordelt på syv innendørsanlegg (en flerbrukshall, fire gymnastikksaler/grendehus og to små svømmehaller) viser en god anleggsdekning for fysisk aktivitet innendørs, med 55 medlemmer per anlegg. For utendørsanlegg bestående av tre fotballbaner, tre fotballbinger og golfbane blir anleggsdekningen 97 medlemmer per anlegg. For alle anleggene i kommunen vil den aktuelle anleggsdekningen være på 24 medlemmer per anlegg.

6.2.3 Forholdet mellom antall aktive og antall anlegg

I Kvalsund kommune var det i 2004 svært få idrettsutøvere som drev aktivt med konkurranseidrett. Idrettslagene har slitt når det gjelder å få til konkurranseidrett de siste årene. Dette står i sterk kontrast til aktiviteten i idrettslagene på 1970- og 80-tallet. Friidrettsmiljøet i Kvalsund var da kjent for sin store aktivitet og en rekke dyktige utøvere. I Neverfjord og Kvalsund var det egne fotball-lag, og Køkelyv deltok med volleyball-lag i seriespill. Kvalsund IL hadde i 2004 et fjerdedivisjonslag i fotball, men laget klarte ikke å gjennomføre høstsesongen på grunn av mangel på spillere. For tiden er det ingen fotball-lag i kommunen som deltar i seriespill. Neverfjord IL har tradisjonelt sett vært kjent for aktiviteter innen ski, orientering og fotball. I dag er det ski- og orienteringsmiljøet som står for aktiviteten. I 2004 deltok 7 løpere over 12 år i konkurranser. I tillegg fins det ei aktiv barnegruppe som samler rundt 25 utøvere.³⁷ For utøverne fra Neverfjord er Kvalsundhallen kun et supplement til den aktiviteten som skjer i nærmiljøet. Det fins også ca. 10 voksne skyttere i bygda. Denne beskrivelsen av konkurranseidrett i kommunen viser at Kvalsundhallen har liten betydning som treningsarena for aktive konkurranseutøvere. Kvalsund IL drøftet på sitt årsmøte i april 2005 hvordan en skulle øke aktiviteten i idrettslaget. Det var enighet om å støtte opp under barneidrettsskolen. Våren 2005 ruller aktivitetene i barneidrettsskolen mellom vinteraktiviteter, svømmeaktiviteter, ballaktiviteter i hall, orientering og friidrett. Idrettslaget står foran en stor utfordring når det gjelder å engasjere og utdanne trenere og ledere.

³⁷ Tallene kommer fra en av informantene som er idrettsleder.

6.3 Anleggsbruk i hallen

Anleggsbruk er et mål på antall aktive som bruker et idrettsanlegg som trenings- og eventuelt også som konkurransearena. Det finnes lite data om dette på kommunenivå. Dermed er det ofte vanskelig å kunne sammenligne ulike anlegg i forhold til hvor mange brukere de har. Kunnskap om anleggsbruk vil være viktig for framtidig planlegging av idrettsanlegg.

6.3.1 Aktiviteter

For å få et innblikk i bruken av Kvalsundhallen den første tida den var i bruk, tok jeg for meg aktiviteten i høstsesongen 2004 og i vårsesongen 2005. Jeg kastet også et blikk på aktiviteten våren 2004, i perioden rett etter at hallen ble åpnet. Denne perioden er imidlertid ikke dekkende for bruken. Kvalsund skole begynte ikke å bruke hallen til undervisning før høsten 2004. Jeg var interessert i å tallfeste antall utøvere som bruker hallen jevnlig til trening på dagtid og kveldstid. Jeg var også interessert i utøvernes alder, kjønn, type aktivitet, og omfang av aktiviteten. I den grad det foregår idrettskonkurranser i hallen, regnes også denne bruken. Kommersiell utleie som messer, konserter og lignende inngår ikke i den idrettslige anleggsbruken.

Fotball engasjerer flest utøvere. Hallen er spesielt tilrettelagt for håndball, men det er foreløpig ingen organisert håndballaktivitet.

Fotballaktivitet i Kvalsundhallen

Foto: Ivar Sørnes

Innebandy er en ny og populær aktivitet. Det spesielle med innebandy i forhold til fotball er at unge og eldre i større grad trener sammen. Klatring og miniatyrskyting er også nye aktiviteter som det har blitt tilrettelagt for i hallen. Klatring var en populær aktivitet våren 2004. Etter dette har aktiviteten ligget nede på grunn av mangel på instruktør. Bocchia er en trimaktivitet som inkluderer både menn og kvinner, mens aerobic er en ren kvinneaktivitet. Orienteringsgruppa fra Neverfjord er den eneste gruppa utenfor Kvalsund skolekrets som har brukt hallen til jevnlig trening. Denne gruppa brukte hallen til grunntrening spesielt våren 2004, men etter hvert har bruken avtatt. Innen Kvalsund skolekrets er det Kvalsund IL, helsesportslaget og bedriftsidrettslaget som har treningstimer i hallen.

Tabell 3: Anleggsbrukere Kvalsundhallen 2004/2005 fordelt på aktivitet og kjønn

Aktivitetsgrupper	Barn/ gutter	Barn/ jenter	Gutter	Jenter	Menn	Kvinner	Totalt
Barneidrett/ Idrettsskole	19	21					40
Aldersbestemt fotball			16	12			28
Seniorfotball					18		18
Innebandy			10		10		20
Boccia					8	2	10
Aerobic med mer						12	12
Sum	19	21	26	12	36	14	128

Tallene er hentet fra observasjon og samtaler med ulike idrettsledere. Det framgår av tabellen at barneidretten organiserer den største utøverguppen med 40 deltagere, mens fotball er den største særvidretten med 28 aldersbestemte og 18 voksne utøvere. Jeg har registrert 128 utøvere som trente jevnlig i hallen etter skoletid i 2004-2005. Noen av disse teller dobbelt, da de deltok i flere aktiviteter. Jeg anslår at ca. 100 personer brukte hallen jevnlig til treningsaktivitet i løpet av skoleåret 2004-2005.

6.3.2 Skytebanen

Skytinga i Kvalsundhallen foregår på en egen bane i 2. etasje (over dusj- og garderobeanlegget). Når jeg har sett på bruken av hallen, har jeg begrenset dette til bruken av selve spilleflaten i hallen. Samtidig er oversikten over skytebanen viktig for å få et bilde av den totale flerbruken. Skytebanen er et avlangt rom, 19 meter langt og 6 meter bredt. Da hallen ble bygd, var det uavklart hva dette rommet skulle brukes til. Et av alternativene som ble drøftet, var bowlingbane. Skytebanen leies ut sammen med kafeen i samme etasje og er i bruk alle dager bortsett fra søndag. Det er av stor betydning å ha tilgang til et oppholdsrom for skytterne både sosialt sett og for å kunne gi teoretisk skyteopplæring. Aktivitetene er pistol- og miniatyrskyting på 15 meters bane, og bueskyting på en bane som er 18 meter. Det

er Neverfjord idrettslag som står som ansvarlig, men deltagerne kommer både fra Neverfjord og fra Kvalsund. Det er vanskelig å fastslå eksakt antall faste brukere av skytebanen. Siden aktiviteten er ny er mange nysgjerrige og har lyst til å prøve seg, uten at dette nødvendigvis fører til jevnlig trening. Det er foreløping ingen konkurranseaktivitet i laget utenom det som skjer internt, men en regner med at den store interessen vil føre til at noen vil prøve seg i konkurranser i løpet av kort tid. Ledere i skytterlaget³⁸ oppgir følgende brukere av banen:

Tabell 4: Anleggsbrukere skytebanen fordelt på aktivitet, kjønn og alder 2004/2005.

<i>Aktivitet</i>	<i>Gutter</i>	<i>Jenter</i>	<i>Menn</i>	<i>Kvinner</i>	<i>Totalt</i>
<i>Pistolskyting</i>	2		6	3	11
<i>Miniatyrskyting</i> ³⁹	15	3	3	2	23
<i>Bueskyting</i>	3		7		10
<i>Sum</i>	20	3	16	5	44

Totalt sett hadde skytebanen 44 ”faste” brukere. Kvinneandelen er lav, bare 8 av brukerne var kvinner. Det er ganske lik fordeling mellom barn og voksne (23 mot 21) Det er verdt å merke seg at ungdom mellom 15 og 19 år i liten grad deltar i aktiviteten.

Skytebanen var utleid 19 timer fra mandag til fredag, 3 timer lørdag (miniatyrskyting for voksne), dvs. totalt 22 timer i uka. Hvis en sammenligner med dekningsgraden for aktivitetene i selve hallen (kapittel 6.4.), ser en at skytebanen er dobbelt så ofte i bruk som selve hallen. På grunn av stor dugnadsinnsats fra brukerne, har kommunen ikke tatt betaling for leie av skytebanen i 2004 og 2005. Betaling for leie forventes i 2006.

6.3.3. Ulike aldersgrupper sin bruk av hallen

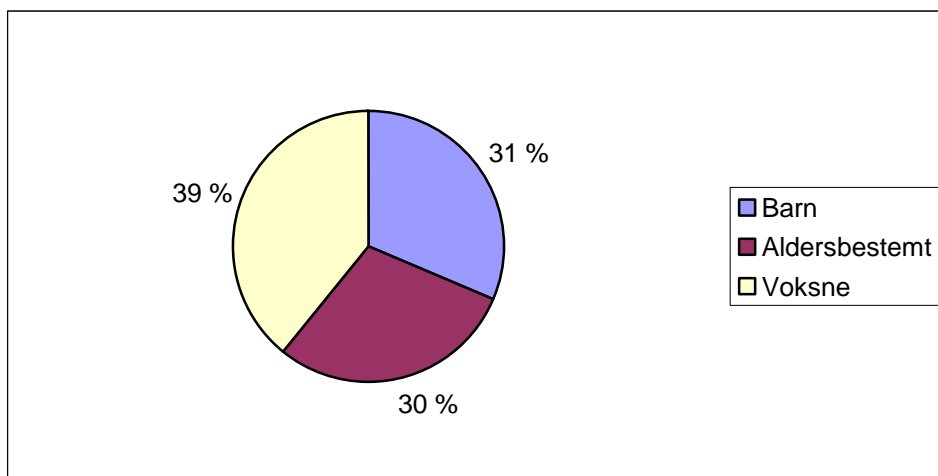
Jeg har valgt å dele inn utøverne i hallen i tre grupper, barneidrettsutøvere (under 12 år), aldersbestemte utøvere (13-19 år) og voksne utøvere (20 år og eldre). Det er ofte vanlig å splitte opp utøvergruppene ytterligere, men antall brukere er såpass lavt at det er lite hensiktsmessig å gjøre dette.

³⁸ Terje Henrikssen, pistol- og bueskyting, Jonny Larsen, miniatyrskyting

³⁹ Deltagerne på aldersbestemt miniatyrskyting er mellom 10 og 15 år. Noen av disse hører således inn under barneidrett.

Aldersmessig fordelte de idrettsaktive brukerne av Kvalsundhallen seg slik:

Figur 4: Prosentvis fordeling av brukere etter alder. Kvalsundhallen 2004-2005.

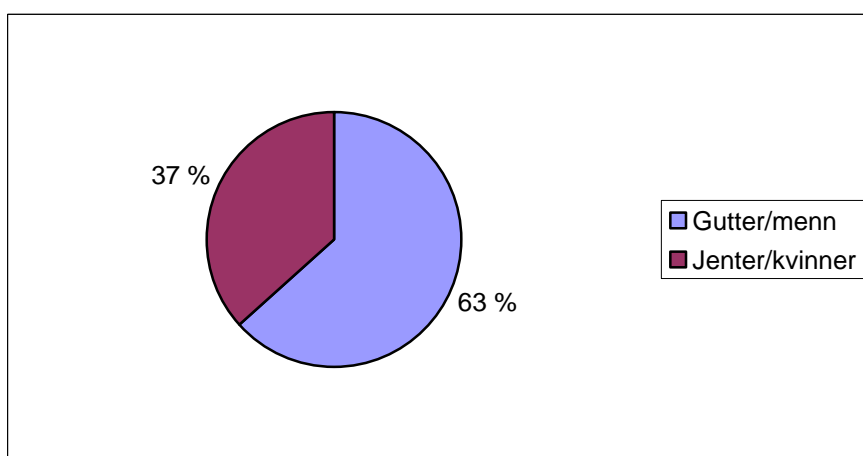

Det er flest voksne brukere, og færrest brukere i gruppa 13-18 år. Aldersbestemte utøvere er ofte den største brukergruppa i idrettshaller. At det ikke er slik i Kvalsund henger trolig sammen med at Kvalsund har en befolkning med mange voksne og eldre innbyggere, og at mange unge flytter fra bygda for å gå på videregående skole.

6.3.4 Anleggsbrukere fordelt på kjønn

Hvordan anleggsbrukerne fordeler seg i forhold til kjønn fremgår av figuren nedenfor.

Figur 5: Anleggsbrukere fordelt på kjønn, Kvalsundhallen 2004-2005

Går en inn i tallene ser vi at voksne kvinner er den minste brukergruppa. Blant 14 kvinnelige brukere var 12 med på ”jentetrimmen”, mens 2 var med på boccia. Voksne menn utgjør den største brukergruppa med 36 utøvere, fulgt av aldersbestemte gutter med 20 brukere. Det er

en gruppe på 12 aldersbestemte jenter som bruker hallen til fotballtrening. 4 jenter var også med i innebandy i starten, men de ga seg fordi det ble for stor spredning på alder og nivå i gruppa. Når det gjelder barneidrett fordeler deltagerne seg jevnt på 20 gutter og 20 jenter. Det ser ut til at kjønnsforskjellene øker med alder. Blant voksne brukere er det en sterk overrepresentasjon av menn.

6.4 Dekningsgrad

Dekningsgraden sier noe om hvordan hallen utnyttes. For å undersøke dekningsgraden bruker jeg samme fremgangsmåte og periodisering som i undersøkelsen "Haller i Nord". Dette gjør det mulig å sammenligne utnyttelsen av Kvalsundhallen med andre haller. For å undersøke dekningsgraden deles året inn i tre perioder. Dekningsgraden eller utnyttingsgraden sier noe om hvor ofte hallen er i bruk i disse periodene. De tre periodene er:

- Periode 1: 1. januar til 15. mai (17 uker)
- Periode 2: 15. mai til 31. september (19 uker)
- Periode 3: 1. oktober til 31. desember (10 uker) ⁴⁰

Åpningstid er antall uker, dager og timer anlegget holdes åpent for utleie. For å få fram bruk og dekningsgrad på ulike tidspunkt er åpningstid delt opp i dagtid, kveldstid og helgebruk.

- Åpningstid dagtid: 08.00 – 16.00 (8 timer)
- Åpningstid kveldstid: 16.00 – 23.00 (7 timer)
- Åpningstid helger: De timene hallen er i bruk lørdag og søndag

6.4.1 Dekningsgraden på hverdager i 2004/2005

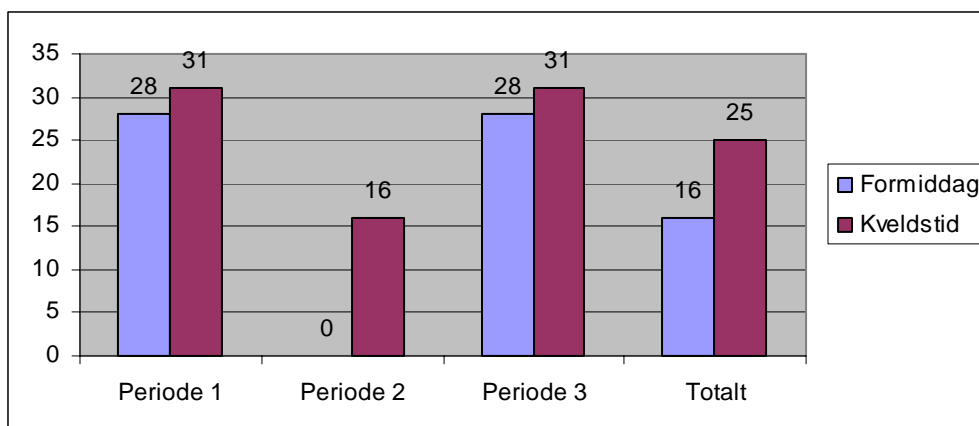
Dekningsgraden er regnet ut med bakgrunn i en oversikt fra oppvekst- og kulturkontoret.

Denne viser utleie av Kvalsundhallen i denne perioden.⁴¹

⁴⁰ I undersøkelsen "Haller i Nord" (Rafoss 2003) fulgte periodene kalenderåret. I denne undersøkelsen for 2004-2005 følger periodene skoleåret. For å opprettholde sammenfallende perioder har jeg valgt å gjøre høstsemesteret 2005 til periode 1, sommersemesteret 2005 blir periode 2 og høstsemesteret 2004 blir periode 3. Jeg opererer med 46 uker istedenfor 52 uker. Høytider og ferietider hvor en normalt ikke forventer aktivitet er trukket ut.

⁴¹ Se vedlegg. Utleie for høsten 2004. Utleie for våren 2005 var den samme.

Figur 6: Dekningsgrad i prosent, mandag til fredag i ulike perioder på formiddagstid og ettermiddagstid

Total dekningsgrad :

Figuren viser at den totale dekningsgraden for Kvalsundhallen på hverdager i 2004/2005 er på 25 prosent på kveldstid og på 16 prosent på formiddagstid. Slår en sammen formiddagstid og kveldstid viser figuren at Kvalsundhallen er utleid i overkant av 20 prosent av den potensielle utleietida.

Dekningsgrad kveldstid

Hallen var både i periode 3 (høstsemesteret) og i periode 1 (vårsemesteret) leid ut i 11 timer på kveldstid. Den potensielle åpningstida er satt til 7 timer pr. treningskveld, dvs. 35 timer i uka. Dette gir 31 prosent dekning i forhold til full dekning. I periode 2 (sommerhalvåret) var det liten aktivitet, bortsett fra tida før sankthans og i september måned, hvor utleie fortsatt er stipulert til 11 timer. Utleie i periode 2 utgjør en dekningsgrad på 16 prosent.

Dekningsgrad dagtid

Kvalsund skole leide hallen gjennomsnittlig ni timer i uka, og Kvalsund barnehage leide den to timer i uka i periode 3 (høstsemesteret) og i periode 1 (vårsemesteret) 2005. I sommersemesteret (periode 2) var det minimal eller ingen bruk på dagtid. Hvis man regner åtte timer (kl. 08.00 til kl. 16.00) som 100 prosent bruk på dagtid, det vil si 40 timer i uka, så ble hallen leid av skolen i 27.5 prosent av tida i periode 1 og 3. Tar en med at hallen er i minimal skolebruk i periode 2, så, blir gjennomsnittlig utleie til skole og barnehage på dagtid ca. 16 prosent. I følge rektor på skolen er disse tallene noe overestimerte. Den reelle undervisningsbruken er vesentlig mindre. Dette begrunnes med at avstanden til hallen er stor,

transport må planlegges og hallen blir ikke alltid brukt selv om den er disponibel etter timeplanen.⁴²

6.4.2. Dekningsgrad i helgene 2004-2005

Bruken av Kvalsundhallen til treningsaktivitet i helgene er minimal. I vårsemesteret 2004 var det et tilbud om å bruke klatreveggen 4 timer lørdag formiddag. Dette tilbudet forsvant på grunn av mangel på instruktør. I 2004-2005 er hallen utleid 1.5 timer til voksenfotball på søndagskveldene. Dette utgjør en dekningsgrad på ca 3.5 prosent. Det viste seg imidlertid å være liten interesse for denne treninga.

6.5 Anleggslokalisering, boavstand og transport til anlegget

Kvalsund kommune har i underkant av 1100 innbyggere. Av disse bor 592 i Kvalsund skolekrets, der hallen er lokalisert. De fleste av disse bor innenfor en radius av 5 kilometer fra hallen, noe som muliggjør jevnlig bruk uten begrensninger. Hallen blir i stor grad brukt av medlemmer av Kvalsund IL. Idrettslagene i de andre skolekretsene brukte ikke hallen til regelmessige treninger skoleåret 2004-2005.⁴³ I Neverfjord bor det 143 innbyggere. De har en reiseavstand på ca. 15 kilometer til hallen. Reiseavstanden burde muliggjøre jevnlig bruk, men den oppleves som en begrensning av innbyggerne. (Neverfjord IL brukte hallen til trening to timer hver uke våren 2004.) Klubben, som har 173 innbyggere, har en reiseavstand på ca. 30 kilometer, noe som i stor grad begrenser regelmessig treningsaktivitet. De planla riktignok å drive med fotballaktivitet i hallen, men planene ble raskt skrinlagt på grunn av reiseavstanden. De 174 innbyggerne i Kokelv og Revsnes har en reiseavstand på 120 kilometer, noe som umuliggjør regelmessig treningsaktivitet.

6.6 Anleggsøkonomi og driftskostnader

Anleggsøkonomi dreier seg både om finansiering av idrettsanlegg og økonomiske forhold knyttet til drift og vedlikehold av anlegg. Det er vanlig at det offentlige eier og driver store kostnadskrevende anlegg. Eier- og driftsmodellene påvirker anleggsøkonomien. Det er vanlig å skille mellom anlegg med kommunal eier- og driftsform, og mellom anlegg som drives som selvstendige aksjeselskap. Kvalsundhallen både eies og drives av Kvalsund kommune.⁴⁴

⁴² Samtale med rektor på Kvalsund skole 25. mai 2005

⁴³ Klubben skolekrets er for tiden innlemmet i Kvalsund skolekrets, men jeg tar den fortsatt med for å vise ulike reiseavstander til hallen

⁴⁴ De videre opplysningene om byggekostnader og driftskostnader er gitt av rådmann Geir Nesse i samtale 5. april 2005, med etterfølgende skriftlige svar på spørsmål knyttet til hallens økonomi.

6.6.1 Byggekostnader

De totale byggekostnadene for hallen ble til slutt på 25.5 millioner kroner. Dette var ca. 3.5 millioner kroner dyrere enn de budsjetterte kostnadene. Kvalsund kommune hadde et fond på ca. 5 millioner kroner som ble brukt til bygging. I tillegg betalte man inn 4 millioner for å dekke byggekostnadene. Kommunen måtte også ta opp et lån på 15 millioner kroner for å mellomfinansiere hallen i påvente av utbetaling av spillemidler fra og med år 2008. Finnmark fylkeskommune bidro med 1.5 millioner. 850 000 kroner av disse ble utbetalt i 2004. De forventede spillemidlene utgjør 8.4 millioner kroner.

Tabell 5: Relativ fordeling av finansieringskilder for utbygging av hallen.

Kommune	Spillemidler	Lån	Dugnad	Kommunal støtte	Fylkeskommunal støtte	NFF	Annet	Sum
Kvalsund	8.400 000	15.000 000		9.000 000	1.500 000			25.500 000

Summen på 25.5 millioner kommer fram ved at man summerer alle postene, bortsett fra spillemidlene. De er enda ikke utbetalt. Siden spillemidlene først blir utbetalt fra og med år 2008, må kommunen mellomfinansiere kostnadene til hallbygging ved å ta opp lån. Spillemidlene skal brukes til å nedbetale lånet, som er avdragsfritt fram til 2008. De samlede finanskostnadene for hallen er for tiden på 1.56 millioner kroner, hvorav avskrivning utgjør kroner 510 000. Forutsetningene som ligger til grunn for dette er en levetid for bygget på 50 år, avskrivningssats på 2 prosent per år, rentekostnader på 7 prosent og lån på 15 millioner kroner.

6.6.2 Driftsinntekter og driftsutgifter

Kvalsundhallen har en stor utfordring knyttet til avviket mellom forventede utgifter og inntekter. Erfaringene etter første års drift tilsier at kommunen i en periode framover må regne med å dekke ca. 600 000 kroner av de totale driftskostnadene til hallen hver år. De totale driftsinntektene for år 2004 var på 27 000, langt under budsjetterte inntekter på 115 000 kroner. 2004 var ikke et helt driftsår siden hallen ble åpnet 28. februar. Målsettingen for kommunen er å øke driftsinntektene opp mot kroner 50 000. Utleieinntektene begrenser seg ved at barn og unge trener gratis og at markedet for kommersielle arrangement har vist seg å være lite.

Tabell 6: Driftsinntekter for hallen i kroner År 2004

Hall	Kommune	Fylke	Idrettslag	Bedriftsidrett	Sponsor/ reklame	Annet/ arrangement	Totalt
Kvalsundhallen			18 000			9 000	27 000

I driftsinntektene for 2004 utgjør husleieinntekter fra idrettslagene kroner 18 000. Annet/ arrangement er refundert moms påløpt på kroner 4 000 i driftsregnskapet, og inntekter fra utleie til dansegalla høsten 2004 på kroner 5 000. Brukerne av skytebanen har ikke betalt leie på grunn av stor dugnadsinnsats. Kommunen har ikke et fast driftstilskudd, men dekker driftsunderskuddet.

Tabell: 7 Driftsinntekter, driftsutgifter og kapitalkostnader for hallen År 2004

Kommune	Driftsinntekter	Driftskostnader	Driftsresultat	Kapitalkostnader Renter	Kapitalkostnader Avskrivning	Underskudd
Kvalsund	27 000	536 000	-509 000	1.050 000	510 000	-2.069 000

Det totale underskuddet for hallen er på over 2 millioner kroner i 2004. Driftsresultatet viser et underskudd på 509 000 kroner. De største utfordringene i tida framover ligger i å redusere gapet mellom driftsinntekter og driftsutgifter, få på plass tippemidlene fra 2008 og betjene lånegjelda for renter og avdrag. Kommunen arbeider med planer for økt markedsføring av hallen.

6.6.3 Organisering av halldrift⁴⁵

Inntektene til et idrettsanlegg består av utleie til trening, idrettsarrangement og kommersielle arrangement. Reglement og ansvarsfordeling for utleie av flerbrukshallen ble vedtatt av kommunestyret i desember 2003 (se vedlegg). Ett av punktene slår fast at flerbrukshallen primært skal leies ut til idrettsformål, men at den også kan leies ut til andre arrangement. Drifta av Kvalsundhallen organiseres på samme måte som drifta av miljøbygget som er samlokalisert med rådhuset. Den daglige drifta som renhold, låsing av dører, vedlikehold, fakturering for treningstid med mer ligger under teknisk etat, mens oppvekst- og kulturkontoret har ansvar for timefordeling og utleie. Servicekontoret har ansvar for utlån av nøkler. Etter kort tid ble det nødvendig å knytte en av kommunens vaktmestere til drifta. Vedkommende fikk 50 prosent stilling knyttet til hallen. På sikt vil det også bli nødvendig å engasjere renholder. Det finnes ikke et eget styre for hallen. Saker som dreier seg om utleie,

⁴⁵ Opplysninger er hentet på oppvekst- og kulturkontoret

aktiviteter etc. drøftes i omsorgs- og oppvekstutvalget, mens saker av bygningsmessig art ligger under teknisk etat.

Hallen har en klar flerbruksprofil. Målsettingen er å skape allsidig aktivitet for barn og unge i bygda. Kultur- og oppvekstetaten fordeler halltimer etter søknad fra lag og foreninger to ganger i året, samt behandler andre søknader som måtte komme undervegs i perioden. På dagtid er det to faste brukere, Kvalsund barnehage og Kvalsund skole. På kveldstid er det opp til idrettslag og andre grupper å søke om treningstid.

Tabell 8: Utleiepriser 2003-2005

ROM	PRIS
<i>Hele hallen</i>	<i>Kr. 120 pr. time</i>
<i>Halve hallen</i>	<i>Kr. 60 pr. time</i>
<i>Skytebane</i>	<i>Kr. 100 pr. time</i>
<i>Arrangement i helger</i>	<i>Kr. 180 pr. time</i>
<i>Ved arrangement hvor det er påmeldingsavgift / selges billetter</i>	<i>Kr. 180 pr. time, eller etter avtale</i>
<i>Treningstilbud til barn og unge under 18 år</i>	<i>Gratis</i>

KAPITTEL 7

INFORMANTUTSAGN

Gjennom feltarbeid har jeg fått innblikk i bruken av anlegget i de første to driftsårene. Dette gir bedre bakgrunn for å kunne trenge inn i diskurser som alltid vil finne sted i forbindelse med bygging av idrettsanlegg. I den videre framstilling av mine funn har jeg klassifisert og identifisert tre diskurser i forbindelse med beslutningsprosessen. For det første vil en hallrealisering hvor det offentlige er sterkt involvert alltid handle om politiske prioriteringer i forhold til bruk av økonomiske midler. Denne diskursen har jeg kalt for ” *den politiske beslutningsprosessen*”. For det andre handler dette i stor grad om distriktpolitikk. Hva gjør det attraktivt å bo i et bygdesamfunn? Denne diskursen kaller jeg for ” *de distriktpolitiske vurderingene*”. For det tredje handler bygging av idrettshall naturlig nok om fysisk aktivitet og idrettens behov for anlegg. Denne diskursen har jeg kalt for ” *idrettslige forventninger*”.

I tillegg har det utkrystallisert seg tre andre områder som informantene har sagt noe om.

- I teoridelen i oppgaven har jeg skrevet om et kjønnsperspektiv. I denne sammenheng har jeg utfordret informantene til å si noe om Kvalsundhallen i et kjønnsperspektiv.
- Økonomi har naturlig nok opptatt informantene. Er store beløp til bygging og drift av idrettshall en rett økonomisk prioritering?
- I hallprosessen oppsto det en stor debatt om lokalisering av ny hall. Flere av informantene hadde selvfølgelig synspunkter på dette.

Spesielt i møte med mine syv nøkkelinformanter forsøkte jeg å få et innblikk i de ulike diskursene. Med diskurser tenker jeg ikke bare på konkrete problemstillinger som ble drøftet i løpet av kommunens beslutningsprosess, men også på underliggende tanker og følelser som informanter gir uttrykk for, og som viser deres forståelse av hallen og dens plass og betydning i Kvalsundsamfunnet. Til sammen kan dette være med på å gi en meningsfull helhet av ulike syn.

Nøkkelinformantene utgjør svært vesentlig del av kildematerialet i denne oppgaven. Jeg har for sammenhengens skyld valgt å gjengi lange intervjusekvenser uten avbrudd. Jeg håper det vil være av interesse å få gjengitt deler av intervjuet på en slik måte, selv om ikke alle utsagn vil være like relevante i forhold til det kapitlet de er presentert under.

7.1 Den kommunale beslutningsprosessen

Sentralt her står spørsmålene om hvilke aktører som bidro til etableringa av hallen og om hallrealiseringa var et samlende eller splittende prosjekt i lokalmiljøet.

Den politiske idrettslederen sier om dannelsen av nytt parti:

Jeg brøt med Kvalsund Senterparti i 1998 fordi senterpartiet ville legge saken helt på is, glemme hallen og overføre pengene til fond og bruke dem på noe annet. Da sa jeg nei, og meldte meg ut av partiet. Jeg meldte bare meg sjøl ut, men så kom de andre. Jeg tviler på at senterpartiet får noen representanter ved neste års kommunevalg. De har en nå.

Den bygdelista som du var med på å starte, kom de fra ulike partier?

Nei, det var stort sett tidligere senterpartitilhengere.

Det skjedde jo også et brudd i arbeiderpartiet i denne tida, hadde det med hallen å gjøre?

Nei, det hadde ikke med hallen å gjøre, det hadde med en intern maktkamp i arbeiderpartiet.

Den politiske hallforkjemperen:

Hvis en ser på hallen slik den nå er blitt realisert, så måtte det vel være noen aktører som var veldig sentrale for å drive dette prosjektet igjennom?

Ja det var jo politiske grupperinger som sto på. Når det gjelder om en skulle bygge hall eller ikke, så var det ikke store uenigheter. Når vedtaka samlet sett ble gjort, så var det en partigruppe som stemte i mot, men den hallen som står der i dag, var det litt uenighet om. Uenighetene besto mest, slik jeg oppfatta det, i det økonomiske, for det alternativet som var i forhold til hallen som står der i dag, var noe som jeg vil kalle en garasjelignende hall som ikke ville vært så enkel å utvide hvis en ville ha gjort det. Samtidig var det ikke det store potensialet i det hallforslaget som det er i den hallen vi har bygd i dag, sett med mine øyne.

Du har jo allerede sagt at det ikke var noen stor politisk uenighet om å bygge Kvalsundhallen, kan du utdype det litt? Og kan du si om det var noen motstand ellers i forhold til å bygge hall, eller var dette et samstemt prosjekt i hele lokalmiljøet?

I prosessen i forkant, når en begynte å snakke om at vi skulle bygge hall, så var det nok en del folk som var negativ til at en skulle bruke penger på å bygge en hall for barn og unge og en del halvgamle menn, som det ble sagt. Og det er vel slik med det meste hvor en skal bruke en god del penger. Når det gjelder den politiske uenigheten så var ikke den spesielt stor, det gikk mer på diskusjon om hva slags type hall en skulle bygge. I prosessen var det nok litt diskusjon i bygda, men etter at hallen sto ferdig, blitt åpna og tatt i bruk så er det få eller ingen som har gitt uttrykk for negative tanker og ord om hallen og at den er blitt bygd. Det som blir sagt er at nå er hallen bygd og da må vi alle bruke den og vise den fram, for det er en fantastisk flott hall.

Den politiske skeptikeren:

Du fronta jo et nei-standpunkt i forbindelse med bygginga av Kvalsundhallen. Kan du begrunne det standpunktet?

Jeg vil jo da presisere at jeg ikke er i mot en hall. I utgangspunktet er jo det veldig positivt å ha en plass som fremmer idrett, men når en ser på hvor mange innbyggere vi er og hva den koster, så er jeg usikker på om vi har disponert midlene rett. Vi snakker politisk om vi skal satse på å få folk til å flytte hit, - og hvor mye penger blir brukt på det? Kunne vi ha brukt over 20 millioner kroner til gratis vann, vei, kloakk og tomter for å få folk til å flytte hit? Kunne vi ha brukt 20 millioner til å skape arbeidsplasser for å få folk til å flytte hit og så "tatt hallen" i neste runde, fordi sånn som situasjonen var da avstemminga om hallen var oppe så visste vi at vi hadde veldig store utgifter foran oss på den skolen vi allerede har, vi hadde vedtatt masse planer i kommunen som skulle gjennomføres, og vi hadde store utgifter for flere år fram i tid. Og jeg satt igjen og rett og slett følte ansvaret for hvor er det vi bruker midlene. Jeg er enig i at vi skal satse midler på unge fordi de er framtida, men situasjonen når hallen skulle bygges var at idrettslaget lå så godt som brakk, og den storhetstida som Kvalsund kommune alltid har hatt som stor idrettskommune var over. Og da var tusenkronersspørsmålet: Hvem er det vi bygger hallen for? Hva fremtida bringer gjenstår å se, og jeg håper ved gud at vi igjen får et aktivt idrettsmiljø om ti, femten, tyve år i Kvalsund.

Var det en sterk, politisk diskusjon i forkant av bygginga av hallen? Var det store motforestillinger?

Nei, jeg syns egentlig ikke det. De aller fleste ville ha hall og det er jo en sak de har jobba for de siste tyve år, om ikke mer, og jeg tror at for dem det gjaldt, og for de som har jobba lenge med dette så var det på en måte et være eller ikke være for hallen. Men jeg tror og det handler om at de som nå var politikere som skulle bestemme dette her sjøl har vært aktive idrettsfolk i Kvalsund idrettslag sin storhetstid, og jeg tror at de ønska å komme tilbake til den tida via å bygge en hall.

Hvilke aktører var det som var sentrale her, var det politikere, idrettslaget eller andre?

Det var politikere, rett og slett. Idrettslaget vil jeg påstå var ikke så veldig aktivt med i bildet, fordi det ikke var noen stor aktivitet i Kvalsund idrettslag i den tida. Hallen har stått på noen politikere sin merittliste de siste 20 år at de skulle jobbe for å få en idrettshall i Kvalsund. Det handler vel om gammel lovnad og for meg så satt jeg igjen med en følelse at det her var et politisk spill.

Idrettslederen fra distriktet:

Hvilke aktører i lokalsamfunnet er det som har drevet hallen igjennom?

Det er arbeiderpartiet i samarbeid med bygdelisten som har drevet hallen igjennom. Og ved at det ble en slik konstruksjon på hallen som det ble, og at det ble i den prisklassen, så tror jeg at folk er ført litt bak lyset. Det påstås at gjennom den buetakkonstruksjonen som er valgt så kan hallen utvides til 40x60 meter. Men når jeg var og sjekka her mens de bygde, spurte jeg om hvor enkelt det ville være å utvide hallen. I kommunestyret ble det sagt at det ville være en enkel sak å utvide til 40 x 60 meter. Men i følge de som bygde der oppe så var det ikke gjort klart til å utvide, og skulle en utvide så ville det bli nesten like dyrt som å bygge ny hall, ja, kanskje enda dyrere. Det mangler betydelig sånne dragere under gulvet og en må rive ned både vegger og tak, så der er det kasta blår i øynene på folk, for med den konstruksjonen de valgte så ble det i all fall 5 millioner dyrere enn om en hadde valgt vanlig tak.

Uenigheten, foregikk den i kommunestyret, eller også på andre arenaer?

Den foregikk mest i kommunestyret, og i annen møtevirksomhet. Det var ikke sånn at neverfjorværingene klorte øynene ut på kvalsundværingene. Jeg tror at det var mye

folk her, særlig i den eldre garde, som var litt i mot. Den var litt partidreven, den hallen, for å få den igjennom til slutt, i den formen som den fikk. Det er arbeiderpartiet som har drevet den igjennom.

Så distriktsrepresentantene fra arbeiderpartiet var lojale?

Ja, her er det ikke noe spørsmål om å være lojal eller ikke om du er fra distriktet. I arbeiderpartiet her er det partipisken som rår. Slik er det i mange saker som er drevet igjennom.

Pensjonisten:

Hallen er jo veldig fin. Jeg synes det er bra at vi har fått den, men, det er jo et men. I pensjonistforeninga har vi kanskje ikke pratet så mye om det, men i eldrerådet har vi pratet om det, for det her går jo på budsjett og prioriteringer. Det som blant annet har kommet opp nå i sommer er at det skulle bygges en avdeling for dementpasienter her i Kvalsund, og den er nå utsatt. Da spør vi jo oss om den er utsatt på grunn av at det vi har bygd hall og at det er for trangt på budsjettet til det. Vi har ikke fått noe svar på om det er grunnen. Vi hadde et møte i eldrerådet nå sist torsdag og da fatta vi et vedtak som da går til kommunen, hvor vi ber om at saka ikke må glemmes og at det i alle fall må settes av penger på budsjettet til forprosjektering. Det vi har fått opplysninger om fra helse- og sosialsjefen er det at den er skjøvet ut i tid på grunn av økonomi, og vi knytter jo det til hallen. Om det er rett eller ikke, det vet vi ikke.

Da hallen ble bygd, - var det mange pensjonister som sa at de var imot hallen? Var de fleste for, usikre eller likegyldige?

Jeg tror folk flest var litt skeptiske, det var jo mye penger. Nå blei den jo litt billigere enn den først var tenkt, det første prosjektet var vel enda høyere. Vi spurte oss vel alle sammen om hva dette ville gå utover, for noe må det jo gå ut over. Jeg tror ikke at hallen klarer å betjene seg sjøl. Kommunen må nok inn med midler for å klare å drifte den.

7.2 De distriktpolitiske vurderingene

I Kvalsund finnes det mye lokalpatriotisme. Mange ønsker å være med på å utvikle lokalsamfunnet og å stabilisere og helst øke folketallet. Naturlig nok er det delte meninger om hva som er egnede virkemidler for å få dette til. La oss se på noen informantutsagn om dette:

Den politiske hallforkjemperen:

Jeg er jo veldig spent på de argumentene som lå til grunn for å bygge denne hallen i en liten kommune. Hvilke argumenter var vesentlige?

Det var flere argumenter, man har det klimatiske, man har det at utviklinga må gå sin gang også i Kvalsund, samtidig som man så behovet for å kunne samle både idretts- og kulturaktiviteter i ei storstue som jo hallen er. Samtidig, hvis en skal få flere folk til en kommune, noe jo også vi ønsker, så er muligheter til å drive fritidsaktiviteter, både innendørs og utendørs avgjørende for om folk vil flytte til en kommune. Når en nå har en slik hall som en kan tilby, så bør iallfall ikke det være et argument for ikke å flytte. Samtidig som en ser mulighetene til forretninger, forretningsliv og så videre. Det mange slike argumenter som ble brukt og som jeg mener er relevant. Det er jo også viktig at folk i Kvalsund er seg sitt ansvar bevisst og bruker hallen og ser de mulighetene som ligger i den.

Hvis en tenker distriktspolitisk, - er det mulig å tenke seg at hallen får folk til å flytte til Kvalsund?

Ja, det var absolutt et stort argument, som jeg sa i sted, et veldig viktig argument. Mange etterspør muligheter for fritidsaktiviteter når de skal røre på seg.

Jeg har jo med interesse lest litt om prognosene når det gjelder Kvalsund og framtidig befolkningsgrunnlag, og da er det jo knytta visse forventninger til Snøhvit og til flyktningmottaket Kvalsund. Det er vel i slike sammenhenger at Kvalsundhallen kan være et viktig incitament for å få nye folk til å slå seg ned her?

Det er riktig, Når det gjelder flyktningmottaket så er det vedtatt nedlagt, så det er slutt på det 31. juni. Når det gjelder Snøhvit, så er det absolutt med i tankene når vi bestemte oss for å bygge hall. Mange ønsker i tillegg til inneaktiviteter også å drive friluftsliv. Vi er jo en av de største friluftslivskommunene i fylket.

Og avstandene til Hammerfest er jo ikke all verden, jeg vet ikke hvor lang tid det tar å kjøre dit?

Det er en halv times kjøring fra hallen til Hammerfest, og når veien nå også er sikret for ras så er det ikke noen stor avstand.

Det blir jo en kjempeutfordring å klare å fylle hallen med aktivitet?

Det blir det. En kan ikke vedta at en hall skal fylles med aktivitet. Hver enkelt person i kommunen, og ikke minst lag og forening, må være seg sitt ansvar bevisst og se mulighetene og bruke dem i forbindelse med hallen. Leiesatsene en har lagt seg på er i alle fall ikke med på å ekskludere noen brukere, så hovedansvaret ligger på en måte hos befolkningen og organisasjonene. Ellers kan en jo si at hvis en knytter litt nasjonalpolitikk inn i det her, så foregår det jo en kommunestrukturdebatt nå som er iverksatt av regjering og KS og som KS skal styre, og i det prosjektet der så er det helt klart elementer som går på kommunesammenslåing. Dagens regjering med Erna Solberg i spissen er interessert i å ha mellom 150 og 200 kommuner. Og skulle en være så uheldig å bli innlemma i en annen kommune så har en i alle fall en hall i Kvalsund ingen kan ta fra oss. Og det vil jo være et bidrag da i framtida til at folk på grunn av muligheten til inneaktiviteter som en ikke hadde tidligere, ikke kan bruke dette som grunn til å flytte, men heller at noen kommer til bygda. Så det er flere sånne elementer.

Kvalsund er en av landets mindre kommuner når det gjelder folketall, men en av de større i utstrekning?

Kvalsund er med sine 1846 km² bare niende størst i fylket. Kautokeino er størst i landet med sine 9.600 km². Det sier noe om kommunestørrelsen i fylket. Hvis man tar fylket med sine 48.000km², så vil man hvis man tar landets minste landfylke inn i Finnmark, så vil dette få plass nesten 22 ganger i Finnmark. I så fall burde Finnmark hatt 308 kommuner i forhold til landarealet i Vestfold, mens vi har bare 14 kommuner. Så dette sier litt om geografien og kommunestørrelsen i Finnmark.

Den politiske idrettslederen:

Hvorfor så du det så klart at den hallen du brant for ville bety så mye for Kvalsund?

Jeg har vært Kvalsundpatriot hele tida. Selv om jeg jobber i byen (Hammerfest) så er jeg Kvalsundpatriot. Jeg er ikke i mot kommunesammenslåing av Kvalsund og Hammerfest. Men det så jeg at hvis vi blir flytta til Hammerfest kommune, så blir det aldri noen hall i Kvalsund. Det vil aldri bli noen som bygger en hall i Kvalsund på 20

millioner kroner. Det gjør de ikke i Hammerfest. Men hvis vi klarer å bygge den hallen før vi blir tvangsflytta til Hammerfest, for vi kan jo bli tvangssammenslått med Hammerfest, så har vi bygget hallen før. Så vet vi at hall, det har vi nå i alle fall. Og da har vi de fleste kvalitetene om vi blir slått sammen. Og jeg tror det her at politikerne så at det kan være noe sant i det her. Det virka som det løsna, at flere og flere politikere så det her, at det her går vi får.

Så det er distriktpolitikk, det her?

Det her kaller jeg lokalpolitikk på høyt plan, selv om det aldri blir noe overskuddsforetak. Hvis jeg skulle flytte en plass og hadde unger så så jeg for meg hva slags miljø jeg ønska at ungene skulle vokse opp i. Jeg ville jo ønska at ungene skulle vokse opp i et idrettsmiljø. Jeg ville ikke ha flytta til en plass hvor jeg så at tilbudet til barn var veldig begrensa. Da jeg vokste opp så var det ikke hall her, men vi hadde andre ideer i den tida. Så jeg så for meg at det må i alle fall være en av de tingene som er med og bidrar til at folk flytter hit. Det kan være tunga på vektskåla for at de ønsker å flytte hit, at det er ganske god aktivitet i kommunen. Man vet jo at oppvekstforholdene blir bare vanskeligere og vanskeligere i forhold til å oppdra unger, og da er det viktig å få dem inn i et godt miljø.

Er det noe du vil si avslutningsvis?

Den viktigste grunnen til hallen er infrastrukturen til Kvalsund. Vi bor nær tre store steder. Alta på den ene sida, Porsanger på den andre sida. Alle har hall. Og i tillegg har Hammerfest også nå fått sin hall. Vi som en liten kommune ligger midt mellom disse, og hvis ikke vi har noe som helst å møte denne konkurransen med så har vi ingen sjanse å overleve. Jeg tror at til slutt så kan utviklinga bli slik at det bare er eldre folk igjen i Kvalsund. Men så har du jo enkelte ungdommer nå som flytter til Kvalsund. Og noen blir værende. Den yngste gutten vår for eksempel, han ønsker ikke å flytte fra Kvalsund. Nå har han kjøpt seg hus her. Kvalsund har også flere goder. Det er nært til flyplass. Det er nært til handelssentre i Hammerfest og Alta, samtidig som det er flotte natur- og friluftslivsmuligheter for de som liker det. Vi kjører jo snøscooter rett fra husa.

Hva tror du utviklinga gjør med Kvalsund om fem år?

Personlig tror jeg folketallet vil stabilisere seg. Det viser seg jo at en nå overbyr folk hverandre for å få hus. Det er enda noenlunde stor pågang for å kjøpe hus, og det er yngre folk som ønsker å flytte hit. De ser at det er mulig å bo i Kvalsund, bare vi satser på ungdommen og på boligbygging. Snøhvit bidrar selvfølgelig til dette. Det er Snøhvit som har gjort til at boligprisene har steget. Jeg tror at Snøhvit bare er en begynnelse, bare første trinn. Bare vi får noen prosent av tilflyttinga knyttet til Snøhvit, så betyr det mye for Kvalsund, og helst unge familier. Før flytta eldre hit. Det var fint her, med sykehjem og alt. Vi har nå en befolkning med en av de høyeste gjennomsnittsaldrerne i landet. Derfor trenger vi flere unge familier.

Den politiske skeptikeren:

Hva er god distriktpolitikk?

Vi må jo uansett ha flere folk hit til bygda og spørsmålet er om vi har råd til det. Har vi nu råd til å satse på å få flere arbeidsplasser i bygda, har vi råd til å bygge ut flotte boligområder for det koster masse penger. Det jeg er redd for er ikke hallen i seg sjøl, men at den er for stor og dyr og at den derfor vil gå utover folk i bygda. Det vil bli verre å bo her enn før hallen kom, fordi kommunen har dårligere råd, når vi skal begynne å betale på dette, det er det jeg er mest redd for. Så da virker den mot

sin hensikt. Hallen skal gjøre det slik at folk flytter hit og at folk skal bo her og en skal få bedre livskvalitet og alt det der, men hvis du må betale i dyre dommer i eiendomsskatt og vann og kloakk og renovasjonsavgift for i hele tatt å kunne bo her. Det er jo det som er et av trekkplastrene for å bo i en distriktskommune, og det har det alltid vært i Kvalsund og at de får støtte for å bygge hus og du får billige tomter, du får vann og kloakktilknytning billig. Det er ting de unge setter pris på. Det er ikke mange år siden du kunne spare godt over hundre tusen kroner ved å bygge bolig i Kvalsund kontra det å bygge i Hammerfest. Så spørsmålet blir om vi klarer å holde og opprettholde dette. Og jeg er redd for at i verste fall så går tjenestenivået ned i bygda fordi vi ikke har penger til å drive slik vi har drevet.

Hvordan ville du ha brukt midlene som ble bruk til hallen?

Første bud er å få flere folk hit, for å bli større, sterkere, få flere skattekrone og tjene mer penger, og da trur jeg at hvis vi kunne sagt til Hammerfest kommune. Hammerfest er jo det stedet som er nærmest, at hvis du kommer til Kvalsund og bygger deg hus så får du det to hundre og femti tusen kroner billigere enn du ville fått det i Hammerfest, at vi hadde gratis vann og kloakktilknytning og vei og kjempeflotte tomter og datategninger over enebolig og utbygde flotte utearealer og spilte på det vi faktisk har av friluftsliv, natur, jakt og fiske. Vi har massevis vi kan selge i så måte, og fikk folk til å flytte hit. Brukt en del millioner til å skape nye arbeidsplasser, og sånne ting og sagt at vi skal bruke tjue millioner de nærmeste femten åra på det, og så skal vi bygge hall i år 2015. Da har en gjort noen grep i forkant. Jeg ville ha gjort det sånn.

Oppvekstbyråkraten:

Hallen vil absolutt være et pluss som distriktspolitisk virkemiddel, men det å skape arbeidsplasser er aller viktigst i så henseende. Vi merker en optimisme i forbindelse med Snøhvitprosjektet i Hammerfest og til utviklingsmuligheter generelt sett. Det eneste planlagte større arrangement så langt er en dansegalla i regi av Kvalsund båtforening.⁴⁶ Andre muligheter kan være scooter-, caravan- og bilmesser. Kommunen må ta ansvar for dette, men foreløpig har vi ingen klar strategi. Til nå har det vært nok å gjøre for å få hallen opp og gå.

Pensjonisten:

Hvilke drømmer visjoner, forventninger og målsettinger tror du de som ønsket hallen har hatt?

Jeg vet ikke, jeg tror ikke folk flest, vi som ikke har vært med i dette har hatt noen visjoner. Men at det ikke måtte bli noen gigant, det tror jeg folk flest har tenkt. 23 millioner er jo mye penger, men jeg tror at det i begynnelsen var altfor store planer. Jeg tror at den hallen som er der nå er passelig for bygda. Det er en kjempefin hall, så sånn sett så tror jeg at alle som kommer inn i den er kjempefornøyd.

Føler du at det å bygge hall ble et samlende prosjekt for bygda? Skapte det konflikter, eller ble det ikke så mye blest rundt det?

Konflikt skapte det ikke. Vi er kanskje ikke sånne konfliktmennesker. Men det er klart at mange har vært skeptiske, og det skjønner jeg. Jeg har sjøl vært skeptisk til hallen. Når folketallet går sånn ned, så kan en kanskje si at hallen har kommet for sent. En kan ikke stoppe en flyttestrøm med en hall. Du må ha arbeidsplasser. Det er ingen som blir her bare for en hall. Men, det kan være folk som kan tenke seg å flytte hit for eksempel fra Hammerfest. Og ved at vi har dette tilbudet her kan gjøre det mer attraktivt å bo her. Det er jo mange som bor i Kvalsund og jobber i Hammerfest. Det

⁴⁶ Ble arrangert 4/9 2004 med Dansebandet Saturn fra Alta og Rikingan fra Sortland

har ikke vært sånne voldsomme konflikter, men det har vært prat om hva vi skal bruke pengene til. Nå må vi bare se framtida an og håpe at det går bra. Vi er jo en av siste kommunene i Finnmark som får hall. Og Hammerfest vokser, slik at de ikke har kapasitet til å si ja til alt. Da kan de bruke hallen her, det er jo ikke så lang vei, bare 3.5 mil eller en halv time med bil. Så det skulle være mulig å bruke hallen her inne. Men det liksom så greit for oss her inne å kjøre til Hammerfest, men den andre veien er det lengre. Jeg har hatt litt problemer med meg sjøl i forhold til hallen. Har vært både i mot og for, men til slutt har jeg tenkt slik at det kommer nok til å bli kommunesammenslåing. Det tror jeg at det blir, og da blir vi et ytterdistrikt for byen, og har vi ikke noe nu, så blir det vanskelig å få noe da. Så sånn sett er jeg ening i at vi har gjort som vi har gjort. Men vi er redde for at det kan gå ut over andre ting. Den må betales, så det nytter ikke å prioritere den ned, nå som den er der.

7.3 De idrettslige forventningene

Det idrettslige engasjementet for å få bygd idrettshall har vært stort i Kvalsund helt siden 70-tallet. På den tida var idrettsmiljøet i Kvalsund sterkere enn i dag. Noen mener derfor at hallen kommer 20 år for sent, og idrettsmiljøet nå er for svakt til å kunne forsvare bygging av en dyr idrettshall. Andre mener at hallen er viktig for å vitalisere og fornye idrettsmiljøet i Kvalsund.

Den politiske hallforkjemperen:

Har du gjort deg noen tanker om hvorfor så mange har tatt så positivt i mot hallen?

Jeg tror at folk nå ser at de har store muligheter til å drive innendørsaktiviteter. Hallen er en samlingsplass for aktiviteter, der en også kan rusle seg en tur på ettermiddagen å se på sine håpefulle. Det har blitt en samlingsplass, et symbol på samling, slik jeg opplever det. Noen av de som var aktive innen fotball skjønnte ikke hvorfor vi i all verden la parkett og ikke kunstgress. Men det som var viktig var at det her er en flerbrukshall hvor en skal ha flest mulig flerbruksmuligheter, og da kan man ikke når en bygger en hall til 23-24 millioner favorisere en enkelt gruppe og ekskludere mange andre. Det kunne ikke jeg, det kunne ikke komiteen og det kunne ikke andre være med på. Og etter at hallen har blitt åpnet har en fått positive reaksjoner fra de grupperingene som sa det. Kvalsundhallen er helt klart en flerbrukshall, med flerbruksmuligheter, og det er ikke bare i selve hallen, i det som er hallrommet men i hele bygget, der ligger mange muligheter, det er kafé, det er skytebane, det er stort godt lager og selvfølgelig det som hører med av dusj og toaletter, så det ligger mange muligheter. Det er også et disponibelt rom som det ikke er bestemt hva som skal brukes til, i tillegg til alle de mulighetene som ligger i hallen som fotball, håndball, badminton, bocchia, tennis, basketball, volleyball, klatrevegg er det og det er kanskje noe av det som er mest populært i hallen. Man skal kunne ha danssegalla der, man skal kunne ha andre kulturelle aktiviteter, i det hele tatt er det ikke mange begrensninger i forhold til det man kan ønske å bruke en hall til eller som det kan være naturlig å bruke en hall til.

Vi snakker jo nå hele tida om forventningene til lokalsamfunnet, du kan utdype dette hvis du vil?

Ja, det kan jeg godt, forventningene er jo knyttet opp mot at det gjennom tidene er mange som har sagt at nå må vi bygge idrettshall, og da forventer jo jeg at spesielt de gruppene som har sørget for at vi nå har hallen på plass i Kvalsund også er seg sitt ansvar bevisst når det gjelder å bruke den. I tillegg til at de som kanskje ikke har

sagt noe, men som kanskje til og med har vært i mot hall, nå ser at det ligger kjempemuligheter med en slik hall og at de er med på å benytte de mulighetene som ligger der.

Ser dere muligheten av at nabokommuner også kan bruke hallen?

Klart, helt klart. Og siden dette jo er en flerbrukshall så vil en jo kunne utvide aktiviteten til mange idretter i så måte.

Ja, hva tenker du om idrettsaktiviteten i Kvalsund framover? Hva med fotballens framtid i Kvalsund? Hva med håndballaktivitet, hallen har jo håndballdekke? Hva tror du det vil være av konkurranseidrett i Kvalsund om, la oss si 10 år? Hvordan tror du idretten vil utvikle seg?

Det er vanskelig å si hvordan idretten vil utvikle seg. Jeg tror at idretten vil utvikle seg mye likt det som vil skje i resten av fylket. Fotballen har alltid stått sterkt i Kvalsund. Den har vært selve grunnsteinen i idrettslaget i Kvalsund, og jeg håper jo at de fortsatt vil være aktive, og bruke hallen, samtidig som jeg håper at nye idretter, i og med at man har fått hallen som spesielt håndball og innebandy, eventuelt andre innenfor samme type kan blomstre opp. Jeg tror for eksempel at hvis en fikk Alta IF eller et annet lag til å spille en oppvisningskamp her, så vil dette kunne skape en interesse for håndball. Når en sitter og ser på damelandslaget i håndball i VM og OL-sammenheng så vekker det interesse. Håndball har et potensial, men det avhenger av hvordan idretten lykkes på nasjonalt nivå. Det ser en innenfor alpint, og det samme innenfor skihopping. Det man har sett de siste årene som jo er en skremmende utvikling, er at flere og flere lag i de mindre bygdene, hvor det var aktive idrettslag, så hører man ikke om disse lenger, de er lagt ned eller ligger helt død.

Kvalsundhallen er kanskje det som skal til for å opprettholde fotballmiljø i Kvalsund?

Ja, de som spiller fotball kan ikke skylde på at de ikke har en idrettshall de kan trene i.

Den politiske idrettslederen:

Kvalsund idrettslag gikk inn for å bygge hall. Det gjorde i utgangspunktet også Neverfjord Idrettslag, men Neverfjord sitt krav til hallen var mer fotballpreget. Det skulle være en fotballhall, og ikke en flerbrukshall. Dermed blei det kniving i idrettens kontaktutvalg om prioritering på anleggsplanen. Neverfjord hadde nylig bygd en fotballbane, og de ønska jo da at denne skulle utbygges til en gressbane eller eventuelt en kunstgressbane. Det siste innspillet fra Neverfjord Idrettslag var at det skulle bygges en kunstgressbane og ikke en hall. For å få anleggsplanen i havn, så måtte den jo først godkjennes, helst med hall på topp. Først var det årsmøte hvor kvalsundingene måtte ha flertallet i idrettens kontaktutvalg.

Så Kvalsund IL var klar å bygge hall hele veien?

Ja, Kvalsund IL var for hall hele veien. Når jeg ble valgt for dem i idrettens kontaktutvalg så var det med et mål for øye, å ha de beste forutsetningene for å si hva slags hall det skulle bli, at det skulle bli en hall med flerbruk. Kvalsund IL hadde jo flere idrettsgrener, mens Neverfjord jo stort sett bare hadde fotball og orientering som jo var lite aktuelt inne i hallen. Mens Kvalsund jo hadde friidrett som de hadde vært ganske god på, og i tillegg til fotball så en jo også muligheten i innebandy som ny, populær idrett, og en så også muligheten i å lage et håndballmiljø for å skape aktivitet. Men Neverfjord var en bremsekloss for å få dette her til.

Hva med Kokelv som jo også er et lokalmiljø med eget idrettslag?

Dette var på et gunstig tidspunkt, for det var lite representanter i kommunestyret fra Kokelv i den tida.

Hvorfor var det så viktig å kunne ha mulighet til å utvide hallen ytterligere?

Vi vet hvordan det er i dag, men vi vet ikke hvordan framtida blir. Hvis framtida blir sånn at en får lyst til å utvide hallen med ytterligere 40 meter så er det muligheter for å kunne gjøre det.

Hvordan er erfaringene fra det første driftsåret slik du ser det?

Jeg er jo en del i hallen og ser. Skulle selvfølgelig ønsket at det hadde vært større aktivitet. Men når jeg ser aktiviteten i hallen i forhold til det som var før på skolen så kan det ikke sammenlignes. Det er jo økning, særlig på barnesida. Og det er jo kommet nye ting, se på landhockey eller innebandy. De er jo over 20 stykker. Det som jo er artig å se er at dem tar ut utstyret sjøl, lager banen, og når de er ferdig så setter de banen tilbake. Det er ikke bare noen, nei, alle tar tak for å lage banen. Og det er faktisk en aldersgruppe mellom 50 og 10 år i lag. Så der tror jeg ikke det går lenge før Kvalsund har lag i innebandy.

Hvordan kan en skape ytterligere aktivitet?

Ja, det er jo oppgaven, og du ser begrensningene av hva det er av aktiviteter i Kvalsund. Det er ikke stort. Ungdommene henger på kafé. Det er enda noen som henger igjen på den lille kafeen vi har i forbindelse med kiosken. Men det blir mindre og mindre, de trekker opp til hallen mer og mer for å delta i aktivitetene der. Det ligger en stor begrensning på ledersida. Og når det er snakk om sammenslåing, så har jeg hele tida sagt at idretten trenger ikke å bli så mye bedre, men ledere, det er der det er mangler. Se på Neverfjord, de har en to til tre gode, ivrige idrettsledere som er aktive, Kvalsund har også kanskje to til tre. Å få noen til å ta et tak, det er veldig vanskelig. Så Kvalsund idrettslag er i dag lite aktive. De hadde jo før ski og friidrett. Friidretten har jo begynt å gå bakover, det er jo der det er minst aktivitet, det som før var hovedaktiviteten i gymsalen på skolen var jo friidrett. Friidretten var stor på grunn av en ildsjel gjennom mange år, Idar Aase, og spør om han fikk aktivitet i gang. Hvis noen driver på, er voksne, og tar ansvar, så kommer unge automatisk.

Den politiske skeptikeren:

Nå står hallen der. Har du endra syn på den? Og hvordan blir den mottatt av folk i Kvalsund?

Jeg opplever jo at de aller fleste som har vært i hallen og som ser den, syns den er veldig vakker og fin. De som bruker den syns det er veldig greit og jeg syns jo og at det er veldig greit å ha en hall der, men jeg ser fortsatt at det er ikke mange brukere, og selv om mulighetene kanskje ligger der, så er de ikke i bruk og de blir ikke brukt i den grad de burde ha vært brukt og som intensjonen var hos de som ønsket å bygge hallen, for de hadde jo argumenter i lange rekker og baner om hva de skulle bruke hallen til, og det skjer jo ikke.

Hvis den brukes mer, hva må skje da?

Da tror jeg det må flere ildsjeler inn i idretten. Jeg tror at for å få det til så må kommunen satse mer penger der borte og betale folk i første omgang for å få bygd opp noen ting og ikke satse på at foreldrene og innbyggerne sjøl skal ta initiativ til å

bruke hallen. Jeg tror det må være noen som styrer det her, som samordner og organiserer det, og motiverer og engasjerer og alt det her. Det tror jeg må til. Og jeg tror det må være en person som er lønna av kommunen. Idrettslaget er så lite og brukerne er så få at jeg synes det er mye penger å bruke på så få.

Men når en bygde hallen visste en jo at det ikke var stort nok befolkningsgrunnlag til å få en veldig stor utnytting, så det måtte jo være andre drømmer og visjoner. Hva tror du hallen symboliserer, hvorfor ble den egentlig bygd?

Jeg tror det gikk på gammel storhetstid. Jeg tror at de guttene som satt og bestemte det politisk, var sjøl gamle idrettsfolk og dem husket tilbake til Kvalsund sin storhetstid og ønsket å få det bygd opp igjen, det tror jeg. Jeg tror de levde litt på gammel og svunnen tid. For virkelighetens hverdag var slett ikke sånn i dag som den har vært for tyve år siden. Og selv om hallen har kommet opp så blir det fortsatt ikke sånn som det var for tyve år siden. Det kan jo bli det en gang på grunn av at hallen er bygd, men vi må jo uansett ha flere folk hit til bygda og spørsmålet er om vi har råd til det.

Hva vet du om driftserfaringene det første året?

Jeg synes jo personlig at hallen er alt for lite i bruk. Den står jo stort sett tom på dagtid og det er begrensa til bygdas befolkning på kveldtid. Det er ikke noen planer for utstillinger som er fastsatt. Man har sagt at ja, vi kan bruke den til utstillinger av ymse slag, vi kan, vi kan, vi kan, men det er ingen som har ansvar for å sette det i gang og se på mulighetene for å få det til, fastsette dato, og hvilke utstillinger og sånne ting, hvor du får på en måte trekt inn folk utenifra. Jeg vet jo veldig lite om hva en har jobba mot Hammerfest. Der er det jo også idrettslag og foreninger som kanskje kunne ha vært interessert i å leie hallen, og hvor mye er ballen spilt over til dem? Det blir på en måte at alle har ansvar og ingen har ansvar. Og da blir det litt rot i systemet, tror jeg.

Er det noe du ønsker å si om hallen til slutt?

Jeg håper vi får større bruk av den fremover. Det håper jeg, og jeg trur jo også det, men jeg trur det kan ta sin tid. Jeg er redd for at den tida det tar den har vi ikke, i forhold til å tjene penger på det. I hvert fall slik systemet er nu, da må en gjøre noen politiske vedtak som går på å ansette folk for å drive hallen rett og slett. En som er ansatt for å forsøke å tjene penger på hallen, selge reklame og få inn andre aktører som ikke en har tenkt på til nu. Hvis ikke kommer det til å gå en ti til femten år til de barna som nu går på barneidrett er såpass voksne at de sjøl tar over drifta og på en måte er engasjert i det. Det er flott med hall og det er veldig flott med barn og idrett, men det hjelper så uendelig lite hvis det bare er to barn igjen i bygda. Du må ha en viss mengde innbyggere for at hallen skal ha sin verdi. Har du bare ti barn som bruker hallen så mener jeg det er bortkasta. Da blir det et spørsmål om hvor mange barn klarer vi å få til å benytte hallen. Og da må vi inn med nye aktiviteter. Og det har de jo prøvd, med skytterlag og klatring, men en må også tenke hallen mer enn bare idrett.

Idrettslederen fra distriktet:

Hva synes du om Kvalsundhallen?

Kvalsundhallen er fin, den er storslagen, den er alt for dyr og den har kommet alt for sent. I fra idrettens side har den kommet i alle fall 15 år for sent. Idretten i Kvalsund har vært på topp. Folk har kommet i data- og spillalderen og det er veldig få som

gidder å ta på seg joggeskoene og som gidder å dra på trening. Det meste går ut på å sitte hjemme å se på reality-tv og spille spill.

Du har ikke noen tro på at hallen kan snu den trenden?

Jeg tror ikke det, det er for lite folk igjen her, for lite ungdommer. En del bruk blir det nok av hallen, det viser seg jo også, men at du får noe oppsving slik som det var for fem og ti år siden, det tror jeg ikke. Når det gjelder de yngste, de rundt 10 år, så finnes det ikke lenger kultur for å trene, det er kun de borte i Neverfjord som går på trening jamt to til tre til fire ganger i uka og de bruker ikke hallen i hele tatt. I Kvalsund så har vi prøvd å gå på trening og ha fotball-lag her, men det er nesten umulig å få folk til å gå på trening.

Betyr det her at du hadde sett det best om pengene hadde blitt brukt annerledes?

Ja, jeg ville gjerne ha brukt dem litt annerledes, vi kunne ha bygd hallen mye billigere, bygd kunstgressbane først, før du bygger hall, for den har du mye mer bruk for enn den hallen. Fotball-lagene forsvinner jo. Her var det tre fotball-lag og alle er borte omtrent, det er jo bare ruinene igjen.

Nå ble det bygd en flerbrukshall med tregulv, og ikke kunstgress. Hva syns du om det?

Når de først bygde den hallen så syns jeg det er helt greit, for det går fint an å spille fotball der, og du kan bruke den til flere ballidretter enn bare fotball, du kan bruke den til volleyball og håndball. Gulvet er jo laget for slike idretter.

Men du skulle ha ønsket at hallen var blitt bygd for 20 år siden?

Ja, vi skulle ha bygd en hall for 20 år siden, og samla alt der oppe med en hall og en idrettsbane ved siden av hverandre, men nå, slik den er sluppet ned der den ligger, så ødela det både for fotballen og for hallen, egentlig. Vi hadde hatt mulighet både til å fått en hall, og en kunstgressbane ved siden av, hvis den var blitt bygd på rette plassen.

Hvilke drømmer, visjoner, ideer og målsettinger tror du ligger til grunn hos de som kjempet for at for at hallen skulle bli bygd?

I den tida da dette pågikk så hadde vi jo slått sammen fotball-lagene i Kvalsund og Neverfjord, og nå skulle det jo skje det store, veit du. Nå skulle en få Kvalsund opp av hengemyra, for Neverfjord var jo mye bedre, med sitt fotball-lag enn Kvalsund, og ved å slå dem sammen så skulle en få et godt fotball-lag og da var jo drømmen at en skulle få et oppsving. Dette er jo bare en fire år sida. Det var jo mye artig, lokalderbyene hadde kjempeguts når vi hadde lokaloppgjør i Neverfjord eller her på Blodmyra, på Leikvang. Det gikk rimelig hardt for seg, og tøft var det med stort engasjement. På det meste var det 250 tilskuere på disse kampene. Så nå skulle det liksom løftes videre.

En har tydeligvis noen tanker om kulturelle aktiviteter, sosialt treffested, messer, konserter osv, hva tenker du om det?

Det er jo greit, og det gamle miljøbygget dugde jo bra til konserter, det går like mange mennesker inn i det gamle bygget som i det nye. Vi hadde jo dansegalla og det var jo greit. Det var god plass, ja, nesten for god plass til å svinge seg på. Det blir jo litt råflott å ha en slik hall bare for dansegalla. Når det gjelder messer så er det for lite folk her til å ha det.

Når hallen nå en gang har blitt bygd, hva syns du om den som idrettshall og kulturbygg?

Det er jo en alt for fin hall. Vi har ikke fått mye for pengene, men vi har fått mye fint for pengene.

Hvordan vil dere i Neverfjord bruke hallen i tida framover? Og har hallen skapt noen ny glød?

Det vil bli som før. Vi driver mest utendørsidretter, orientering om sommeren og ski om vinteren. Sånn sett har hallen ikke skapt noen ny glød. Det eneste er skytegruppa i idrettslaget som har fått et nytt tilbud inne. Vi prøvde å lage skytebane utendørs, men det var så mye restriksjoner fra nabo, politi så det var vanskelig. I Klubben finnes det en kameratgjeng som trimmer med fotball, og de finner det ikke formålstjenlig å dra inn til Kvalsund (ca. 3 mil), de bruker den lille gymsalen på stedet. De hadde planer om å bruke hallen en gang i uka, men det ble for langt å kjøre. Nå har jeg gått av som idrettsleder, så nå skal jeg ta meg av ungene mine på andre måter. Men det burde vært en aktivitetsleder i hallen, jeg lanserte ideen om en ansatt aktivitør eller idrettsleder i kommunen som kunne ha lagt til rette for forskjellige idrettsaktiviteter og fått opp piffen litt her for det er rimelig dødt. Det var et møte her til å begynne med da hallen kom og en skulle gjøre det store, men det er ingen ildsjeler som vil være med å gjøre den jobben.

Hva sier folk flest om den fine hallen?

Folk var veldig imponert under åpninga. Det er jo jæklig fint inne der, det er så lyst og fint. Hvis en sammenligner med hallen i Hammerfest som er mørkegrønn innvendig og mørke gulv, mens her er det lyst og fint. Du blir jo imponert over kvaliteten på den jobben som er gjort der. Men så er det jo det andre problemet med å få folk til å komme seg opp av godstolen. Å få ræva i gir, å komme seg dit opp og begynne å drive mosjon og være litt sosial.

Oppvekstbyråkraten:

Jeg er mest opptatt av at hallen skal være et pluss for bygdas innbyggere, skape sosialt samhold og liv og røre i bygda. Spesielt viktig er aktiviteter for barn og unge. Når de voksne trener, så kan ungene leke, og "myldre omkring" i deler av hallen som står ledig. Avstanden mellom skole og hall er en utfordring. Den eneste faste brukeren av hallen på dagtid det første semesteret er Kvalsund barnehage. Men hvis skolen (Kvalsund skole) ønsker å bruke hallen på dagtid så skal vi få det til. Av nye idretter kan nevnes spesielt innebandy som en mulighet, og at voksne kvinner vil få tilbud om aerobic. Hallen har fokus både på voksenidrett, ungdomsidrett og barneidrett. Kvalsund idrettslag har slitt med aktiviteten det siste året, men dette har tatt seg opp i forbindelse med hallen.

Pensjonisten:

Nå står hallen her. Hvordan svarer den ferdige hallen til dine forventninger? Hvordan syns du hallen har blitt?

Jeg ble gladelig overasket. Jeg synes det er helt fantastisk hvordan den har blitt. Jeg tror jeg hadde forventa en mer sånn mørk hall. Jeg har jo vært i flere sånne haller. Vi har hatt gjester med oss inn i den nye hallen og de er så imponert. Den er lys. Den er trivelig. Den innbyr til glede. Sånn sett synes jeg den er helt fantastisk.

Dere som pensjonister, hvilke tanker har dere i forhold til det å bruke hallen? Vil dere bruke den selv, vil dere som besteforeldre se på ungene som trene der? Hvordan tenker dere at dere kan bruke den? Dere har jo miljøbygget også, så sånn sett har dere jo bra med møterom.

Hallen er jo mye finere som sal enn miljøbygget. Den er så lys og trivelig. Ellers har jeg ikke vært så mange tanker om hvordan vi kan bruke hallen. Det er jo hvis vi kan få i gang noen trimaktiviteter eller noe sånt. Det har jo vært snakk om å starte seniordansgruppe. Det ville jo vært kjempefint i hallen, siden hallen er så fin. Den er lys, og parketten er jo så lekker. Det ligger jo åpent å kunne bruke den, bare det ikke koster så forferdelig mye. Det er akkurat det der også det går på. Pensjonistforeninga har jo sine møter og seniordans har vi hatt i storsalen. I fjor hadde vi besøk både fra Alta og Hammerfest og det ville jo vært kjempefint å ha slike ting i hallen.

La oss snakke litt om folk flest i Kvalsund. Idrettsaktivitetene er jo en selvfølge i en hall, er det andre ting dere tenker på at hallen kan brukes til?

Det kan jo være aktuelt med messer og slike ting. På dansegallaen i høst kom det folk helt fra Trøndelag. Det var masse campingvogner der, som folk overnatta i, og alle var opptatt av at det var slik en flott hall. Musikkgruppa fra Alta som var her og spilte da hallen ble åpna sa at det var en fantastisk akustikk. Det var den beste hallen de hadde spilt i. Og det ble sagt nå også under dansegallaen. Det her med skytterlaget er en kjempefin ting for der kan alle være med. Det er også et fint rom oppe hvor det måtte kunne være mulig å lage en bowlingbane, for det er noe som både gamle og unge kan delta i. Det gjelder bare å treffe med aktiviteter som kan fenge folk. Det er mulig at vi er litt trege av oss. Det er veldig viktig at det drives aktivitet der og at folk støtter opp og kommer og ser på når ungene driver der, noe som jo gjør at de synes det er artig å holde på.

Jeg var til stede på et arrangement hvor dere hadde kafé.

Ja, det var jo under kulturuka i kommunen. Siden hallen er så mye lysere og finere enn salen på miljøbygget. Det kommer veldig mye av det fine gulvet. Det er et mye styggere gulv på miljøbygget. Kronprinsbesøket for noen dager siden var på miljøbygget og ikke i hallen.

Er dere glade for at hallen er bygd som en flerbrukshall, og ikke som en fotballhall med kunstgressdekke, slik planen var i 1995?

Ja, absolutt. Det tror jeg ikke hadde blitt akseptert. Derfor tror jeg at motstanden mot den hallen var veldig stor. Tenk å bygge den bare for at det skulle sparkes fotball. Nå er det en hall som alle kan bruke.

Hvordan er stemninga rundt hallen i dag? Snakker folk pent eller stygt om den?

Alle som har vært i hallen snakker pent om den og syns at det er en fin hall. Foreløpig tror jeg ikke det er noe skepsis rundt den. Det kommer an på de årene som kommer. Budsjettene vil vise hva det koster det her. Det må ikke skje det at andre ting blir satt til side, for eksempel det her jeg nevnte om demensavdelinga. Hvis den er utsatt fordi en ikke hadde økonomi på grunn av hallen, så er det betenkelig.

7.4 Hallen i et kjønnsperspektiv

Det er mulig å stille mange spørsmål som konkretiserer ulike forhold knyttet til kjønn i forhold til bygging og bruk av en idrettshall. Jeg valgte å la informantene ganske fritt få si det de tenker om hallen i et kjønnsperspektiv både når det gjaldt beslutningsprosesser og bruk.

Den politiske hallforkjemperen:

Da har jeg et spørsmål når det gjelder kjønn i et distriktspolitisk perspektiv:

Når det gjelder hallbruk på landsbasis er det erfaringsmessig flest menn som bruker hallen. Samtidig ligger det jo en utfordring i å gjøre hallen attraktiv også for kvinner. Er dette et perspektiv som dere har drøftet?

Nei, dette har ikke vært spesielt drøftet sånn som jeg kjenner det, men jeg har jo lagt merke til at det er kvinnegrupper innenfor aerobic og den type som er litt mer typiske kvinneaktiviteter. Om det har blitt en økning av disse aktivitetene etter at hallen har blitt bygd er jeg litt usikker på, men det gleder meg jo at hallen brukes til slike aktiviteter.

Den politiske skeptikeren:

Kvalsund er en kommune med et lite kvinneoverskudd. Er Kvalsundhallen et mannsprosjekt, eller er den like mye et kvinneprosjekt?

Jeg tror at når hallen skulle bygges så var det mer et mannsprosjekt enn ett kvinneprosjekt, i planlegginga og bygginga. Men paradokset er jo at det virker som det er flest kvinner og jenter som bruker hallen i dag. Det kan jo blant annet handle om fotballen, som ligger nede, og at jentene har andre idrettsgreiner som er mer egna inne i hallen enn fotball.

Idrettslederen fra distriktet:

Jeg ønsker også å se hallen i et kjønnsperspektiv, og da lurer jeg på om hallen er et mannsprosjekt, eller er det et prosjekt hvor kvinner var like interessert som menn i å få hallen - og vil være like interessert i å bruke den?

Det her er et totalt mannsdominert prosjekt. Jeg vet ikke om det satt damer i byggekomiteen en gang, eller var med da de planla hallen. Dameidrett i Kvalsund har vært veldig dårlig egentlig. Det har vært spede forsøk på å få lagspill på jentesida, men du skal ha rimelig gode ildsjeler for å drive det derre der, og det har det ikke vært i Kvalsund.

Pensjonisten:

Er hallen et mannsprosjekt eller har kvinner også vært opptatt av dette med hall?

Nå har Kvalsund idrettslagene i de siste 10-15, ja, kanskje 20 årene nesten vært styrt av kvinner. Det har vært formenn og kasserere, ja, det har faktisk vært de som har drevet idrettslaget økonomisk i alle år. Så jeg tror at de kvinnene som har vært med i idrettslaget har vært med på å påskynde det her, så der er det ikke noen forskjell. Det har vært dyktige kvinner i idrettslaget.

I noen haller er det jo aktiviteter hvor menn tradisjonelt er i flertall, men tror du at denne hallen, hvor det jo har vært intensjonen å bygge en flerbrukshall, også kan appellere til begge kjønn?

Jeg tror og håper at de kan få i gang aktiviteter som går på begge kjønn. De har jo startet med skytterlag og bygd skytterbane i hallen, og det må jo være spennende

både for jenter og gutter. Innebandy må jo også kunne være for jenter. Jeg tror at bruken av hallen er avhengig at de unge har voksne folk og trenere rundt seg som kan ta seg av det her og gi ungene et tilbud. Nå ligger jo hallen her og da må den jo brukes. Det kan ikke skorte på noe.

7.5 Økonomi

Kommuneøkonomi handler om prioriteringer. Jeg stilte informantene ganske åpne spørsmål om hvordan de så på hallen ut fra et økonomisk synspunkt.

Den politiske hallforkjemperen

Hvordan ser du på hallen ut fra et økonomisk synspunkt?

Det er ikke tvil om at når en investerer 23-24 millioner kroner i en hall så får det økonomiske konsekvenser på en eller annen måte, og i så måte er ikke Kvalsund noe unntak. Vi diskuterte mye selve driftskonseptet, hvordan skal den drives, priser på drift, vil en klare å få til et nullregnskap i forhold til drift, eller vil det bli et underskuddsforetagende? Det var vel stipulert slik, iallfall i en del av prosessen at en skulle kunne komme i et nullregnskap, men jeg tror nok at hallen isolert sett vil bli et underskuddsforetak. Men ser en det i et videre samfunnsperspektiv innenfor kommunens grenser, så tror jeg det vil gi positive tall i regnskapet som i seg selv vil være veldig vanskelig å måle, men jeg innbiller meg og tror det. Vi var enig om at selve investeringskostnadene var ikke noe problem, vi hadde penger på bok i tillegg til låneopptak som ble gjort. Lånegjelda i kommunen har jo steget betraktelig, men ved god økonomistyring som vi stort sett har hatt i Kvalsund så skal vi klare også denne biten av det hele. Det er jo bare noen måneder siden hallen ble åpnet, så en har jo ikke det store tallmaterialet å gå igjennom så det har blir jo også å føle seg litt fram, hva slags nivå skal en legge seg på. Så skal jeg bare si at hvis en bruker hallen en time så betaler en 180 kroner, noe som er veldig lite. Det er overkommelige priser, og barn under 18 år trener gratis. Det viser at det er politisk vilje til å fokusere på gode oppvekstvilkår for barn og unge.

Den politiske idrettslederen:

Hvordan ser du på de framtidige, økonomiske utfordringene i forhold til drift av hallen?

I Kvalsund har vi vært veldig sparsommelige med økonomiske midler. Vi har forsøkt å innskrenke ansettelser. Jeg ser for meg at Kvalsund innen ti år ikke er egen kommune lenger. Og det er på grunn av rammetilskuddene går ned. Men det har Kvalsund kommune tatt høyde for. Det tok vi høyde for allerede ved slutten av 90-årene. Istedenfor å øke budsjettet så måtte vi skjære ned hvert år. Men hvor lenge kan vi gjøre det? Du ser nå at Loppa jo har stor problemer, som ikke har fulgt de signalene som har kommet fra sentralt hold om at mindre kommuner får mindre rammetilskudd. De har bare håpa og trodd at de skulle få mer, og da har de fått problemer. Men i dag så har jo Kvalsund en av de beste likviditetene som er, på grunn av at vi har satt tæring etter næring så har vi mindre ansatte i kommuneadministrasjonen enn vi var for ti år siden.

Dere har jo brukt mye penger på å bygge hall?

Vi hadde jo samlet opp bortimot fem millioner kroner på bok. Så tok vi opp lån og vi får jo tilskudd for hver enkelt del av hallen. For klatreveggen fikk vi jo mer tilskudd enn den kosta. Vi har hatt økonomisk kontroll. Hallen er lagt inn i budsjettene, og vi skar ned på noe annet.

Den politiske skeptikeren:

Hvordan ser du på hallen i et økonomisk perspektiv?

Tippemidlene utgjør en forsvinnende liten del i forhold til hva det koster å bygge og drive en hall. Mindre og mindre statlige overføringer betyr større problemer i forhold til å drifte en kommune. Du er nødt til å ta opp x antall millioner i lån. Nå stod jo Kvalsund kommune sterkt, fordi vi hadde penger på bok, og vi hadde god økonomi, og det var jo den eneste grunnen til at vi klarte å bygge hallen. Hadde vi vært en kommune med dårlig økonomi, og så bygd en hall så hadde vi jo aldri i livet greid det, og da er tusenkronersspørsmålet: Hva sier staten Norge om det å satse på barn og unge og idrett og fysisk fostring? Er det bare et kommunalt ansvar, eller burde det være et større statlig ansvar. Jeg synes det burde være et statlig ansvar som sa at det burde være en eller annen form for idretts hall i alle kommuner, hvor staten står for bygginga og kommunene driver, og det ville en kanskje ha greid. Sånn som det er nå skal en ikke bare drifte den, men en skal også betale på millioner av lån. Og det er det ikke mange småkommuner, og spesielt ikke langs finnmarkskysten som har råd til. Skal det være slik at det skal være forskjell på barn ut fra om du bor i den eller den kommunen? Langs finnmarkskysten er det så harde værforhold at skal du få et aktivt idrettsliv så er det helt avhengig av å kunne drive innendørs. Som politiker har du fått en tillit fra bygdas befolkning og er forpliktet på å fordele pengene jevnest mulig slik at det gagnar flest mulig, og det er hovedgrunnen til at jeg gikk i mot hallen. Jeg kalte det hele en politisk hestehandel, og at det var en del personligheter som ville bygge hallen på gammel storhetstid. Det handler jo også om at du er fire år som politiker, og så kan du være ute, ikke sant? Og da kan det godt hende at de som gikk inn for å bygge hall er ute av politikken ved neste valg. Og da er det de unge som kommer etter som er nødt til å betale for det. Så det handler litt om ansvarlighet. Det hadde vært så uendelig mye lettere å vært politiker hvis staten hadde øremerket midler, og sagt at vi bygger hallen. Dere får så og så mye tippemidler og det som dere ikke får tippemidler betaler staten, så en får en hall i hver kommune.

Idrettslederen fra distriktet:

Er der spesielle ting i kommunen som dere er redd vil bli rammet økonomisk på grunn av hallen?

Det jeg ser som har vært idrettsleder i alle år, er at vi må betale dyrt i Neverfjord for en hall i Kvalsund vi nesten ikke bruker. Det er nedgang i kulturmidler. Neverfjord Idrettslag er lite, men vi trenger 200 000 kroner for året, og vi har tidligere fått en 40-50 tusen fra kommunen, men nå er det nesten ingen ting igjen. Og så må vi betale leie for det vi aldri har betalt før. Så det blir følgene av det her.

Hva tror du om det økonomiske i forhold til drifta av hallen?

Den vil gå med underskudd, garantert. Politikerne har jo vært litt fornuftige og bestemt at barn og unge og barneidretten skal være gratis i hallen, og sånn måtte det jo være ellers ville de aldri ha fått timer der. Men så skal de voksne betale som er der, og dekker på ingen måte utgiftene ved å drive hallen, så der kommer pengene til å gå.

Pensjonisten:

Når hallen ble bygd, var det mange pensjonister som sa at de var imot hallen? Var de fleste for, eller var de usikre eller likegyldige?

Jeg tror folk flest var litt skeptiske, det var jo mye penger. Nå blei den jo litt billigere enn den først var tenkt, det første prosjektet var vel enda høyere. Vi spurte oss vel alle sammen om hva dette ville gå utover, for noe må det jo gå ut over. Jeg tror ikke

at hallen klarer å betjene seg sjøl. Kommunen må nok inn med midler for å klare å drifte den.

Så når hallen ble diskutert så dreide det seg mye om økonomi?

Det gikk mye på økonomi. Men også det at hvis vi bygger en hall så har vi en hall. Hvis vi blir slått sammen med en annen kommune, med Hammerfest, så vil vi aldri få noe slikt. Det å ha råd til å bygge er ikke det verste, det vanskeligste er å drive, det er jo det som er problematisk. En kunne ha brukt pengene til mange andre ting. Det kan bli slik at fordi vi nå har fått en hall så må vi betale ned på den og dermed skjære ned på andre ting eller sette opp husleie. Nå har de satt opp husleia for å bruke miljøbygget og det gjelder også for hallen. Husleia er faktisk så høy nå at det går ikke an å drive en vanlig forening. Pensjonistforeninga har betalt 200 kroner for den lille møtesalen på miljøbygget, og da var det med vasking og alt. Nå må vi betale 375 kroner, og hvis vi ikke vasker sjøl, så må vi betale 500 kroner. Og da spør vi jo oss om det er på grunn av hallen. Alt det som skjer får spørsmål om det er på grunn av hallen. Kvalsund hadde jo egentlig ikke råd til å bygge hallen, men på den andre sida så er jo tross alt Kvalsund kommune godt stilt. Vi er jo nesten den eneste kommunen som har penger på bok, så sånn er vi jo like godt stilt som andre kommuner som har gjort dette her. Men det er jo det om det er behov? Når vi nå har bygd hallen så må den brukes. Vi kan ikke sette opp husleie slik at vi ikke kan bruke den. Det er jo idrettslagene som skal bruke den. Nå er det jo et kommunestyrevedtak som sier at barn og unge ikke skal betale husleie, og det er jo greit. At de tar husleie for dansegalla og sånn der er også greit, men idrettslagene må kunne bruke hallen uten at de går bankerott. Jeg har ingen illusjon om at hallen vil gå i balanse. Hallen må inn på driftsbudsjettet til kommunen. Hallen vil ikke gå i balanse. Det vil være helt urealistisk. Det ser en jo på alle andre haller som bygges. Så det må vi bare innse med en gang at det går ikke. Så da kommer det på driftsbudsjettet og da handler det om prioriteringer. Det har vært antyda at det i alle fall vil koste en million i året å drive hallen, men jeg vet jo ikke noe mer om det, men det vil vi jo se i budsjettet etter at hallen har vært i drift ett år. Jeg tror ikke hallen har vært utleid så mye heller det første halvåret.

7.6 Samlokalisering hall - skole

I feltarbeidet kom det tidlig opp at det hadde vært debatt blant de som ønsket hall om hvor den burde plasseres og hva slags hall som burde bygges. Det var særlig engasjement rundt spørsmålet om lokalisering ved siden av rådhuset, om det var mulig å bygge hall nærmere Kvalsund skole, eller om en skulle bygge både ny skole og hall ved rådhuset. Flere informanter kom inn på dette temaet.

Den politiske hallforkjemperen:

Du nevnte at det var en drøfting om å flytte skolen en gang i tida?:

Det var det, og jeg tror det var i 2001 i kommunestyret at en drøftet om en skulle samlokalisere skole og idrettshall. Og det var jo også satt ned en gruppe som så på dette. Dette kom da som en sak til kommunestyret hvor en skulle si ja eller nei til om en skulle gå videre med ideen og det ble også lagt fram en skisse på skolen hvor blant annet eksisterende miljøbygg skulle være en liten del av dette her. Men flertallet i

kommunestyret mente at det ville være galskap i anførselstegn å såpass mye penger på en skole, for det var vel snakk om mellom 30 og 40 millioner kroner totalt, pluss en 20-25 millioner på idrettshall, så en skrinla denne tanken og den har siden ikke vært diskutert, i alle fall ikke i de politiske miljø, man mente at en hadde en skole som om den ikke var moderne så var den godt vedlikeholdt og fullt ut brukbar.

Jeg har lyst til å problematisere en ting, det er avstanden mellom skolen og hallen. En avstand på to-tre kilometer mellom skole og hall kan jo sees på både som et problem eller en utfordring. Hva tenker du om det?

Det er kanskje begge deler, det er alt etter som en ser det, men jeg tror jo at hvis en er smidig både fra skolen og fra kommunen for øvrig, så vil en kunne løse den floken på en grei måte med bil og med buss og at en kan bruke hallen mest mulig i undervisningsøyemed for elevene på skolen. Det er jo rett nok både gymsal og svømmebasseng ved skolen i Kvalsund som har vært der siden skolen ble bygd i 1964, men hallen gir jo økte muligheter innen undervisning og i kroppsøvfaget spesielt.

Den politiske idrettslederen:

Var det ikke mulig å få både i pose og sekk, både hall og ny skole?

Nei, det var ikke det. Det ville blitt for dyrt. Men det var noen som ville ha en enklere og mye rimeligere hall for å ha råd til å flytte skole også. De så for seg et anlegg med skole, rådhus, og hall i ett.

Den politiske skeptikeren:

Kan du si litt om diskusjonen rundt hall-lokalisering. Var det flere alternativer?

Det var ikke så mye debatt rundt det i det hele tatt. Jeg hadde inntrykk av at det var avgjort på forhånd. Det var bestemt for veldig lenge siden at skulle den her hallen bygges, så skulle den bygges der den ble bygd. Så handla det vel også om at de alternativene som var, var ikke ordentlig utreda eller at de var privat. Og at det ville ta lengre tid da, og når de først bestemte seg for å bygge hall, så skulle den helst vært bygd i går. Og da hadde de ikke tid til, slik jeg føler det, å på en måte utrede alternative plasseringer. Det er ikke tvil om at hvis hallen hadde blitt bygd ved siden av skolen, eller i umiddelbar nærhet av skolen, så ville den kunne vært brukt i større grad på dagtid. Nå blir det for dyrt å frakte ungene fra skolen og inn til hallen med buss eller bil.

Idrettslederen fra distriktet:

Har du noen kommentarer til lokaliseringsdebatten?

Det dukka jo opp et forslag like før det ble vedtatt at hallen skulle bygges. Skolen skal jo restaureres, og da kom det et forslag, som hvis de hadde venta med avgjørelsen om å bygge hallen et halvt år så kunne de ha gjort et scoop. Da kunne de ha bygd ny hall og ny skole her oppe i et felles område og fått en mye større bruk hvis de hadde lagt ned skolen som nå er nedkjørt. Men da hadde vi plutselig ikke tid å vente lenger. Nå hadde vi venta på hallen i 25 år, men nå kunne de ikke vente mens planene om forholdet mellom ny skole og hall ble utreda. Nå bruker skolen hallen litt, men det er ikke mye for den ligger for langt unna. Og selv om kommunen ikke har dårlig råd, så har den egentlig litt for lite penger til å drive transport.

Mener du at det kunne vært økonomisk like interessant?

Ja, skolen hadde blitt billigere og en annen halltype hadde blitt billigere og mye mer brukt. Hele bygget kunne vært lagd på en ny måte, men da hadde vi plutselig ikke tid, for nå skulle det trumfes igjennom i siste øyeblikk. Spesielt de yngre, de som har barn

på skolen, var jo spesielt interessert i det her. Ideen om at skole og hall skulle være på samme sted ble lansert av noen unge foreldre som har drevet idrett selv, men som så galskapen i det her.

Skolebyråkraten:

Hvilke tanker har du om lokaliseringsdebatten?

Hallen ble planlagt over lang tid. Det hele ble lagt på is for så å komme opp igjen. Så langt jeg vet ble ikke skolen involvert eller tatt med på råd. Politiske aktører og idrettslaget var de mest sentrale. Det var en debatt om å flytte skolen. Tegninger for ny skole var klare, med mindre hall, ny svømmehall og samlokalisering av skole- og folkebibliotek. Et samlingspunkt som skole og kultursenter. De to sakene vedrørende henholdsvis bygging av hall og flytting av skole var oppe samtidig i kommunestyret i 2002. Hallbygging fikk flertall, mens flytting av skolen ble nedstemt. Det ble inngått et kompromiss, ved at en valgte en hall-løsning som muliggjør senere utbygging. Slik jeg ser det er det veldig kjekt å ha fått hallen, men fra skolesynspunkt savnes samlokalisering av skole, hall, bibliotek, svømmehall etc. Kvalsund skole er en gammel bygning med veldig mange kvadratmeter som må pusses opp. Skolen ble bygd på 60-tallet, og da var elevtallet større. I dag er det mellom 80 og 90 elever. Fra skolens side var det et entydig ønske om å flytte skolen. Det avgjørende argumentet mot dette var nok økonomi. De som ønsket en stor hall firte ikke en tomme. Skolen ønsket et nærmiljøsentrum med en mindre hall velegnet til skolebruk. Dette var også synspunktet til oppvekstetaten i kommunen. Dette førte imidlertid ikke til noen splid i bygda. Åpningsfesten var en flott samling. Det ble ikke satt av penger til å jobbe videre med flytteplanene for skolen ut fra en økonomisk vurdering. De som var imot flytting mente at skolen var bra. Ut fra mitt synspunkt er skolen som den er nå, upraktisk og dårlig tilrettelagt for dagens undervisningsformer. Det er veldig mye korridorer som ikke kan brukes. En har startet en opprustning av svømmebassenget som er på 12x7.5 meter. Vi har også en gymsal på 40x20 meter. Dagens forskrifter, EU-standard og læreplaner er ikke tilpasset vår skole som er bygget for tradisjonell klasseromsundervisning. Ved en ny skole kunne vi tenkt helt annerledes. Framover vil skolen selvfølgelig bruke hallen til kroppsøving og til andre arrangement. Hvor mye vil avhenge av skyssutgiftene. Hvis vi skal leie buss vil det koste ca. 2 000 kroner per gang. Det går en rutebuss vi kan bruke klokka 12.30, men da må vi legge kroppsøvinga til dette tidspunktet

Pensjonisten:

Er det et problem at hallen og skolen ikke ligger samla?

Hvis det skal brukes i undervisninga så må det jo kjøres. Men en kan ikke få både i pose og sekk. Vi var veldig i mot at skolen skulle flyttes. Det går ikke an å forlate et bygg der som er så godt vedlikeholdt som skolen er. Hvis skolen hadde ligget på en annen plass, slik det var snakk om like etter krigen, da hadde det vært utvidelsesmuligheter for en hall, men ikke slik den ligger nu. Men en kan ikke få både i pose og sekk, en må prioritere.

KAPITTEL 8

DISKURSANALYSE

I dette kapitlet ønsker jeg å se nærmere på de ulike synspunkter på Kvalsundhallen som jeg har møtt i mitt feltarbeid. Samtalene med nøkkelinformantene står selvfølgelig sentralt i denne sammenheng, men også skriftlige kilder jeg har brukt i oppgaven, brukes i analysen. Målet med en diskursanalyse er ikke så mye å ta stilling til synspunktene som blir forfektet, som å få økt innsikt i og forståelse for de argumentene som ble brukt innenfor feltet. Analysen gir innblikk i prosessen som førte til hallrealisering. Noen av synspunktene omhandler også hallen etter at den er tatt i bruk. Forhåpentligvis kan dette danne et bakteppe som kan være av interesse for beslutningstakere i andre kommuner som er i starten av en lignende prosess.

For å systematisere analysen har jeg delt den inn i tre hoveddiskurser som har utkrystallisert seg gjennom arbeidet med oppgaven. Jeg har gitt diskursene følgende navn:

- Den kommunale beslutningsdiskursen
- Den distriktspolitiske diskursen
- Den idrettslige diskursen

Det er ikke vanntette skott mellom disse diskursene. Snarere tvert om, ofte overlapper de hverandre. Jeg kan vise dette med to eksempler: Den økonomiske situasjonen for hallen kunne vært plassert under alle de tre diskursene, eller eventuelt vært en egen diskurs. Jeg har valgt å legge den inn i den idrettslige diskursen. Kjønnsperspektivet vil leseren møte i alle de tre diskursene.

8.1 Den kommunale beslutningsdiskursen

8.1.1 Ulike syn

Feltarbeidet har avdekket stor uenighet i bygda når det gjaldt bygging av hall. Mange mente at hallen ble for dyr og at driftsutgiftene ville komme til å tære for mye på kommunens økonomi. Spesielt blant den eldre garde var mange engstelige for pengebruken. Pensjonisten blant informantene fryktet at drifta av hallen ville kunne gå ut over andre servicetiltak i kommunen. I ytterdistriktene i kommunen følte mange at de ikke fikk benyttet det nye

tilbudet. Hallen kunne ikke brukes regelmessig på grunn av for stor reiseavstand. Det ser imidlertid ikke ut til at prosessen førte til en opprivende debatt i lokalsamfunnet generelt.

Prosesen som førte fram til hallbygging skjedde i ulike etapper. Dette er helt naturlig. Et hallprosjekt med store byggekostnader og høye driftsutgifter kan bare realiseres hvis det har støtte av et politisk flertall. I Kvalsund var det ikke bare et politisk flertall for hallbygging, men de fremste drivkreftene for halletablering var sentrale politikere. Det var på den politiske arena det ble en lang og hard prosess for å bygge allianser og befeste posisjoner i forhold til om en skulle bygge hall eller ikke, og for å avgjøre hva slags hall en i så fall skulle bygge. Dette henger sammen med det generelle politiske klima i Kvalsund. Politiske motsetninger, spesielt mellom Arbeiderpartiet og Kvalsund sosialdemokratiske liste (som brøt ut av Arbeiderpartiet før kommunevalget i 1999 på grunn av motsetninger i den politiske ledelsen), preget det politiske klima i kommunen. Dette preget også debatten om bygging av idrettshall. Begge parter ønsket hall, men de ønsket forskjellige løsninger. Arbeiderpartiet vant fram med sitt ønske om flerbrukshall, mens sosialdemokratene led nederlag med sitt ønske om en mindre hall, gjerne samlokalisert med ny barneskole i Kvalsund. Beslutningsprosessen som førte fram til hallrealisering var den direkte foranledningen til partisplittelse og partidannelse. Senterpartiet ble splittet ved at en av de mest sentrale politikerne i Kvalsund meldte seg ut da partiet ikke lenger ville støtte bygging av en stor idrettshall. Den utmeldte var med på å starte Kvalsund og omegn bygdaliste. Denne lista hadde i kommunestyreperioden 1999 til 2003 to av nitten representanter i kommunestyret. Selv med bare to kommunestyrerepresentanter fikk bygdalista reell innflytelse som nødvendig samarbeidspartner for Arbeiderpartiet i kampen for å få bygget en flerbrukshall. På folkemunne gikk samarbeidspartiene under navnet ”hallkameratene”. I den endelige voteringa i kommunestyret var det bare Senterpartiet med sine to representanter som stemte mot hall. Den politiske beslutningsprosessen skapte også konflikter i forhold til kommuneadministrasjonen og den politiske ledelsen. Rådmannen sa opp sin stilling på grunn av uenighet om innhenting av anbud. Han fikk en økonomisk kompensasjon på en million kroner for å slutte i sin stilling.⁴⁷

Pengene Kvalsund kommune hadde på bok kunne også vært brukt til andre tiltak enn idrettshall. Hallskeptikeren blant informantene nevner ny skole, økt satsing innenfor helse og eldreomsorg, og boligetablering for ungdom. Sentrale politikere klarte imidlertid gjennom dialog, forhandlinger og overbevisning å få allment gjennomslag for å bygge en hall som et idrettslig kulturprosjekt.

⁴⁷ Finnmark Dagblad tirsdag 6. august 2002:6

Etableringa av Kvalsundhallen er en fortelling om hvordan få personer med visjoner og politisk innflytelse skaffet flertall for vedtak om bygging av et stort kostnadskrevenne idrettsanlegg. Makt og innflytelse er i denne sammenheng ikke noe negativt. Informanter jeg har snakket med i Kvalsund er enige om at en har fått en veldig flott idrettshall, og at anlegget nå må brukes så mye som mulig. Det er fortsatt delte meninger når det gjelder etableringa av hallen. Noen mener at den aldri burde vært bygd, fordi kostnadene ved bygging og drift får konsekvenser for andre sektorer i kommunen. Andre mener at hallen er med på å konsolidere Kvalsund sin stilling som en god og framtidsrettet kommune for innbyggerne.

Mange haller bygges på grunn av stor etterspørsel fra utøvere som ønsker et anlegg for å drive aktivitet i. Slik var det ikke i Kvalsund. Press fra brukergrupper var ikke et tungtveiende argument for å bygge hallen. Informantene er også realistiske når det gjelder forventninger til bruken av hallen. En kan som sagt ikke vedta å fylle en hall med aktivitet, men det er nå opp til kommunens innbyggere å bruke hallen mest mulig. De fleste ønsker seg stor aktivitet, men da hallen sto ferdig forelå det ingen konkrete planer for å få dette til. Det var helt andre årsaker enn et akutt kulturelt eller idrettslig behov for en hall som førte fram til bygging. I Kvalsund var det anlegg nok i forhold til folketallet til å dekke de idrettslige og kulturelle behov. Politikerne som jobbet fram hallprosjektet tenkte mer strategisk i forhold til framtidig distriktpolitikk for Kvalsund. Hallen er ett ledd i kampen for å overleve som distriktskommune. Dette skal vi drøfte videre, men la oss først se på beslutningsprosessen i et kjønnsperspektiv.

8.1.2 Beslutningsprosessen i et kjønnsperspektiv

Samtalene med informantene viste at kjønn og menn og kvinners ulike behov for anlegg ikke var spesielt drøftet i prosessen som førte til hallrealisering. Jeg spurte informantene konkret om dette og fikk korte og ofte litt unnvikende svar. Selv om det står i hovedmålsettingen for Kvalsund kommune at "kommunal planlegging skal skje i et ungdoms- og kvinneperspektiv", var ikke kjønn et sentralt tema i debatten. En prosess som fører fram til realisering av et prosjekt skjer som regel på flere plan. Når det gjelder Kvalsundhallen involverte prosjektet deler av lokalbefolkningen generelt og idrettsmiljøene spesielt gjennom idrettslagene og idrettsrådet. Prosjektet ble drevet igjennom av noen få, sentrale lokalpolitikere som hadde det til felles at de hadde et stort idrettsengasjement. Ingen av informantene nevnte kvinner som sentrale pådrivere i beslutnings- og byggeprosessen. Den harde kjerne av pådrivere var godt voksne menn, på folkemunne altså kalt hallkameratene. En av de to representantene som engasjerte seg i kommunestyredebatten mot hall, var kvinne. Hun var fast medlem i formannskapet i denne perioden. Hun har i media også i ettertid argumentert i tråd med sitt partis motstand mot hallbygging. *"Senterpartiet har hele tiden vært i mot bygging av*

flerbrukshallen på det nåværende tidspunkt. Det er andre ting kommunen heller bør bruke penger på."⁴⁸ Prestisjefylte idrettskontekster kjennetegnes ofte ved at det er en gruppe menn som har posisjonsmakt og fremstår som hegemoniske (Hovden 2000). At beskrivelsen av beslutningsprosessen knyttet til Kvalsundhallen stemmer overens med dette, er ikke overraskende. Kommunestyrene, ikke minst i distriktsnorge, har til tross for likestillingslover og kjønnskvolteringer ofte en overrepresentasjon av menn. Dette fenomenet forsterkes ytterligere hvis en analyserer hvem som bruker sin innflytelse. I perioden 1999 til 2003 satt det i Kvalsund kommunestyre 19 representanter, 12 menn og 7 kvinner. Formannskapet bestod av 5 representanter, 3 menn og 2 kvinner. Byggekomiteen for flerbrukshallen bestod av ordfører, varaordfører, oppvekst- og kultursjef, teknisk sjef og representant for idrettsrådet. Alle disse var menn. Arbeidsgruppa som i 1996/97 utredet mulighetene for en flerbrukshall i kommunen, bestod av 3 menn. Tallene viser en klar overvekt av menn i kommunale organ som var viktige i hallprosessen. Likevel kan en ikke si at kvinnene var fraværende i disse organene. Kvinneandelen er på linje med andre distriktskommuner, men det interessante er at det var menn som både formelt og uformelt ledet beslutnings- og byggeprosessen. Fraværet av kvinner i arbeidsgruppe og byggekomité er bemerkelsesverdig i et likestillingsperspektiv. Etableringa av Kvalsundhallen var et prosjekt hvor det var godt voksne menn som var aktive både i den politiske beslutningsprosessen og i byggeprosessen. Flere av informantene kaller da også prosjektet for et mannsdominert prosjekt. Om hallen hadde blitt bygd dersom det hadde vært flere kvinner i prosessen rundt hallrealisering, vet vi ikke. Det vi vet, er at prosessen førte fram til et anlegg som en ut fra tilgjengelig kunnskap om idrettsanlegg kunne forutse ville bli brukt av få voksne kvinner. Slik har det også blitt. Vi vet heller ikke om hallen hadde blitt annerledes om kvinner hadde sittet i byggekomiteen. Det vi kan si er at hallen har et dekke som prioriterer allsidig bruk, og at hallen roses av alle fordi den er lys og innbydende.

Kvinnens deltagelse i beslutningsprosessen rundt Kvalsundhallen står i sterk kontrast til kvinnens stilling i idrettslaget. Kvinnene har over lengre tid vært sterkt representert i styret i Kvalsund IL. Idrettslaget hadde i 2004 kvinnelig leder og 4 av 7 styrerepresentanter var kvinner. I årsmøtet for 2005 ble det igjen valgt kvinnelig leder, kvinnene er i flertall i styret, og de sportslige lederne innen gruppene barneidrett, ski og ridning (ny gruppe) er kvinner. En må kunne trekke den konklusjonen at kvinner i stor grad styrer aktiviteten i Kvalsund IL og at det er et stort fokus på barneidrett.

⁴⁸ Finnmark Dagblad. mandag 5. august 2002:5

8.2 Den distriktpolitiske diskursen

8.2.1 Distriktpolitiske argumenter for og mot hall

Intervjuer og feltarbeid stadfester at halletableringen bygger på distriktpolitiske argumenter og forventninger. De store forventningene til hallens betydning for lokalsamfunnet kommer særlig til uttrykk i kommunens plandokumenter fra 1996/1997 og 2001. Arbeidsgruppa fra 1996/97 oppsummerer slik:

En hallutbygging vil være et lokalt og regionalt samfunnsøkonomisk viktig tiltak og stimuli, bl.a. i forhold til næringsutvikling, kulturlivet, idretten og generell velferdsutvikling. Driften av hallen som sådan vil ikke gå på bekostning av andre kommunale driftsbudsjett eller tjenestetilbud. Flerbrukshallen vil tvert i mot bidra til å øke velferdstilbudet og sikre bedre livskvalitet som kommer alle kommunens innbyggere til gode, bl.a. i forhold til forebyggende tiltak i barne- og ungdomsarbeidet, aktivitets- og sosialtilbud for voksne og eldre. Tiltaket kan i tillegg fungere som viktig stimuli for utvikling av eksisterende næringsliv og nyetableringer (Kvalsund kommune 1997:16-17).

Påstanden om at driften av hallen ikke vil gå på bekostning av andre tjenestetilbud, er understreket i dokumentet. Troen på at en hall kan ha utallige positive ringvirkninger for Kvalsundsamfunnet forsterkes av hallkomiteen i 2001 som sier:

Samtidig som flerbrukshallen dekker mange idrettsaktiviteter, så vil bygget dekke behovet for en kulturell storstue i Kvalsund. Dette kan være konserter, teater utstillinger, messer, møter og andre kulturarrangementer. Erfaringer fra andre flerbrukshaller viser at innen relativt kort tid er anlegget fylt opp av aktiviteter. Problemet eller utfordringene er å kunne gi plass til alle aktører. Det har i mange år vært ønske om en flerbrukshall i kommunen fra skolen, idretten og i det politiske miljø. Arbeidet med realisering av hallen har pågått i mange år. Hallen skal gi idretten, skolen, organisasjoner og næringslivet i kommunen og distriktet for øvrig helt nye muligheter. En framtidig flerbrukshall for Kvalsund skal være med å gi et godt og trygt oppvekst- og bomiljø for unge og gamle i kommunen. (Kvalsund kommune 2001:2)

Forventningene til Kvalsundhallens distriktpolitiske betydning er også et av hovedpunktene i ordførerens åpningstale. Selv om dette er en festtale, inneholder den sterke målsettinger om at Kvalsundhallen skal bidra til økning av folketallet og utvikling av næringsliv i kommunen:

Og nå står vi her i den fantastisk vakre "blomsten" Kvalsundhallen – utviklingsprosjektet i Kvalsund kommune – som endelig er ferdig. Fra kommunestyrets side har det hele tiden vært fokusert på prosjektet som et kommunalt utviklingsprosjekt, ikke et rent idrettsprosjekt, selv om det nok vil være mest idrettslige aktiviteter som vil foregå i hallen. Vi har tru på at hallen vil være et positivt bidrag til både folketallsutvikling og næringsutvikling.⁴⁹

⁴⁹ Fra ordførerens åpningstale. [Http://www.kvalsund.kommune.no/nyheter/aapning_kvalsundhallen](http://www.kvalsund.kommune.no/nyheter/aapning_kvalsundhallen).

Avstanden mellom forventningene som kom til uttrykk i den offentlige planlegging og erfaringene fra driftsåret 2004/2005 er store. I denne perioden ble det av større arrangement bare arrangert dansegalla. Dette viser at det ikke er lett å fylle et anlegg i distriktet med konserter, utstillinger, messer, etc. Påstanden om at erfaringene fra andre flerbrukshaller er at de er overfylte, gjelder de hallene som er plassert på tett befolkede steder. Det viser seg at haller i distriktene i liten grad trekker til seg regional aktivitet (Rafoss 2005:3). En av informantene løfter fram muligheten for at Alta IF kunne spille en oppvisningskamp i håndball i Kvalsundhallen, for å stimulere til håndballaktivitet. Dette er en god idé, men slike tiltak viser seg ofte krevende å få til. Igjen kan en minne om utsagnet fra en av informantene om at en ikke kan vedta å fylle en hall med aktivitet. Til nå er det etablert et arrangement med regional interesse. Kvalsund båtforening arrangerte dansegalla både høsten 2004 og høsten 2005. Dette tiltaket trekker til seg danseentusiaster fra hele Finnmark.⁵⁰

Flere av informantene trekker fram faren for kommunesammenslåing med Hammerfest som en viktig forklaring for halletablering. En sammenslåing vil resultere i at det vil være utenkelig å få realisert tilsvarende anlegg i Kvalsund, som blir et lite ytterdistrikt i en ny storkommune. Mange frykter en slik utvikling til tross for at hovedmålsettingen for kommunen slår fast at Kvalsund fortsatt skal være egen kommune i 2014. Etter en eventuell kommunesammenslåing ser en faren for at steder som kan oppleves som utkant i en ny kommunestruktur ikke vil bli tilgodesett med store, kostnadskrevede anlegg. En hall som allerede er bygd vil imidlertid sikre stedet gode forhold for idrett og kultur. Hallen vil være et virkemiddel i målsettingen om å stabilisere, og helst øke, folketallet. Kommunen hadde fem millioner kroner i startkapital som gjorde det økonomisk mulig å finansiere bygginga.

I kommunen lever håpet om at hallen kan bidra positivt til å stabilisere og helst øke folketallet. Innbyggertallet i Kvalsund kommune har vært synkende siden slutten av 70-tallet. I 1991 var folketallet i overkant av 1350 mennesker. Dette sank til 1097 i 2002. Befolkningsframskrivingen fra Statistisk Sentralbyrå for perioden 2002 til 2020 viser et forventet folketall på under 900 i slutten av perioden. I kommuneplanen derimot har Kvalsund kommune som målsetting at det skal bo 1200 innbyggere i kommunen i år 2014. Et grunnleggende spørsmål for kommunens ledelse blir selvfølgelig hvordan en kan snu en negativ befolkningsutvikling. Kvalsundhallen er i så måte et av grepene. Flere informanter påpeker at kommunen i større grad burde stimulere til at unge familier etablerer seg i

⁵⁰ I en helsides reportasje på s. 13 i Finnmark Dagblad 5. september 2005, meldes det om stor stemning og 600 dansegilde deltagere fra hele Finnmark

kommunen. Av et førstesideoppslag i lokalavisa høsten 2005 går det fram at kommunen også satser i denne retning:

*Ordfører Ragnar Olsen åpner pengekofferten og låner rente- og avdragsfritt 100.000 kroner til de som bygger hus i Kvalsund. Blir du boende i fem år, kan du levere kofferten tilbake og beholde pengene selv.
(Finnmark Dagblad, fredag 28. oktober 2005)*

Det er to spørsmål det er naturlig å stille i forbindelse med Kvalsundhallen som distriktpolitisk virkemiddel. For det første: Vil Kvalsundhallen bidra til målsettingen om å stoppe en ytterligere statistisk forventet fraflytting og å øke folketallet fra ca. 1100 i dag til ca 1200 innbyggere i 2014? For det andre: Vil Kvalsundhallen bidra til en ytterligere sentralisering i Kvalsund, slik at det blir færre som bor i ytterdistriktene, og flere i kommunesentret?

Ad spørsmål 1 vedrørende stabilisering/økning av folketallet:

Ulike syn på hallrealisering i Kvalsund kan deles i to grupper

- Det er galt å bruke så mye penger på en stor hall i en så liten kommune. Dette er sløsing med midler som burde vært brukt annerledes, til bygdas og innbyggernes beste.
- Kvalsundhallen viser en kommune som satser på sine innbyggere, har tro på framtida og en ledelse som får ting til. Det gir klare signal om at Kvalsund er et offensivt sted som har livets rett.

Kystundersøkelsen i Finnmark har med bakgrunn i en rundspørring sett på årsaker til fraflytting, tilflytting og på forhold som gjør at folk blir boende et sted.⁵¹ Tilgang på arbeid er den klart viktigste grunnen, både til at noen flytter fra et sted til et annet, og for at andre velger å bli boende der de bor. Samtidig oppgir hver fjerde spurte at fritid og fritidstilbud er avgjørende for om en flytter eller blir boende. Enkelt sagt, arbeid er viktigst, men gode fritidstilbud er også av betydning. I denne vurderinga skiller mine informanter lag. Det er ingen uenighet om at arbeid er viktigst, og at gode fritidstilbud også er viktig. Uenigheten går på om det var rett å bruke penger på en flerbrukshall, eller om en burde ha satset tilgjengelige økonomiske ressurser på arbeidsplasser, boliger og helsesektor, siden Kvalsund allerede hadde en brukbar anleggsdekning før hallbygginga. Et av argumentene for hall var ønsket om å trekke til seg regional virksomhet. Dette argumentet var særlig sterkt fremme hos arbeidsgruppa av 1996/97 (Kvalsund kommune 1997). Den første driftsperioden viser at det blir svært vanskelig å innfri disse forventningene. God anleggsdekning i nærliggende

⁵¹ Gjengitt i Kommuneplan for Kvalsund kommune 2003-2014:8-9.

regioner og manglende kapasitet som arrangør, er for tida en begrensende faktor for større idrettsarrangement, messer, utstillinger, konserter etc. i Kvalsund.

Det var stor uenighet om hva slags type anlegg Kvalsund hadde behov for. De som ønsket en storhall/flerbrukshall, vant fram. De som ønsket en mindre hall, gjerne knyttet til skoleanlegg ved siden av rådhuset, eller de som ønsket andre anlegg som for eksempel kunstgressbane, kom i mindretall. Det eneste en med forholdsvis stor grad av sikkerhet kan si, er at anlegg som gir muligheter til meningsfull bruk av fritid har betydning for stabilisering og økning av folketallet, så fremt det samtidig eksisterer et tilfredsstillende jobbmarked. Tilgjengelige boliger og tomter er også viktig. Kvalsund har det siste, mens arbeidsmarkedet er begrensa til tross for den sterke veksten i antall arbeidsplasser i Hammerfest.

Mange distriktskommuner sliter med en synkende kvinneandel i befolkningen, fordi jenter i større grad flytter fra bygda enn menn. Også i Kvalsund kommune er det et kvinneunderskudd i befolkningen. En kan tenke seg at en hallrealisering kunne hatt et kvinneperspektiv. Hvis hensikten var å utvikle et sterkt håndballmiljø, vet vi at håndball er en idrett som drives av mange jenter. I Kvalsund er det imidlertid liten tradisjon for håndball. Undersøkelsen "Haller i Nord" viser at haller som i stor grad brukes til fotball har et stort flertall av mannlige brukere.⁵² Ingen av informantene hevder at kvinneperspektivet ble vektlagt i beslutningsprosessen for hallrealisering.

Ad spørsmål 2 vedrørende ytterdistriktene:

Alle informantene ble spurt om hallens betydning for ytterdistriktene i kommunen. Flere hevdet at hallen hadde liten eller ingen betydning for livskvaliteten på disse stedene. Selv informanten fra Neverfjord mente at hallen har marginal betydning for dette lokalmiljøet. Reiseavstand og idrettsaktivitetene i lokalmiljøet (ski og orientering, altså ikke hallidretter), gjorde det lite aktuelt å bruke hallen. .

På landsbasis ser vi sentraliseringstendenser også i distriktene. Dette gjelder i stor grad også i Kvalsund kommune. Nedgangen i elevtall har vært mer dramatisk enn folketallsutviklingen generelt. Dette betyr at skolekretsene i distriktene er blitt svært små. I 2002 var det 75 grunnskoleelever i Kvalsund, 25 i Kokelv, 15 i Neverfjord og 2 i Klubben. (som er midlertidig innlemmet i Kvalsund skolekrets). Dette viser at ytterdistriktene er under press. En sentralisering av kulturtilbudene vil trolig forsterke dette ytterligere.

⁵² I følge Rafoss (2004:13) var det i undersøkelsen 75 prosent mannlige og 25 prosent kvinnelige hallbrukere.

8.2.2 Lokaliseringsdebatten

I den avsluttende debatten om hvor hallen skulle lokaliseres, vant ikke synet om samlokalisering med Kvalsund skole fram. Begrunnelsen var at det ikke fantes en tilgjengelig tomt i nærheten av skolen. Forslaget om å flytte Kvalsund skole for å samlokalisere skole, hall og rådhus falt på grunn av økonomi. Dette alternativet ble vurdert for dyrt selv om en hadde valgt en rimeligere hall-løsning.

Å bygge en hall som ikke er samlokalisert med skole er forholdsvis uvanlig i Norge. Kirke- og kulturdepartementets nasjonale spørreundersøkelse høsten 2002 viste at 85 prosent av hallene er lokalisert i umiddelbar nærhet til en barne- eller ungdomsskole. Dette øker selvfølgelig bruken på dagtid både i undervisningssammenheng, i midttimer, fritimer og eventuelt også i friminuttene (Idrett & anlegg 1/03). Også de nye kunstgresshallene fotballhallene bygges i stor grad i tilknytning til skoleanlegg. I undersøkelsen "Haller i Nord" var 9 av 11 haller lokalisert i umiddelbar nærhet til skole (Rafoss 2004).

8.3 Den idrettslige diskursen

8.3.1 Idrettslige forventninger og erfaringer med bruken av hallen

Informantenes meninger om hvorvidt hallen har innfridd de idrettslige forventningene eller ikke kan oppsummeres i to ulike syn:

- Aktiviteten i hallen er for lav i forhold til hallens bygge- og driftskostnader.
- Hallen har gitt grunnlag for en ny idrettslig og kulturell aktivitet i bygda som har gode muligheter for å videreutvikles.

Jo større befolkningstetthet det er i hallens nærmiljø, jo større er mulighetene for at hallen blir mye brukt. Med denne bakgrunn er det ikke overraskende at Kvalsundhallen ofte står ledig. Hvis vi sammenligner med dekningsgraden på kveldstid fra mandag til fredag i 2002 for hallene i "Hall i nord" – prosjektet,⁵³ så har alle hallene, med unntak av en, større dekningsprosent enn Kvalsundhallen. Kvalsundhallen har en dekningsgrad på 25 prosent. Gjennomsnittlig dekning for hallene i "Hall i Nord"-prosjektet var på 42 prosent. I Kvalsund var hallen utleid i 16 prosent av skoletida i 2004/2005. Hvis vi sammenligner med gjennomsnittlig dekningsgraden når det gjelder undervisningstimer i kroppsøving/idrett i de 11 nordnorske innendørshallene i 2002, var denne på 29 prosent. I Kvalsundhallen var det

⁵³ De 11 hallene er Kong Øysteins hall i Vågan kommune, Lofothallen i Vestvågøy kommune, Helgelandshallen i Alstadhaug kommune, Vesterålshallen i Hadsel kommune, Mosjøhallen i Vefsn kommune, Midt-Tromshallen i Lenvik kommune, Hålogalandshallen i Harstad kommune, Lyngenhallen i Lyngen kommune, Posangerhallen i Porsanger kommune, Varangerhallen i Vadsø kommune og Finnmarkshallen i Alta kommune.

minimal bruk i helgene. Helgeaktiviteten i hallene i ”Hall i Nord”-prosjektet var vesentlig høyere. Bruken skyldes hovedsakelig at disse hallene hadde kunstgress og ble brukt som trenings- og kamparena for lokale fotball-lag (Rafoss 2003)

Oversikten over grupper som trente jevnlig i Kvalsundhallen viser at det var mer utleie i startfasen, det vil si i vårhalvåret 2004, enn i høsthalvåret 2004. Hovedgrunnene til dette var at den organiserte klatreaktiviteten forsvant på grunn av mangel på instruktør, og at Neverfjord IL sluttet å bruke hallen fast til sin orienteringsaktivitet.

Jeg har registrert i overkant av 100 brukere som trener jevnlig i hallen i 2004-2005. Dette er et svært lavt tall, men hvis en ser på bruken i forhold til antall innbyggere som naturlig sokner til hallen, så kommer Kvalsundhallen godt ut. Hvis en regner de 735 innbyggere i Kvalsund og Neverfjord som har reiseavstand inntil 15 kilometer som det potensielle markedet av hallbrukere, så er det 14 prosent, eller omtrent hver syvende innbygger, som bruker hallen regelmessig til trening. Det må også tas med i betraktningen at Kvalsund har en befolkning med en relativt stor andel eldre innbyggere. I tillegg kommer skyteaktiviteten som også omfattet 44 utøvere. Denne aktiviteten kunne imidlertid klart seg med en helt annen anleggstype enn en hall.

Flere av informantene trakk fram at idrettsaktiviteten i Kvalsund Idrettslag har ligget på et lavmål de siste årene. I Neverfjord er det først og fremst i orienterings- og skimiljøet at det har vært aktivitet. De kommunale plandokumentene fra 1996/97 og 2001 er lite konkrete i sine forventninger til økt idrettsaktivitet. Hallkomiteen skrev i 2001 at idrettslagene ville være den store brukeren av hallen på kveldstid og hevdet videre at:

Idrettslagene arbeider godt med de yngste partier, rekrutteringen er god. Lagene har relativt god økonomi, stabilt tillitsmannsarbeid og bra med trenere. Med tilgang til nytt anlegg vil det være en utfordring å styrke det økonomiske og administrative apparat rundt laget. Kamper og arrangementer vil for idrettslaget være inntektsgivende aktiviteter (Kvalsund kommune 2001:2)

Det kan se ut som om idrettsaktiviteten i Kvalsund avtok de siste årene før hallen ble bygd. Slik sett er det ingen tvil om at hallen har bidratt til ny giv for Kvalsund Idrettslag. Foreldre har tatt tak i barneidrett. Det er fotballtreninger for barn og voksne, og det er kommet tilbud innenfor ”nye” idretter som innebandy, klatring og miniatyrskyting. Hallen har foreløpig ikke resultert i konkurranseaktivitet. Kvalsund stilte i 2004/2005 uten lag i organisert seriespill. Flere av informantene etterlyser ansatte aktivitetsledere som kan utvikle bruken av anlegget,

både gjennom å skape ny aktivitet og følge opp de som allerede bruker hallen. Mangel på trenere, og det at mye av det frivillige arbeidet faller på noen få foreldre, kan være en begrensning for hallbruken. Dette ble særlig synlig når det gjaldt bruk av klatreveggen. Det har ikke vært organisert aktivitet i denne i 2004-2005 på grunn av mangel på kvalifisert instruktør.

Klatreveggen var populær i starten, men det er mangel på instruktører

Foto: Ivar Sørnes

Når det gjelder ansettelse av trenere og instruktører vil dette alltid være et spørsmål om økonomi. Det har i 2004-2005 vært arrangert lokale innefotballturneringer, men troen på at idrettsarrangement vil kunne bidra til betydelige inntekter for idrettslagene synes å være overdreven. Det var bare et idrettslag som brukte hallen aktivt dette året.

8.3.2 Reiseavstand

At hallen med ca. 600 mennesker i hallens nærmiljø (Kvalsund skolekrets) og rundt 735 mennesker innen en radius av 15 kilometer (Kvalsund og Neverfjord) er i mindre bruk enn tilsvarende anlegg på mer tettbefolkede steder, er helt naturlig. Undersøkelsen "Haller i

Nord” (Rafoss 2004, del 2) viser at på spørsmål om hvor langt det var til hallen fra eget bosted svarte 60 prosent av brukerne over 16 år at de bodde innen 5 kilometer fra hallen. En liten gruppe på 6 prosent svarte at de bodde mer enn 20 kilometer fra hallen. Disse tallene samsvarer med funnene fra Olsen og Giske (1994) ”Idrettshaller i fokus”.

En må anta at for yngre utøvere vil det være enda viktigere å bo nær hallen. I MMIs barne- og ungdomsundersøkelse fra 2000 oppga barn og ungdom følgende når de ble spurt om hvor lang vei de hadde til trening 25-30 prosent hadde 2-3 km til trening

- Rundt 20 prosent hadde inntil 1 km til trening
- 15-16 prosent hadde 4-5 km til trening
- 8-10 prosent hadde 6-9 km til trening
- 12-14 prosent hadde ti km eller mer til trening

(Norges idrettsforbund og Olympiske komite 2002: 34).

En reiseavstand fra bolig til hall på over 5 kilometer ser ut til å redusere bruken av tradisjonelle idrettsanlegg.

8.3.3 Hallen i et kjønnsperspektiv

I kommunens hovedmålsetting heter det at ”Den kommunale planlegging skal skje i et ungdoms- og kvinneperspektiv”. Alders- og kjønnssammensetningen i kommunen viser et kvinneunderskudd i befolkningen totalt sett, og særlig i gruppa voksne kvinner i alderen 20-66 år. I feltarbeidet har jeg ikke kunnet registrere at kjønnsperspektivet var vektlagt ved hallrealisering. Vi vet at det var menn som var beslutningstakere og hallbyggere. Arbeidsgruppa for hall av 1996-1997 besto av tre menn, vedtaket ble gjort av et kommunestyre bestående av et flertall menn, og byggekomiteen bestod bare av menn.

Når vi ser på anlegget som ble bygd, bør en kunne anta at valget av flerbrukshall med parkettgulv medfører at hallen har potensial til større bruk blant kvinner enn hvis en hadde bygd en hall med kunstgressdekke. I Norge er ca. 1 av 4 aktive fotballspillere kvinner. Prosjektet ”Haller i Nord” (Rafoss 2004) viste at i 2002 var det 18 prosent kvinner og 82 prosent menn som brukte de 11 kunstgresshallene på kveldstid. Andelen av voksne kvinner som brukte Kvalsundhallen var imidlertid lavere. I 2004-2005 ble Kvalsundhallen brukt av 36 prosent kvinner og 64 prosent menn. Den høye kvinneprosenten skyldes jenter som deltok i barneidrett.

Hvis en ser på anleggsbruk blant den voksne befolkningen på over 15 år som trener minst en gang i uka, ser en at fotballanlegg i stor grad brukes av menn. Også i flerbrukshaller som den

i Kvalsund er menn i flertall, men i mindre grad enn i fotballanleggene. De anleggene hvor kvinner er i flertall er svømmeanlegg og private helsestudio (Breivik og Rafoss 2004). Ca. en tredjedel av de vel 100 brukerne av Kvalsundhallen er barneidrettsutøvere. Her er det like mange jenter som gutter. Voksne kvinner og jenter mellom 12 og 18 år er de gruppene som bruker hallen minst. At voksne kvinner i liten grad prioriterer fysisk aktivitet i hall, stemmer overens med andre data om anleggsbrukere (Rafoss 2004).

8.3.4 Den økonomiske situasjonen for Kvalsundhallen

Ifølge hallkomiteen (2001) ville flerbrukshallen i tillegg til å dekke idrettslige behov også være en kulturell storstue i Kvalsund. Den gir muligheter for å arrangere konserter, teaterforestillinger, utstillinger, messer, møter og andre kulturarrangementer. Det kan synes som om forventningene til kommersielle arrangement har vært langt høyere enn hva som er realistisk i en liten kommune. Markedet er begrenset og tilgangen på gode lokaliteter i nabokommunene Alta, Hammerfest og Porsanger er gode. Alle disse stedene har egne haller. Utleie til idretten er per dags dato den viktigste inntektskilden, men den begrenses av et lavt antall brukere, samt et idrettspolitisk vedtak om at barn og unge under 18 år skal trene gratis.

En sammenligning med hallene i ”Hall i Nord”-prosjektet viser at Kvalsundhallen var relativt kostbar å bygge, den har lavere driftsinntekter og større underskudd i 2004 enn de andre hallene hadde i 2002, selv om en tar prisstigningen med i betraktningen.⁵⁴

Ad byggekostnader:

Tabell 9: Relativ fordeling av finansieringskilder for utbygging av Kvalsund og gjennomsnittlig fordeling av finansieringskilder for de ti treningshallene i ”Hall i Nord”-prosjektet. Alle tall i hele tusen.

<i>Kommune</i>	<i>Spillemidler</i>	<i>Lån</i>	<i>Dugnad</i>	<i>Kommunal støtte</i>	<i>Fylkeskommunal støtte</i>	<i>NFF</i>	<i>Annet</i>	<i>Sum</i>
<i>Kvalsund</i>	<i>8.400 (utbet. fom. år 2008)</i>	<i>15.000</i>		<i>9.000</i>	<i>1.500</i>			<i>25.500</i>
<i>Gjennomsnitt Hall i Nord</i>	<i>6.271</i>	<i>5.732</i>	<i>129</i>	<i>1.675</i>	<i>1.047</i>	<i>531</i>	<i>1.400</i>	<i>16.785</i>

⁵⁴ Gjennomsnittstallene i tabell 9 og 10 er hentet fra: Rafoss, Kolbjørn (2005). Haller i Nord. En kartlegging og analyse av organisering, drift og utleie av 11 nordnorske innendørshaller Del IV s. 21 og 27 Jeg har tatt Finnmarkshallen i Alta ut av materialet fordi den er så mye større enn de andre hallene.

Kvalsundhallen kostet totalt 25.5 millioner kroner. Kommunen hadde vel 5 millioner i fondsmidler som de brukte til hallrealisering. Fylkeskommunen bidro med 1.5 millioner kroner. Forventede tippemidler, som først utbetales fra og med år 2008, er på vel 8 millioner kroner. Til sammenligning kostet de ti treningshallene i "Hall i Nord"-prosjektet mellom 14 og 21 millioner kroner.

Ad. driftsinntekter, driftskostnader og kapitalkostnader

Tabell 10: Driftsinntekter, driftsutgifter og kapitalkostnader for Kvalsundhallen i 2004 og gjennomsnittlige driftsinntekter, driftsutgifter og kapitalkostnader for treningshallene i "Hall i Nord"-prosjektet i 2002

Hall	Driftsinntekt	Driftskostnader	Driftsresultat	Kapitalkostnader Renter	Kapitalkostnader Avskrivning	Underskudd/ Overskudd
Kvalsund	27.000	536.000	- 509.000	1.050.000	510.000	- 2.069.000
Gjennomsnitt Hall i Nord	589.000	634.000	- 45.000	297.000	420.000	- 762 000

Kvalsundhallen hadde i 2004 totale driftsinntekter på kroner 27 000. I "Hall i Nord" prosjektet lå driftsinntektene i 2002 for den enkelte hall på mellom 204 000 og 1.3 millioner kroner. Kvalsundhallen fikk 18 000 kroner i driftsinntekter fra utleie til idrettslag. Tilsvarende inntektene for hallene i "Hall i Nord"-prosjektet lå på mellom 90 000 og 400 000 kroner (mange har betydelige inntekter fra bedriftsidretten i tillegg). I "Hall i Nord"-prosjektet kom 16 prosent av inntektene fra andre arrangement, 10 prosent fra sponsoravtaler og reklame.

Kvalsundhallen hadde i 2004 driftskostnader på kroner 536 000, et negativt driftsresultat på kroner 509 000, renter på lån på 1 million kroner, avskrivning på en halv million kroner og et samlet underskudd på vel 2 millioner kroner. Driftsresultatene for hallene i "Hall i Nord"-prosjektet varierte fra underskudd på 390 000 til overskuddet 346.000 kroner. Også alle treningshallene gikk i underskudd når en tar med kapitalkostnadene.

Det er to hovedgrunner til at Kvalsundhallen kommer økonomisk dårlig ut i forhold til hallene i "Hall i Nord"-prosjektet. For det første er driftsinntektene mye lavere. For det andre vil Kvalsund slite med å betale renter på lån for å mellomfinansiere utgiftene til bygging i påvente av forventede tippemidler.

Når det gjelder prioriteringer peker noen av informantene på hallens samfunnsmessige betydning. I et samfunnsregnskap er det å gi barn og unge utfordringer og gode oppvekstvilkår en viktig verdi. Andre informanter er opptatt av at et økonomisk driftsunderskudd må gå ut over andre aktiviteter og kommunale tilbud. Det pekes på tilbud til syke og til eldre. Kommunen må i perioden 2005 til 2008 beregne å betale lånerenter på en million kroner årlig i påvente av at spillemidler skal utbetales. Samtidig kan driftsunderskudd og avskrivning komme til å beløpe seg til en halv million kroner hver. Dette er dermed en forståelig bekymring. Både i idrettsmiljøet og blant pensjonistene er en også bekymret for om det vil bli dyrere å leie andre kommunale anlegg som en konsekvens av dårligere kommuneøkonomi på grunn av hallen. Det hersker en viss uro blant folk når det gjelder kommunes framtidige økonomi. Dette har også kommet til uttrykk i media. I en helside med overskriften "Kvalsund i gjeldsmyra", skriver lokalavisa at administrasjonen i kommunen planlegger nedlegging av tilbud som befinner seg utenfor sentrum på grunn av redusert handlefrihet forårsaket av store låneopptak. Avisa siterer rådmannen som skriver i sin innstilling:

Kombinasjonen av meget høye innlån som er gjort de siste årene og endrede rammevilkår, kan fra 2007 føre oss inn i en meget vanskelig økonomisk situasjon. Dette selv om dagens lånegjeld reduseres. Resultatet av dette kan føre til at nivå på dagens tilbud må endres. Vi kan komme i en situasjon hvor kommunen må ta avgjørelser som får betydning for hvor tjenestene skal utføres i kommunen.

(Finnmark Dagblad 29. november 2003:12)

KAPITTEL 9

MAKT, KJØNN OG SYMBOLER

Avslutningsvis vil jeg fokusere på to sentrale funn i studiet:

- Makt og kjønn i beslutningsprosesser

Makt i beslutningsprosesser betyr i vår sammenheng å identifisere de som har makt i lokalsamfunnet, hvilke nettverk som skapes gjennom dialog og forhandlinger, og hvordan og hvorfor idrettsfeltet får så stor betydning. Anlegg skal fylle behov for grupper med ulike aktivitetsprofiler og som har en forskjellig sammensetning når det gjelder kjønn og alder. Derfor er det viktig å ha et kjønnsperspektiv på anleggsutvikling, og at også kvinner er med i beslutningsprosessen som fører til anleggsbygging.

- Å forstå hallen som objekt og symbol i en lokal kontekst

Et idrettsanlegg har betydning i sitt lokalmiljø. Denne betydningen kan gå langt ut over den konkrete aktiviteten som drives der. Det er viktig å forstå hallen både som objekt og som symbol som må tolkes. Å forstå hallen i en lokal kontekst vil si å identifisere og forstå de prosesser som førte fram til realisering av hallen og å tolke dens betydning både som konkret objekt og som symbol i og for lokalsamfunnet.

9.1 Makt og kjønn i beslutningsprosesser

Makt er et av sosiologiens mest sentrale og innholdsrike begreper. Historisk sett har makt vært knyttet til staten og de som styrer samfunnet på vegne av staten. Marxistisk teori ser ofte på makt i forbindelse med samfunnsklasser og klassekamp. Feminismen er opptatt av makt og å avdekke mangel på likestilling og ulike former for mannsdominans. Dette har også røtter tilbake til en marxistisk samfunnsforståelse hvor klassekamp er styrende for samfunnsutviklingen, og hvor målet er å oppheve all form for undertrykking, inkludert kvinneundertrykking. I denne oppgaven har jeg sett på makt i et aktørperspektiv. Makt er noe som finnes overalt i et samfunn hvor mennesker ønsker å få sin vilje igjennom. Weber (1971:53) forstår makt som ”*ett eller flere menneskers sjanse til å sette igjennom sin vilje i det sosiale samkvem, og det selv om andre deltagere i det kollektive liv skulle gjøre motstand*”

I dag snakker en ofte om formell og uformell makt. Politikerne besitter mange formelle maktposisjoner, men ofte er det også andre organisasjoner, felleskap og enkeltpersoner som trekker i så vel synlige som usynlige tråder. Makt i beslutningsprosesser handler også om alder, og ikke minst om kjønn. Fortsatt er det slik at maktposisjoner i det norske samfunn i stor grad bekles av godt voksne menn. Denne ubalansen i kjønnsmakt er ikke alltid synlig.⁵⁵ Flere informanter i oppgaven peker på at kjønnsperspektivet i liten grad ble drøftet i forbindelse med Kvalsundhallen. Dette både i forhold til representasjon i ulike komiteer som forberedte hallrealisering, og i forhold til forventede kjønnsforskjeller når det gjelder bruk av hallen.

Likestilling blir ofte diskutert i idrettssammenheng. I doktoravhandlinga "Makt, motstand og ambivalens. Betydninger av kjønn i idretten", skriver Hovden (2000:88):

Menn i maktposisjoner eller menn med lang "fartstid" i idrettens indre liv, oppfatter oftest dei rådande arenavilkåra som generelle og kjønnsnøytrale, og tar sin kjønnsposisjon og sitt hegemoni for naturlig og gitt. Dei argumenterer for sine posisjoner utfrå kompetanse og erfaring

Makt knyttet til hvem som har hegemoni i et lokalsamfunn er etter min mening en fruktbar innfallsvinkel til å forstå prosessene som førte til realisering av Kvalsundhallen.

La oss først se på hegemonibegrepet i en historisk kontekst. Begrepet knyttes gjerne til den italienske marxisten Antonio Gramsci (1891-1937).⁵⁶ Begrepet "hegemoni" er Gramscis mest kjente bidrag til marxismen (Månson 2000). I motsetning til Marx, som ser historisk utvikling i lys av klassekamp og undertrykkelse, konsentrerer Gramsci seg om kulturell dominans. Der den klassiske marxismen søker å avdekke hvordan den herskende klassen bruker vold og tvang som redskap for herredømme, legger Gramsci isteden vekt på prosesser som fører fram ved hjelp av overtalelse og samtykke. Det handler om å ha innflytelse på hvilke verdier som styrer et samfunn. Kulturell hegemoni får en gjennom dialog, forhandling og overbevisning, ikke ved undertrykkelse eller opprør. Dette betyr ikke at dominans er noe utilsiktet eller tilfeldig. Kulturell dominans må utformes og organiseres for å overleve over tid (Engelstad 2003). Hegemoniet videreføres og reproducerer seg selv hvis ingen stiller

⁵⁵ Se for eksempel Ellingsæter, A.L. og Solheim, J. (2002): Den usynlige hånd. Kjønnsmakt og moderne arbeidsliv. Makt og demokratiutredningen 1998-2003. Gyldendal Norsk Forlag As

⁵⁶ Gramsci er kjent både som italiensk politiker og filosof. Han var en av grunnleggerne av det italienske kommunistpartiet PCI i 1921. I 1924 ble han partiets generalsekretær og grunnla partiavis. Året etter ble han parlamentsmedlem. I denne perioden utvikler Gramsci seg til å bli fascistenes hovedmotstander i Italia. Han ble fengslet i 1926 og dømt til 20 års fengsel. Anklagerne mot ham uttalte at "vi må hindre denne hjerne å virke i 20 år" (Månson 2000) Likevel klarte Gramsci å skrive fengselsdagbøker. Disse ble frigitt etter andre verdenskrig og ble oversatt til engelsk i 1971 under tittelen "Selection from the Prison Notebook".

spørsmål ved etablerte rammer og mønstre. Når ”hegemoniske apparater” som kirke, skole, partier og massemedia formidlet sine kulturelle og ideologiske synspunkter, stilte Gramsci alltid spørsmålet: ”Hvem sine kategorier?”. For Gramsci var kultur alltid forbundet med makt (Kjeldstadli 2002).

I motsetning til klassebegrepets totalitære innhold, er hegemoniet ikke totalt, men noe det hele tiden forhandles om, og som dermed er i konstant endring. Begrepet brukes om prosesser hvor ulike grupper søker dominans over et knippe verdier i et samfunn, gjerne knyttet til religion, politikk eller moral (Lippe 2000).

Sosiologen R.W. Connell (1987) bruker begrepet ”hegemonisk maskulinitet”⁵⁷ for å beskrive eksisterende maktrelasjoner i samfunnet, hvor han ser et mønster av kjønnspraksiser som legitimerer en stadig fortsettende mannlig dominans. Norske idrettsforskere (Hovden 2000, Lippe 2001) gjør seg også nytte av hegemonibegrepet i et kjønnsperspektiv selv om Gramsci selv ikke var opptatt av verken kjønn eller idrett i denne sammenheng. Hovden (2000:90) skriver videre om hegemonisk makt i idretten:

Prestisjefylte idrettskontekster ser ut til å være kjenneteikna ved at ei gruppe menn, som også innehar posisjonsmakt, framtrer som hegemoniske. Det betyr blant anna forsøk på å reprodusere og konsolidere eksisterende maktforhold

Den franske filosofen og sosiologen Pierre Bourdieu har et interessant perspektiv på kjønn og makt. Han bruker begrepet ”doxa” om det som tas for gitt uten motforestillinger. Doxa er sosiale og historiske konstruksjoner som har blitt så selvfølgelige i et samfunn at de ikke blir diskutert. I følge Bourdieu (2000:9) er det paradoksale ved doxa at den med sin ”etablerte orden og med sine dominansrelasjoner kan fremstå som akseptable og til og med naturlige”. Den maskuline dominansen der beslutninger i samfunnslivet tas, er det beste eksemplet på et slikt doxa. Den maskuline dominansen har blitt så selvfølgelig at den ikke oppleves som en dominansrelasjon. Posisjonsmakt er en type makt hvor personer i kraft av sin rolle, posisjon eller stilling har stor innflytelse på sine omgivelser (Kolnes 1994). Posisjonsmakt er en maktform som følger en persons posisjon uansett kjønn. Kvinner kan like godt som menn inneha posisjonsmakt, men til nå har menn oftere inntatt slike posisjoner enn kvinner. Både på ledersida og på utøversida har idrettens utvikling i stor grad blitt dominert av menn. Selv i dagens samfunn preget av idealer om likestilling, er det et stort flertall av menn som styrer så

⁵⁷ R.W. Connell er professor i sosiologi ved universitetet i California og har skrevet flere bøker om kjønn og maskulinitet. Han bruker begrepet ”hegemonisk maskulinitet” ikke bare for å beskrive maktforhold mellom kjønnene, men også for å beskrive underordnede maskuliniteter innenfor samme kjønn (fargede, homofile etc.)

vel norsk som internasjonal idrett. Selv om det på utøversida har vært en revolusjonerende utvikling av kvinnelig idrett, påpeker kjønnsforskere at kvinnene inntar den tradisjonelle idrettsareaen på menns premisser, og de møter ofte motstand i starten.⁵⁸ Innføringa av kvinnefotball på 1970-tallet er et eksempel på dette, jentenes inntog i hoppbakken er det ferskeste.

I følge Engelstad (2005:20) må følgende fire kanaler for påvirkning være til stede i forholdet mellom aktører for at makt kan gi konkrete resultater:

Når aktørene handler, søker de (i) å nå noen mål. De benytter seg av (ii) et sett av kunnskap om og oppfatninger av hvordan verden er. Når de handler, gjør de det ved hjelp av (iii) ressursene de har til disposisjon, og de gjør det innenfor (iv) settet av muligheter som omgivelsene byr på.

Denne maktmodellen gir en god beskrivelse av forutsetninger som var til stede ved realiseringa av Kvalsundhallen. Her var en gruppe politikere med klare mål. De hadde kunnskap og klare oppfatninger om å utvikle et lokalsamfunn i en kommune som hadde økonomisk grunnlag for å realisere målet om en flerbrukshall. Politikerne satt i posisjoner med evne og muligheter til å påvirke sine omgivelser. Idrettspolitikken dreier seg om styring og forvaltning av idrettsfeltet. Dette omfatter samarbeids- og konfliktområder i forbindelse med realisering av ulike interesser og verdier innen idretten, og mellom idretten og andre samfunnsinteresser. I en slik kontekst er det av særlig interesse å kartlegge ulike aktørers rolle i prosessen helt fra ideen om et idrettsanlegg kommer opp, og til anlegget er i drift.⁵⁹

Feltarbeid kombinert med skriftlige kilder gjør det mulig å hevde at realiseringa av Kvalsundhallen skjedde ved et maskulint hegemoni, hvor menn i strategiske posisjoner med betydelig makt, gjennom overtalelse og forhandlinger vant fram med sine ønsker for Kvalsundsamfunnet. Det var også til hjelp at verdier knyttet til ungdom, helse og fysisk aktivitet står sterkt i det norske samfunn. Å fokusere på hegemonibegrepet i denne forbindelse betyr ikke at det å ha et kulturelt hegemoni er noe negativt. I følge Gramsci vil det alltid være noen som har et ideologisk og kulturelt hegemoni. De viktige spørsmålene knytter seg til kampen om hegemoniet og hvordan det manifesterer seg og videreføres (Kjelstadli 2002).

⁵⁸ Hovden 2000, Von der Lippe 2001

⁵⁹ Dette vektlegges spesielt i Norsk Forskningsråd sitt forslag til forskningsprogram for området kultur og samfunn fra 1997

9.2 Hallen som symbol og objekt i en lokal kontekst

Har Kvalsundhallen en symboleffekt som går lang ut over den reelle aktiviteten som forgår i hallen? Med symbol mener jeg i denne sammenheng å forstå hallen som et objekt som kommuniserer en mening i en bestemt kulturell sammenheng. Hallen kan fortolkes som noe mer enn sted hvor det foregår trening og fysisk aktivitet.

På begynnelsen av åttitallet gjorde Andreas Hompland (1982 og 1984) en studie av bygda og fotball-laget Sogndal. Han viser hvordan det er umulig å forstå Sogndal som sted uten å se at sammenhengen mellom fotball, politikk og kultur er så innvevd i hverandre at det blir samme sak. Lokal identitet og tilhørighet blir uttrykt gjennom tegn og symbol.

Tilhørighet er eit sosialt, men også eit symbolsk fenomen. Tilhørighet må stadfestes gjennom fellesopplevingar som held liv i metaforene og fornyer tilhørigheta. Det er dette eg har brukt fotballens plass i Sogndal og den sogndalske retorikken som et døme på. (Hompland, 1984:84)

Det er mye som skiller Sogndal fra Kvalsund, men mye er også likt. Begge er steder som kjemper for sin lokale identitet omgitt av byer og større tettsteder. Da Sogndal trengte ny stadion for å kunne hevde seg i norsk toppfotball var ikke alle enige i denne prioriteringa, men de som ville prioritere annerledes hadde en vanskelig oppgave:

For å argumentere for barnehage og bibliotek og brygge, måtte dei argumentere mot ballen. Dei måtte angripa ballens dominans, men med det også det ballen symboliserer – bygda og bygdas posisjon og sjølbilde. Det var ei fåfengd oppgave. (Hompland 1984:84)

Kvalsund har som Sogndal sin idrettstradisjon, selv om utøverne ikke har vært på samme prestasjonsnivå. Den stadige gjentatte setningen fra informanter i Kvalsund om at hallen kom 20 år for sent, viser en felles lokal forståelse av denne idrettstradisjonen. "For 20 år siden, da var det idrettsliv her, da...", sies det, og så fortsetter samtalen om fotball- og friidrettsmiljøet på 70- og 80-tallet. For noen var denne virkelighetsbeskrivelsen et argument for ikke å bygge hall. "Hva skal vi med en hall i dag når det ikke er aktive idrettsutøvere igjen i bygda?" De som vant fram med sitt ønske om å realisere en storhall tenkte annerledes. De så på mulighetene for å fornye folks tilhørighet til bygda. Tilhørighet er, slik Hompland skriver, både et sosialt og symbolsk fenomen. Kvalsund trengte ikke først og fremst et sted å samle sine innbyggere for trening og kultur. Disse stedene fantes fra før. Kvalsund trengte imidlertid et symbol og et objekt som kunne fornye tilhørigheten til bygda. Fortsatt er mange bekymret for de økonomiske konsekvensene av hallen, men det fører i liten grad fram til kritikk av selve hallen. Isteden påpeker mange at bygget er veldig fint, og at en uansett

tidligere oppfatninger nå må stå sammen om å bruke hallen mest mulig og på best mulig måte.

Hompland peker på at andre symboler og institusjoner kan ha samme funksjon for fellesskapet som fotballen har i Sogndal. Det kan være både aktiviteter og konkrete objekter. Kvalsundhallen kan vurderes i en slik kontekst. Kanskje fantes det ikke andre aktiviteter enn idrett i Kvalsund som kunne ha en slik mobiliserende effekt i lokalsamfunnet? Kan hallen være et symbol i en slik kontekst?

En innfallsvinkel for å forstå Kvalsundhallen er å se utover den idrettslige bruken. Gjennom mitt arbeid med det som uansett vurderinger står fram som en flott idrettshall i en liten kommune, har jeg hørt kommentarer som:

- *”Du verden får en flott hall”*
- *”Hvordan får de det til?”*
- *”Tenk at det går an”*
- *”Det må virkelig være noen ildsjeler der”*
- *”Er det ikke fint at en liten kommune kan make noe slikt”*

Hallen viser en kommune og et tettsted som ikke står med lua i handa og håper at ting skal skje av seg selv, men som satser offensivt til tross for at demografiske forhold ikke tilsier bygging av anlegg av denne størrelse. Hallen kan sees på som et symbol på troen på framtida, og at en kan få ting til, hvis en står sammen. Det at hallen setter Kvalsund på kartet virker først og fremst identitetsskapende for de som bor i bygda, men også for omgivelsene har hallen betydning for synet på Kvalsund. Kvalsund er omgitt av tre kommuner; Alta, Hammerfest og Porsanger. Kvalsund er lillebror som kjemper om oppmerksomhet. Da det var dansegalla i Kvalsundhallen høsten 2005 kom det 600 deltagere, tre ganger så mange som på tilsvarende arrangement i Finnmarkshallen i Alta fjorten dager senere. I Finnmark Dagblad ble Kvalsundhallen kalt for ”Dansehallen” i overskriften på en helsides artikkel.⁶⁰ Dette kan utvikle seg til å bli et årlig arrangement som skaper samhold og fellesskap i lokalbefolkningen, samtidig som besøkende utenfra kan få en positiv opplevelse av Kvalsund. Til nå er det imidlertid bare ett arrangement i året av en slik størrelse.

Intervjuene viser at informantene var klar over at det ville bli vanskelig å fylle hallen med aktivitet. I den grad de sa noe om bruken, pekte de på at den burde vært høyere. Det vi vet om hallens utnyttingsgrad er at bruken alene ikke kan forsvare bygginga av en flerbrukshall.

⁶⁰ Finnmark Dagblad, mandag 5. september:13

Hallen er til stor glede for barneidretten i Kvalsund, og for unge og eldre som liker å trimme generelt, og er glade i ballspill spesielt. Det lokale markedet av brukere er imidlertid lite, og forventningene til regional bruk og utenomsportslige aktiviteter var for optimistiske.

Hallen kan være et uttrykk for noe av det mange innbyggere ønsker at Kvalsund skal være. Kvalsund har vært en kommune med stor idrettsaktivitet og flinke idrettsutøvere. Hallen er bygget som en konsekvens av tidligere idrettsaktivitet, men den sier også noe om at Kvalsund ønsker å være en idrettskommune i framtida. Hallen blir et forsøk på å gjenreise og fornye idrettslivet i bygda. I en slik kontekst blir hallen et identitets- og utviklingsprosjekt som gir tro på ei lys og god framtid for kommunen. Hallen symboliserer optimisme og tro på egne krefter. Den fungerer som motvekt mot det som skrives i media om dårlig økonomi, utflytting og tap av arbeidsplasser, servicefunksjoner og kulturtilbud i distriktsfinnmark. Forventningene til den distriktpolitiske effekten overgår langt den reelle bruken av hallen. Hallen er kommunens stolthet. Den betegnes som ”storstue” og som en ”vakker blomst” i landskapet (ordførers åpningsstale).

Et av argumentene for beliggenhet og byggekonstruksjon var at hallen skulle kunne utvides. Ut fra hallens størrelse, innbyggertallet i kommunen og foreløpig anleggsbruk virker dette ganske urealistisk sett med dagens briller, men en mulighet for noe enda større sender ut et sterkt signal om troen på framtida. Hallen gir en lokal ”look-to-Norway”-effekt: ”Se til Kvalsund”. Det er mulig å satse i og på små lokalsamfunn, også i Finnmark.

Kvalsundhallen og ballbingen.

Foto: Ivar Sørnes

KILDER OG LITTERATUR

Offentlige dokumenter

STORTINGSMELDING NR 34 (2000-2001). *Om distrikts og regionalpolitikken*. Oslo. Kommunal- og regionaldepartementet

STORTINGSMELDING NR 14 (1999-2000). *Idrettlivet i endring. Om statens forhold til idrett og fysisk aktivitet*. Oslo. Kulturdepartementet

KULTUR OG KIRKEDEPARTEMENTET. (2003). *Finansiering av statlig idrettspolitik. Kartlegging, vurdering, og forslag til tiltak for bedre måloppnåelse*. (Sundbergutvalget)

NOU 1997:8 Delutredning II fra Inntektssystemutvalget (Rattsøutvalget)

KVALSUND KOMMUNE. (1997). *Flerbrukshall. Et samfunnsøkonomisk tiltak i forhold til: Næringsutvikling, befolkningsutvikling, generell velferdsutvikling, kulturell og idrettslig utvikling*

KVALSUND KOMMUNE. (1998). *Notat. Flerbrukshall i Kvalsund. 01.10.98. arbeidsgruppa for idrettshall*

KVALSUND KOMMUNE. (2001). *Idrettshall i Kvalsund. Hallkomiteens forslag til idrettshall i Kvalsund*

KVALSUND KOMMUNE. (2003). *Kommuneplan – samfunnsdel 2003-2014*. Vedtatt i kommunestyret 16.12.2003, sak 77/03

KVALSUND KOMMUNE. (2003). *Kommunedelplan for fysisk aktivitet 2004-2007*

Aviser

Utvalgte numre av FINNMARK DAGBLAD hvor Kvalsundhallen omtales

LITTERATUR

- ALTERN, I. & HOLTEDAHL, L. (1995): *Kunnskap om oss og de andre*, i Norsk antropologisk tidsskrift, nr 1. 6. årgang
- ANNFEL, T. (2000): *Poststrukturalisme og forskning om kjønn. Noen perspektiver og problemer*. Sosiologisk tidsskrift, årgang 8, nr. 1. s. 23-39
- AUGESTAD, P. (2000): *Rommets betydning*. Essay i vitenskapsteori
- BOURDIEU, P. (2000): *Den maskuline dominans*. Oslo: Pax Forlag AS
- CONNELL, R.W. (2005): *Masculinities*. Second edition. Cambridge: Polity Press
- ELLINGSÆTER, A.L. & SOLHEIM, J. (2002): *Den usynlige hånd. Kjønnsmakt og moderne arbeidsliv*. Makt og demokratiutredningen 1998-2003. Gyldendal Norsk Forlag As
- ENGELSTAD, F. (2003): *Hegemoni – makt dominans og kultur*. I Gunnar Liestøl, Bjarne Skov og Ove Solum (red.), *Mellom mediene*. Oslo:UniPub
- ENGELSTAD, F. (2005): *Hva er makt*. www.universitetsforlaget.no
- GIDDENS, A. (1984): *The Constitution of Society*. Cambridge: Polity Press
- GILJE, N. & GRIMEN, H. (1993): *Samfunnsvitenskaplige forutsetninger. Innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi*. Oslo: Universitetsforlaget
- GOKSØYR, M (red.) (1996): *Kropp, kultur og tippekamp*. Oslo: Universitetsforlaget
- GOKSØYR, M. & Olstad, F. (2002): *Fotball. Norges Fotballforbund 100 år*. Norges Fotballforbund
- GRAMSCI, A. (1991). (1948-1951): *Selections from Prisons Notebooks*. London: Lawrence and Wishart
- GUNERIUSSEN, W. (2000): *Emile Durkheim*. I Heine Andersen og Lars Bo Kaspersen (red.) *Klassisk og moderne samfundsteori*. 2. rev. Utgave. København: Hans Reitzels Forlag
- HOLTER, H. (red.). (1996): *Hun og Han. Kjønn i forskning og politikk*. Oslo: Pax Forlag A/S
- HOMPLAND, A. (1982): *Sogndal e' laget!* Oslo: Det norske samlaget.
- HOMPLAND, A. (1984): *Bygda og ballen. Sport og kultur som lokal interaksjon og symbolsk interaksjon*. I Sosiologi i dag 3/84. Novus forlag.
- HOVDEN, J.(2000): *Makt, motstand og ambivalens. Betydninger av kjønn i idretten*. Doktorgrad. Institutt for sosiologi, Det samfunnsvitenskaplige fakultet. Universitetet i Tromsø.
- JØRGENSEN, M. W. & PHILLIPS, L. (1999): *Diskursanalyse som teori og metode*. Roskilde: Universitetsforlag
- KASPERSEN, L. B. (2000): *Anthony Giddens*. I Heine Andersen og Lars Bo Kaspersen (red.) *Klassisk og moderne samfundsteori*. 2. rev. Utgave. København: Hans Reitzels Forlag
- KJELSTADLI, K. (2002): *Antonio Gramsci – en marxist for vår tid*. I Demo – for sosialistisk folkestyre 1/2002

- KOLNES, L. J. (1994). *Kvinner og toppidrett. Om kjønn, kropp, seksualitet og relasjoner i toppidrett*. Doktoravhandling ved Norges Idrettshøgskole. Oslo
- KVÅLE, S.(1997): *Interview. En introduksjon til det kvalitative forskningsinterview*. København: Hans Reitzels forlag
- LANGE, B. (2003): *Bruk av flerbruks- og svømmehaller*. I Idrett & Anlegg. Uavhengig fagtidsskrift om idrettsanlegg og idrettspolitik. Nr. 1/03, s. 6-9
- LANGKAAS, L. (red.). (1997): *Nasjonalatlas for Norge. Idrett*. Statens kartverk. Hønefoss
- MÅNSON, P. (2000): *Marxisme*. I Heine Andersen og Lars Bo Kaspersen (red). *Klassisk og moderne samfundsteori*. 2. rev. Utgave. København: Hans Reitzels Forlag
- NORGES IDRETTSFORBUND OG OLYMPISKE KOMITE (2002): *Tilstandsrapport for norsk idrett*. NIF
- NORSK FORSKNINGSRÅD (1997): *Forslag til forskningsprogram for området Kultur og samfunn*. Revidert versjon uten vedlegg av 24. januar 1997
- RAFOSS, K.(2003): *Haller i nord. En kartlegging og analyse av anleggsbruk i 11 nordnorske innendørshaller. Del I*. HIF-Rapport 2003:16
- RAFOSS, K. (2004): *Haller i nord. En kartlegging og analyse av anleggsbrukere av nordnorske innendørshaller. Del II*. HIF-Rapport 2004:9
- RAFOSS, K. (2005): *Haller i nord. En kartlegging og analyse av aktive, arrangement og aktivitet i nordnorske innendørshaller. Del III*. HIF-Rapport 2005:3
- RAFOSS, K. (2005): *Haller i nord. En kartlegging og analyse av organisering, drift og utleie av 11 nordnorske innendørshaller. Del IV*. HIF-Rapport 2005:4
- RAFOSS, K. (2005): *Idrettsanlegg i Nordland. En kartlegging og analyse av anleggsbrukere i Narvikfjellet alpinanlegg*. Nordland fylkeskommune. Fysisk aktivitet og folkehelse
- RAFOSS, K. & BREIVIK, G. (2005): *Anleggsbrukere. En kartlegging og analyse av anleggsbruk i den norske befolkning*. HIF-Rapport 2005:11
- RAFOSS, K. & BREIVIK, G. (2004): *Anleggsbruk blant voksne*. I Idrett og Anlegg 4/04, s. 16-17
- SPRADLEY, J. P. & MCCURDY, D.W. (1972): *The cultural Experience. Ethnography in Complex Society*. Chicago: Science Research Associates.
- SØRLIE, K. (2001): *Kommunedemografi. Klassifisering og karakteristikk av befolkningsutviklingen i kommunene. Utsikter for det første tiåret på 2000 tallet*. NIBR. Prosjektrapport 2001:5
- THAGAARD, T. (2003): *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. 2. utgave. Bergen: Fagbokforlaget
- THOMASSEN, F. (1994): *En deskriptiv fremstilling og en analyse av prosessen frem mot realisering av idrettshall i tre kommuner: et "nyinstitusjonelt" perspektiv*. Hovedfagsoppgave. Norges Idrettshøgskole

- VIKAN, U. (1992): *Managing Turbulent Hearts*. Chicago: University of Chicago press.
- VON DER LIPPE, G. (2001): *Idrett som kulturelle drama. Møteplasser i idrettssosiologi og idrettshistorie*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag
- WADEL, C.(1991): *Feltarbeid i egen kultur. En innføring i kvalitativt orientert samfunnsforskning*. Flekkefjord: SEEK A/S.
- WEBER, M. (1971): *Makt og byråkrati*. Oslo: Gyldendal

FIGUR- OG TABELLOVERSIKT

Figurer

- Figur 1: Anleggsdekning pr. innbygger i Kvalsund kommune*
- Figur 2: Anleggsdekning per innbygger fordelt på ulike anleggs kategorier.*
- Figur 3: Antall medlemmer fordelt på ulike idrettslag i Kvalsund kommune 2003*
- Figur 4: Prosentvis fordeling av brukere etter alder. Kvalsundhallen 2004-2005.*
- Figur 5: Anleggsbrukere fordelt på kjønn. Kvalsundhallen 2004-2005*
- Figur 6: Dekningsgrad i prosent, mandag til fredag i ulike perioder på formiddagstid og ettermiddagstid*

Tabeller

- Tabell 1: Folkemengden i Kvalsund etter kjønn og alder, pr. 1. januar 2003*
- Tabell 2: Anleggstyper og lokalisering innen Kvalsund kommune*
- Tabell 3: Anleggsbrukere Kvalsund hallen 2004/2005 fordelt på aktivitet og kjønn*
- Tabell 4: Anleggsbrukere skytebane fordelt på aktivitet, kjønn og alder 2004/2005*
- Tabell 5: Relativ fordeling av finansieringskilder for utbygging av hallen*
- Tabell 6: Driftsinntekter for hallen i kroner. År 2004*
- Tabell 7: Driftsinntekter, driftsutgifter og kapitalkostnader for hallen År 2004*
- Tabell 8: Utleiepriser 2003-2005*
- Tabell 9: Relativ fordeling av finansieringskilder for utbygging av Kvalsund og gjennomsnittlige fordeling av finansieringskilder for de ti treningshallene i "Hall i Nord"- prosjektet*
- Tabell 10: Driftsinntekter, driftsutgifter og kapitalkostnader for Kvalsundhallen i 2004 og gjennomsnittlig driftsinntekter, driftsutgifter og kapitalkostnader for treningshallene i "Hall i Nord"-prosjektet i 2002*

VEDLEGG

- Vedlegg 1: Kvalsundhallen. Eksempel på intervjuguide
- Vedlegg 2: Kvalsundhallen. Treningstider høsten 2004/våren 2005
- Vedlegg 3: Leieavtale. Reglement og ansvarsfordeling for utleie av flerbrukshallen
- Vedlegg 4: Norsk samfunnsviteskaplig datatjeneste AS.
Kvittering på melding om behandling av personopplysninger,

Øivind Granerud

Mobil: 97086745

KVALSUNDHALLEN / INTERVJUGUIDE

DATO: _____

Dette er et halvstrukturert intervju. Utgangspunktet er en rekke forslag til spørsmål som gir forskjellig tilnærming til bygging og bruk av Kvalsundhallen. Rekkefølgen kan forandres, spørsmål kan utelates, og nye spørsmål kan dukke opp undervegs, alt etter som samtalen utvikler seg.

1. PERSONALIA

Navn:

Utdanning:

Yrkeserfaring:

Idrettserfaring:

Oppgaver/engasjement/knyttet til Kvalsundhallen:

2. SYNSPUNKTER PÅ PROSESSEN

A: De første planene om hall i Kvalsund

- Når og hvordan oppsto ideen om hall i Kvalsund?
- Når og hvordan ble du involvert?
- Beskriv de første planene av idrettshall (de som ikke ble realisert).

B: Kvalsundhallen, slik den i dag er realisert

- Hvilke aktører var sentrale pådrivere i prosessen for å få bygget en hall?
- Hvilke argumenter var vesentlige som bakgrunn for å få bygget hallen?
- Var det stor diskusjon om hva slags type hall en ønsket seg?
- Hvilke drømmer, visjoner, forventninger og målsettinger er knyttet til hallen? (Stikkord: idrett, kultur, sosialt liv i bygda, distriktspolitisk virkemiddel, andre?)
- Hva syntes "distriktene" i Kvalsund (De som bor i Kokelv m.fl) om hallen?
- Var realiseringa av hallen et mannsdominert prosjekt, eller var kvinner og kvinnegrupper også aktive pådrivere?

Evt. motstand mot hallen:

- Var bygging av hall et samlende prosjekt for bygda eller var det mange kritiske røster til bygging av hall?.
- Var det politisk uenighet om bygging av Kvalsundhallen?
- Var det idrettslig uenighet om bygging av hallen?
- Hvilke argumenter ble brukt av evt. hallmotstandere?
- Var det ulike synspunkter avhengig av hvor i kommunen folk bodde?

Økonomi:

- Hvordan vurderte en de økonomiske konsekvensene ved hallbygging?
- Oppsto det problemer knyttet til finansiering av hallen?
- Oppsto det problemer undervegs i byggeperioden?
- Hvilke forventninger har en til den økonomiske sida av drifta framover?
- Hva ble den endelige prislappen på hallen og hvordan ble hallen finansiert?
- Forventer du at hallen skal gå med overskudd, i balanse eller med underskudd?
- Hvordan bør overskudd disponeres / underskudd dekkes?
- Er det flere forhold vedrørende halløkonomi som bør berøres?

3. SYNSPUNKTER PÅ DEN FERDIGE HALLEN

- Hvordan svarer den ferdigstilte hallen til de forventningene du hadde gjennom prosessen? Har noe blitt spesielt bra, og er det noe som burde vært annerledes?
- Haller beskrives ofte som enten spesialhall, idrettshall (den tradisjonelle håndballhallen), treningshall (for eksempel hallen med kunstgress i Hammerfest) eller flerbrukshall. Hvordan vil du beskrive Kvalsundhallen?
- Hvilke forventninger har du til hallens betydning for lokalsamfunnet generelt og for idretten spesielt?
- Hvordan har folk i bygda tatt imot hallen?
- Hvordan er de første driftserfaringene?
- Andre synspunkter på den ferdige hallen?

-
- Er det andre personer som det kan være viktig for meg å snakke med for å få et variert og helhetlig bilde av realiseringa av hallen?

Takk for hjelpen

Vedlegg 2: Kvalsundhallen. Treningstider høsten 2004/våren 2005

	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	Formiddag Kvalsund skole 11.30-14.10	Formiddag Kvalsund skole 13.00-14.10	Formiddag Kv. skole 08.30-10.00 Barnehagen, kl.10.00-12.00	Formiddag	Formiddag Kvalsund sk. 08.30-13.0 uke 39,41,43...	Formiddag	Formiddag
TID	klatre- veggdel	halve klatre- veggdel	halve klatre- veggdel	halve klatre- veggdel	halve klatre- veggdel	halve klatre- veggdel	klatre vegg
17.00							
18.00		17.00- 19.00 barne- idrett					
18.00	klatre- 18.00- 19.00 trening		Fotball 18.00- 19.00 ungd	18.00- 19.30 Boccia			
19.00			19.00- 20.30 Fotball oldboy	19.30- 21.00 bandy			
20.00	19.30- 21.00 bedrift	19.30- 21.00 bandy					
21.00							
22.00							
23.00							

HØST 2004: Fotball,oldboys: Jon E. Strige
 Boccia : Bente Israelsen
 Innebandy : Stian Arild
 Barneidrett : Kari R. Hansen

Bedrift: Toril Nilsen
 Fotball 7.-10-kl.: Eivind Nilsen
 Fotball 16-35 år: Lasse Hansen/Adrian Dybvik
 Jentetrening : Jon E. Strige

KVALSUND KOMMUNE

LEIEAVTALE

Utleier:	Kvalsund kommune, kulturkontoret
Leietaker:	
Adresse:	
Ansvarlig:	
Leietaker ønsker å leie:	
Avtalen gjelder fra og med:	23.02.04 til og med 30.06.04
Leiebeløp kr.	
Fakturering gjøres fra teknisk etat i inneværende semester.	

Reglement og ansvarsfordeling for utleie av flerbrukshallen:

Vedtatt av kommunestyret: 16.12.03

1. Flerbrukshallene leies primært ut til idrettsformål, men kan også leies ut til andre arrangement.
2. Søknad om leie for fast trening på hverdager, settes for vår- og høsthalvår. Oppvekst- og kultur vil sette annonse i Finnmark Dagblad og på kommunens hjemmesider. Oppvekst- og kultur setter opp timefordeling på grunnlag av innmeldte behov, dersom det oppstår kollisjoner vil de det gjelder bli kontaktet. Eventuelle klager på timefordeling fremmes oppvekst- og kultur og fremmes til Omsorgs- og oppvekstutvalget for behandling. Timefordeling vil bli tilsendt søkerne og offentliggjøres på kommunens hjemmesider.
3. Nøkler til brukerne hentes av leietaker og kvitteres ut på servicekontoret.
4. Det er kun lov til å bruke innesko ved trening.
5. Bygget vil ligge under teknisk etat. Det vil si at alt som har med den daglig drift; som renhold, låsing av dører, vedlikehold, fakturering m.m. ligger under teknisk etat.
6. Innvilgelse av leietid i hall for vår-/høstsemesteret, faktureres inneværende semester. Purregebyr er satt til kr. 100 pr. purring + rente.
7. Arrangement i helgene (kamper, turneringer, messer m.m.) må søkes om i god tid før selve arrangementet skal avholdes. Det vil bli satt opp kontrakt for arrangement. Arrangement som avlyses senere enn en måned før tidspunktet de skulle vært avholdt – må betales med 50 % av opprinnelig kontraktsum.
8. Avtalt leietid som ikke benyttes (uansett grunn) skal betales fullt ut. Oppsigelse av leieforhold er ikke mulig i tidsrommet for avtalt/underskrevet leiekontrakt (avtales pr. semester).

9. De som leier hallen og har inngått kontrakt er ansvarlig for overholdelse av reglement for hallen. En hver skade som oppstår i forbindelse med bruk, er leietaker ansvarlig for.
 Teknisk etat vil gjøre utbedringer av en skade med innleid hjelp eller med egne ansatte der det er mulig. Regning for utbedring av skade sendes umiddelbart den som er leietaker da skaden oppsto.
10. Ved eventuelle arrangement må faste leietider fravike, disse skal ikke faktureres.

Utleiepriser:

ROM	PRIS
Hele hallen	kr. 120,- pr. time
Halve hallen	kr. 60,- pr. time
Skytebane	kr. 100,- pr. time
Arrangement i helger	kr. 180,- pr. time
Ved arrangementer hvor det er påmeldingsavgift/selges billetter	kr. 180,- pr. time, eller etter avtale
Treningstilbud til barn og unge under 18 år	Gratis

Kvalsund, den

 oppvekst- og kultur

 leietaker

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Haldis Valestrand
Institutt for planlegging og lokalsamfunnsforskning
Universitetet i Tromsø

9037 TROMSØ

Vår dato: 29.11.2005 Vår ref:200501776 GT /RH

Deres dato:

Deres ref:

KVITTERING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 25.10.2005. Meldingen gjelder prosjekt:

13565 *En studie av beslutningsprosesser, bygging og bruk av innendørsball i
Kvalsund kommune i Finnmark*

Behandlingsansvarlig *Universitetet i Tromsø, ved institusjonens øverste leder*

Daglig ansvarlig *Haldis Valestrand*

Student *Øivind Granerud*

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres slik det er beskrevet i vedlagte prosjektvurdering. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database,
<http://www.nsd.uib.no/personvern/register/>

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 01.08.2006, rette en henvendelse angående status for behandling av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Atle Alvheim

Geir Teigland

Kontaktperson: Geir Teigland tlf: 55 58 33 48

Kopi: Øivind Granerud
Svaneveien 72
9512 ALTA

